

Et intimt innblikk i seksualitetsnormer

Skeive kvinners forståelse og bruk av pornografi

Skrevet av Thea-Caroline Zwahlen

Høsten 2023

Master i sosiologi

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Samfunnsvitenskapelige fakultet

Universitet i Oslo

UiO : **Universitetet i Oslo**

Sammendrag

Seksualitet er en stor del av livet vårt og det blir presentert til oss på mange ulike måter gjennom normer, Tv, familie, venner, seksualitetsundervisning og flere kanaler. Hvordan vi snakker om seksualitet og praktiserer seksuell aktivitet, blir derfor ikke noe som er kun privat og personlig, men også noe vi lærer og blir møtt med i forskjellige stadier av livet gjennom samfunnsstrukturer. Hvor vi lærer om sex og hva vi lærer, er det som blir spennende her. I denne oppgaven dykker jeg inn i pornografien. Hvilke representasjoner er det vi møter på i pornoen og hva anvender vi disse til? *Representasjoner* brukes som et deskriptivt ord i oppgaven, som omfavner adferd og forståelser som oppfattes. Problemstillingen undersøkes i lys av en gruppe mennesker som har gjort seg noen tanker rundt dette. Utvalget består av skeive kvinner som deltar i normbrytende seksualitet, som for eksempel det å se på porno, men og for eksempel deltar i sex positive miljøer. Formålet med studien er å bidra til økt kunnskap rundt hvilke representasjoner vi møter i pornoen, hvilke skript de skaper og hvordan de anvendes. Videre så har oppgaven et mål om å nyansere pornodiskursen, i lys av den debatterte «mainstream» pornoen og hvordan skeive opplever denne debatten. Metoden som brukes er kvalitative forskningsintervjuer. Analysen anvender både informantenes egne forståelser til å belyse representasjoner de selv identifiserer. I tillegg til å analysere nyansene i deres forståelser i lys av seksuelle skript teori. Seksuelle skript kan forstås som usynlige manus, som omfavner seksuelle handlinger, i tillegg til å si noe om hvordan vi skaper mening rundt handlingene. Teorien ble utviklet av Gagnon og Simon 1973 og bygger på en forståelse av at skript kan forklare store deler av vår seksuelle adferd. Det finnes ifølge teorien 3 komponenter: 1) *kulturelle scenarier* som kan ses som institusjonelle føringer, 2) *mellommenneskelige skript* som anvendes i møte med andre mennesker, 3) *intrapsykiske skriptet* som kan ses som våre tanker og ønsker. Skript kan endres noe gjennom tid og kultur, dog beror den sterkt på majoritetskulturen. For å utdype hvordan skript skapes og anvendes trekkes det inn Michel Foucault (1999) diskursteori og andre perspektiver som Willy Pedersen – Nye seksualiteter (2005). Utover det presenteres det tidligere forskning som synes relevant for å vise til de ulike delene til seksuelle skript. Heteronormativitet, samtykke praksiser, identitetsspørsmål, nytelse og skam blir til store temaer knyttet til seksuelle skript som identifiseres gjennom informantenes forståelser. Herunder diskuteres flere typer porno, preferanser og hva informantene har sett i form av representasjoner og muligens lært av disse. Oppsummerende synes det å være både tydelige seksuelle skript i pornoen, og noen som er

mer vage. Derimot så er både vage og tydelige skript med på å gi oss kunnskap – man lærer noe fra porno. Ifølge informantene burde man anvende noe kritisk tenkning for å kunne plukke opp nøyaktig «hva» man lærer og «hvordan» man ønsker å bruke denne kunnskapen, for å skape egne seksuelle skript som fungerer for deg selv.

Forord

Jeg var en av de få som visste veldig godt hva jeg ville forske på i masteroppgaven min, før jeg startet masteren min i sosiologi. Det var pornografi. Jeg følte både på en slags dyd som burde gjøres på forskningsfeltet for kvinner som ser og nyter porno, fordi mye av forskningen jeg hadde kommet over, handlet om hvor dårlig porno er og hvor skadelig det er. Videre så følte jeg mange sa det samme når jeg spurte hva de mener om porno på en fest eller når jeg spurte bekjente. Som kvinne som selv bruker porno og har syntes det har vært mange positive ting jeg har fått ut av det, som del av min egen seksuelle reise i livet, ville jeg undersøke hvor nyansert dette bilde egentlig er av porno. Her kan vi starte med et stort takk til ungdomsorganisasjonen SNU – Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom og ikke minst sexfest konseptet Juicebox. Her har jeg både fått være med på prosjekter og oppleve hva god seksualitetsundervisning kan bidra med, noe jeg mener er en essensiell del av hvorfor jeg kan si, at jeg synes porno har positive sider i tillegg til også negative aspekter.

Utover det følte jeg dette var en mulighet til å kombinere to lidenskaper. Nerde rundt et tema, lese og forske på det, i tillegg til å velge et tema som jeg synes er fascinerende og kontroversielt for mange. Jeg vil derfor også takke spesielt to mennesker som turte å bevandre denne stien med meg. Til mine veiledere, takk for at dere syntes tema mitt var spennende, for at dere alltid ga gode tilbakemeldinger og var støttende gjennom hele prosessen. Prosessen var lang, og dere var med meg hele veien. Takk derfor også for oppløftende ord, konkretisering der jeg trengte det og alle tipsene deres.

Videre et tusen takk til fine folk på studie, familien min og venner som alltid motiverte meg til å fortsette, selv i tunge tider og når jeg følte jeg sto fast. Å skrive master har absolutt gitt mersmak til å skrive mer, det er noe av det morsomste jeg har gjort. I tillegg har det også vært en utrolig mektig og noe av det vanskeligste jeg har gjort hittil på studie. For en opplevelse dog det har vært.

Til slutt et stort takk, det største takket, til mine kjære informanter og alle de som ønsker å lese denne oppgaven. Kjære informanter, uten dere ville ikke denne drømmen om å kunne forske på porno på den måten, ikke gått i oppfyllelse. Dere bidro med både tid, tilstedeværelse, kunnskap og ikke minst sårbarhet overfor deres personlig erfaringer. Takk for at dere ville være med og delte alt det. – Thea-Caroline Zwahlen, Oslo 2023

Innholdsfortegnelse

1 INTRODUKSJON.....	8
1.1	PROBLEMSTILLING9
1.1.1	<i>Hvorfor porno?</i> 10
1.1.2	<i>Hvem skal fortelle oss noe om dette?</i> 11
1.2	OPPGAVENS OPPBYGGING 12
2 BAKGRUNN.....	15
2.1	PORNO – HVA ER DET?..... 15
2.2	PORNO OG FEMINISME 16
2.3	PORNO I NORSK KONTEKST..... 16
2.4	PERSPEKTIVER I TIDLIGERE FORSKNING 18
2.5	HVILKE KUNNSKAPSHULL KAN DEKKES?..... 23
3 TEORI.....	24
3.1	TEORETISK RAMMEVERK 24
3.2	DISKURS..... 25
3.3	SEKSUELLE SKRIPTTEORI..... 26
3.4	DE TRE KOMPONENTER TIL SEKSUELLE SKRIP..... 27
3.4.2	<i>Kulturelle scenarier</i> 27
3.4.3	<i>Mellommenneskelig skript</i> 27
3.4.4	<i>Intrapsykiske skript</i> 28
3.4.5	<i>Samspillet av skript delene</i> 28
3.5	SEKSUELLE SKRIPT I PORNOGRAFIEN 29
3.5.1	<i>Skam</i> 29
3.5.2	<i>Heteronormativitet</i> 31
3.5.3	<i>skeive kvinners skript</i> 32
3.5.4	<i>Skeiv pornografi</i> 33
4 METODE.....	34

4.1	DET KVALITATIVE FORSKNINGSINTERVJUET	34
	4.1.1 Valg av metode	35
4.2	UTVALGET	35
4.3	REKRUTTERING	37
4.4	INTERVJUGUIDE.....	38
4.5	GJENNOMFØRING AV INTERVJUENE	39
4.6	ETIKK.....	39
	4.6.1 Anonymisering.....	40
	4.6.2 Forskerrollen.....	41
	4.6.3 Forskeren og feltet	42
4.7	TRANSKRIBERING.....	43
4.8	KODING.....	45
4.9	ANALYSESTRATEGIER	45
5	ANALYSEN.....	46
5.1	REPRESENTASJONER OG VÅRE TOLKNINGER.....	46
	5.1.1 Hva kan forventes?.....	47
5.2	KARTLEGGING AV PORNOEN	49
	5.2.1 Bruk av pornografi.....	49
	5.2.2 Porno preferanser	50
5.3	SPRÅK	53
5.4	HETERONORMATIVITET	55
	5.4.1 Steg for steg.....	55
5.5	SKAM	58
	5.4.1 Skam rundt porno.....	58
5.6	SAMTYKKE.....	61
5.7	NYTELSESPERSPEKTIVET	64
5.8	IDENTITET	67
	5.8.1 Den normbrytende seksualiteten min	68
	5.8.2 Det å være kvinne	69
	5.8.3 Den normbrytende sexen jeg har	70

5.9	OPPSUMMERENDE SVAR PÅ FORSKNINGSSPØRSMÅLENE.....	73
6	DISKUSJON.....	74
6.1	FUNNENE.....	74
6.2	SKRIPTTEORI OG SKEIVHETER	79
6.3	VIDERE FORSKNING.....	81
7	REFERANSER.....	83
8	VEDLEGG 1.....	89
	<i>INTERVJUGUIDE.....</i>	<i>89</i>
9	VEDLEGG 2.....	94
	<i>INFORMASJONSSKRIV OG SAMTYKKESKJEMA</i>	<i>94</i>

Sitat:

«Det som ikke inkluderes eksisterer per definisjon ikke – det som ikke omtales kan man ikke tale om. Slik be beskrivelsene i de greske håndbøkene et manus for en normativ heteroseksuell adferd som gjenfinnes i moderne mainstreampornografi» (Synnevåg, 2002, s. 18).

1 Introduksjon

Sex er ikke sex, før vi definerer det som sådan. Porno er ikke porno, før vi sier det er det? Seksualitet er noe vi alle må forholde oss til i løpet av livet vårt, enten det er bevisst eller mer ubevisst. Det er på den ene siden, en privat opplevelse. Vi kan finne seksualitet i en tanke, i en aktivitet, i en identitet og i en definisjon av hva det er. Seksualitet er og noe vi deler med andre mennesker, enten gjennom handlinger som for eksempel sex, eller gjennom ord og hvordan vi snakker om sex. Det er noe mellommenneskelig, hvorav vi skaper mening gjennom interaksjon og samtaler rundt seksualitet. På den andre siden, er det også noe samfunnet vårt, må forholde seg til. Det kan komme til uttrykk gjennom myter, normer og regler eller institusjonelle representasjoner av seksualitet, som for eksempel media eller politiske ideologier. Samfunnet er på den måten, med i å strukturere seksuelle aktiviteter, som er for eksempel skadelige eller til og med ulovlige. Videre så kan seksualitet i et samfunnsperspektiv og være positivt. Det kan bidra til mer mangfold og inkludering. Herunder for eksempel kjærlighet mellom lik kjønnede og aksept rundt dette. Seksualitet får dermed også en struktur, den har en orden i hva et samfunn anser som akseptabelt og ikke, til tross for at det er noe vi som oftest opplever som veldig personlig og privat.

Hvordan vi snakker om seksualitet og praktiserer seksuell aktivitet, er derfor ikke noe vi kun føler og tenker, eller en biologisk del av oss. Det er også noe vi lærer og møter på ulike plasser og stadier av livet vårt (Pedersen, 2005, s. 60). Vi lærer for eksempel gjennom sansene våre, men spesielt gjennom sosialisering. Seksualitet blir presentert til oss gjennom mange ulike måter som normer, TV, internett og sosiale medier, familie og venner, skole og seksualitetsundervisning. Men muligens også gjennom den «råeste» form for av sex – i pornoen. Hvordan vi ønsker å interagere med det vi lærer og møter, skape mening rundt det, og hvordan det er med å skape vår seksualitet – er derfor verdt å undersøke.

1.1 Problemstilling

I denne studien har jeg valgt å dykke inn i pornografien. Pornografi som en del av seksualitetens representasjon. Porno anses ofte som et tabu tema, eller snarere som et tema vi ikke nødvendigvis snakker med alle om. På den andre siden har folk flest en mening om porno. Hva det er og brukes til, men også hva det er vi skal mene om det. Jeg mener derfor det er verdt å undersøke hva det er vi møter på i pornoen og hva vi eventuelt lærer av det i form av seksuell kunnskap. Dette danner grunnlaget for forskningsspørsmålene:

- a) Hvilke representasjoner møter vi på i pornografien? Og b) Hvordan tas de i bruk?

Representasjoner kan forstås som et deskriptivt begrep i oppgaven. Begrepet omfavner bilder, bevegelser, ord, normer og interaksjoner som sier noe om det som skjer i en situasjon, som for eksempel hva som skjer i pornoen. Hvordan informantene interpreterer og forstår disse representasjonene er normativt. For å få tak i hvordan det normative er konstruert, ser jeg på representasjonene, gjennom ulike perspektiver innenfor sosiologien.

Tilnærming til tematikken er forankret i sosial konstruksjonismen. Det vi ser er det vi mener, og det vi mener er påvirket av det vi ser. Jeg vil gå nærmere inn i dette faglig i teorikapittelet, men denne forståelsen gjør meg som forsker veldig nysgjerrig på pornografiens definisjonsmakt. Operasjonalisering av oppgaven forutsetter en forståelse av et eksisterende forhold mellom pornografiske representasjoner og vår sosiale virkelighet og kultur. Det vil si at representasjoner og fantasier i porno er til en viss grad formet av samfunnsforståelser og kultur, og omvendt. Mennesker interagerer med slike representasjoner og forståelser som blir presentert for de, enten de selv velger å ta i bruk slike *skript* eller om de velger å danne nye og andre skripts. Skriptteori anvendes her for å skape mening av pornodiskursen som dannes av representasjonene som identifiseres.

I boken «Sexual conduct» møter vi teorien «seksuell skriptteori» for første gang, skrevet av John Gagnon og William Simon i 1973. Seksuell skript teori tar utgangspunkt i at all sosial adferd, også seksuell adferd, er sosialt skapt (socially scripted). Flere omtaler skript som usynlige manus (Pedersen, 2005; Wiederman, 2015). Skript er ikke determinerende for handling, men kan legge føring for handlinger. Willy Pedersen forklarer at seksuelle skript teori skisserer typiske sekvenser av handlinger innen en bestemt kulturell kontekst, og at den er behjelpelig i å identifisere det gitte handlingsrommet individet har til disposisjon i møte med seksuell adferd

(2005, s. 53). Teorien kan ses som en forlengelse av symbolsk interaksjonisme, sosial konstruksjonisme og dramaturgi (Wiederman, 2015, s. 10 og 11). Den bærer også likheter til diskursteori og læringsteorier innenfor sosiologien. Flere mener at det ikke finnes en annen teori som har klart å forklare kompleksiteten av seksuell motivasjon og adferd, like godt som teorien til Gagnon og Simon (Wiederman, 2015, s. 7). Wiederman forklarer at selv om fokuset til Gagnon og Simon ligger på seksualitet og derfor seksuelle skript, så anser de seksualitet ikke som noe spesielt avvikende fra hvordan vi mennesker bruker skript i andre sosiale interaksjoner (2015, s. 9). Seksualitet blir kun til et spesielt fenomen når det skapes oppmerksomhet fra mennesker rundt det.

Studien har ikke et formål med å finne sjokkerende funn, men heller å vise til hvordan det sosiale kan ses fra et bestemt ståsted (Sandvig, 2019, s. 26). Målet med studien er å skape mer aksept og forståelse rundt det å snakke om seksualitet med et fritt språk på en trygg og positiv måte. I tillegg til å vise til elementer pornodiskursen består av og hvordan den blir brukt for å skape mening rundt seksualitet.

1.1.1 Hvorfor porno?

Seksualitet er et utrolig stort felt, slik nevnt innledningsvis så er det alt fra personlig til samfunnsmessig, noe vi opplever gjennom hele livet i ulike former, noe som defineres ut ifra samfunn og kultur, men også noe mennesker er med å definere.

Porno er ifølge *paragraf § 317. Pornografi* lovlig, men kun av den typen som anses som forsvarlig, kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller liknende (*straffeloven*, 2005). Det er derimot nok ikke all porno vi møter på i løpet av våre liv, som kan kategoriseres innenfor det. I forkant av å velge konkret tema innenfor pornografi, tenkte jeg mye på to myter jeg hadde hørt i forbindelse med seksualitetsundervisningen jeg gjorde, i mitt frivillige engasjement i SNU – Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom. SNU er en ungdomsorganisasjon som jobber for seksuelle og reprodutiv helse og rettigheter, også omtalt som SRHR. Mytene er: 1) *skeive lærer hvordan skeive har sex gjennom porno*, og 2) *Det er for lite fokus på kvinners nytelse i seksualitetsundervisningen*. Jeg ble nysgjerrig på om det ligger noe sannhet bak mytene og dersom det gjør det, hvordan kommer det til uttrykk.

Når vi gjør et enkelt google-søk, så blir det tydelig at mennesker uavhengig av kjønn eller legning, noen mer og noen mindre, ser på porno. Flere avisartikler har også hatt porno som et

tema. Her finner vi mange ulike artikler, som løfter frem forskjellige sider av pornoen. For eksempel løfter Berge frem et ønske om frigjøring og kunstnerisk utfoldelse i Norge (2022). På den andre siden finner vi artikler som løfter frem samfunnsspørsmål rundt hvordan påvirker porno oss på negative måter og et ønske om tydeliggjøring av pornodebatten (*Aftenposten mener*, 2017; Haugan, 2016). Hvor mange som ser på porno, er muligens noe uvesentlig, da det er veldig tydelig at folk enten de bruker det selv eller ikke, har en mening om porno.

Porno som flere andre medier, er både en representasjon av kulturen den eksisterer i og blir laget i, men også med på å skape representasjoner. Jeg mener derfor det er verdt å undersøke hvilke representasjoner i form av bilder, handlinger, bevegelser, språk og normer, vi møter på i pornoen. I tillegg til å kunne si noe om hvordan den kunnskapen eventuelt anvendes i forbindelse med våre sexliv.

1.1.2 Hvem skal fortelle oss noe om dette?

Gruppen jeg har valgt å intervjuer til den ovennevnte tematikken er; kvinner som har erfaring med bruk av porno og som ikke tilhører befolkningens seksualitetsmajoritet. Med det menes 1) de er skeive og 2) de aktivt oppsøker informasjon og aktiviteter rundt normbrytende sex gjennom porno, alternative miljøer som BDSM eller kinkmiljøet, eller er medlem av en slik gruppe på sosiale medier. Informantene kategoriseres som skeive kvinner som deltar i *normbrytende seksualitet*, en forståelse hentet fra tidligere forskning på feltet (Træen, Fischer og Kvaalem, 2022). Normbrytende sikter ikke til å bli forstått som noe negativt, men snarere som noe som er anderledes fra majoriteten. Skeive kvinner i denne oppgaven inkluderer både cis-kvinner og transkvinner, som identifiserer seg med hun/henne pronomener og identifiserer seg på LHBT-spekteret. Med LHBT-spekteret menes i denne oppgaven kvinner som er skeive, lesbiske, bifile eller panfile. De totalt 9 informantene er alle selvrekrutterte til studien, gjennom sosiale medier innlegg.

Denne gruppen ble valgt basert på ulike faktorer. En faktor har vært at jeg som privat person har et eget nettverk, som gjorde rekruttering av denne gruppen mulig. Jeg er en skeiv kvinne som er aktiv både i organisasjoner, men også i samfunnskonsepter i Norge, som jobber med tematikken seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Det var derfor noe naturlig å søke etter informanter til prosjektet gjennom mitt eget nettverk. Dog kan denne fremgangsmåten, mitt

ståsted til forskningsfeltet og muligens også informantene skape dilemmaer, disse forklares nærmere i metodekapittelet til oppgaven.

Men utover det, og kanskje mer spennende er, at jeg fikk inntrykk av at skeive kvinner har vært underrepresentert i studier om pornografi. Det var også få som hadde sett på porno diskurs med spesielt fokus på dens representasjoner (Paveau & Perea, 2014). Spesielt få hadde sett på skeive kvinner og porno i sammenheng. Jeg fant noen studier som inkluderte skeive kvinner som undersøkelsesgruppe, dog svært få som hadde kun denne gruppen i fokus. Enda færre dersom man kun ser på norsk forskning. Det kan være flere grunner til det og det skal bemerkes at forskningslandskapet har forandret seg noe her de siste årene. I løpet av 2022 og 2023 har det blitt publisert mer forskning på tematikken jeg undersøker i denne oppgaven, noe som gjorde meg både mer nysgjerrig og motivert til å skrive dette bidraget i forskningen. Til tross mener jeg dette byr på en mulighet til å gi skeive kvinner som deltar i normbrytende seksualitet, som en samfunnsgruppe, en større plass i forskningen. Mer om dette i presenteres under tidligere forskning.

Informantenes alternative sexliv og erfaring er videre noe som interesserer meg. Personlig synes jeg det veldig spennende med normbrytende tematikk og hva vi kan lære fra det, og det å bare få et innblikk i et slikt miljøet synes fasinende. I denne oppgaven er deltagelse eller interesse i miljøer som er normbrytende ikke vært et krav for å bli med i studien, men snarere vært noe flere av informantene la frem som en del av deres identitet. Jeg velger å se på det som en styrke til oppgaven og som en mulighet få andre har hatt, til å problematisere pornodiskursen.

1.2 Oppgavens oppbygging

I denne delen ønsker jeg å legge frem hva leseren kan forvente av oppgaven, både når det gjelder struktur og innhold. Utover denne inngangen til oppgaven så vil jeg legge frem flere forståelser og perspektiver på de ulike temaene i oppgaven.

I del 2 kalt for *bakgrunn* legger jeg frem ulike forståelse av pornografi – hva det er og hvordan det konstrueres sosialt. Dette gjøres ved å gi en oppsummert oversikt over ulike innflytelsesrike drifter til pornoen gjennom historien, feminisme og hvordan dette landskapet synes å være i den norske konteksten, spesielt med et øye til seksualitetsundervisning. I tillegg presenterer jeg tidligere forskning som har sett på normbrytende seksualitet, pornografi, skeive

kvinner og skript. Dette gjøres for å belyse hvilke mulige kunnskapshull mitt forskningsarbeid kan være med å fylle ut.

I del 3 *teori* vil jeg legge frem teoretiske innganger til hvordan jeg ønsker å forske på pornografi. Teorien vektlegger den sosiologiske tanken at sosiale fenomener er sosialt skapt, gjennom diskurs, språk og interaksjon med representasjoner og andre mennesker. Herunder legger jeg frem seksuelle skript teorien til Gagnon og Simon (2005) og diskursteorien til Michel Foucault (1999). Diskursteori tjener oppgaven med språklige verktøy og en overordnet forståelse av hvordan et fenomen kan ha en definisjonsmakt. Seksuelle skript kan være med å legge føringer for hvordan vi opplever en situasjon som seksuell, i tillegg til hvordan vi anvender skript til å skape mening av seksuelle interaksjoner (Gagnon & Simon, 2005; Pedersen, 2005). Vi lærer skripts gjennom sosialisering på tre ulike nivåer. Gjennom kulturelle scenarier – som kan være institusjonelle representasjoner og normer, gjennom mellommenneskelige skripts – som kan være situasjoner og interaksjoner med andre, og gjennom intrapsykiske skripts – som er våre tanker, ønsker, drømmer og fantasier (Gagnon & Simon, 2005; Wiederman, 2015). Videre så legger jeg frem perspektiver til hvordan dette synes å være i møte med pornografien. Temaer vi møter på innenfor det er heteronormativitet, skam og kjønnsforskjeller fremstilt i pornoen.

I del 4 *metode* vil jeg redegjøre for metoden som brukes i oppgaven. Det ble gjennomført 9 kvalitative forskningsintervju med skeive kvinner som selvrekrutterte seg til studien. Jeg benyttet meg av en tematisk intervjuguide, hvor jeg kategoriserte temaene inn i fire deler. Intervjuguiden er lagt ved som vedlegg 1 i oppgaven. Intervjuene bærer kjennetegn til terapeutiske samtaler, som problematiseres under etikk. Dog argumenteres det for, at tryggheten og åpenheten informantene følte, også bidro til en bre empiri. Empirien ses derfor som tilstrekkelig dekkende for å kunne analysere seksuelle skript, i lys av problemstillingen. Med det menes informantene kunne selv melde seg til studien, noe som gjorde at de som deltok hadde en spesiell interesse i å snakke med meg om porno og det å være en skeiv kvinne. Intervjuene er mellom to til tre timer lange og ble transkribert gjennom 2 ulike metoder. Valg av dette begrunnes i metode kapittelet. Videre så tar jeg stilling til min rolle som forsker og hva det betyr å delta aktivt i et normbrytende sexfestkonsept som Juicebox, hvor også flere av mine informanter ble rekruttert fra. Det er derfor ikke «vanlige» skeive kvinner som jeg møtte på gaten, som deltok i studien, men heller en gruppe skeive kvinner som selv er aktive eller interesserte i normbrytende sex miljøer. Herunder også

BDSM og kink-miljøer. Her problematiserer jeg og hva et slikt utvalg og deltagelse bidrar til studien.

I del 5 *analysen* legger jeg frem funnene i form av de ulike dele til seksuelle skript på de ulike nivåene til skript. Delene som identifiseres er overordnet; språk, heteronormativitet, skam, samtykke, nytelse og identitet. Dette er temaer vi også møter på i den tidligere forskningen av porno, skript og skeive kvinner tematikken, i tillegg til temaer som tematiseres i skript teorien til Gagnon og Simon (2005). Delene som identifiseres er en del av seksuelle skript, men skaper til sammen også skript på alle tre nivåene Gagnon og Simon (2005) legger frem. Dette gjøres ved å se på temaene i lys av kulturelle scenarier, mellommenneskelige skript og intrapsykiske skript. En tydeliggjøring av dette følger i analysen. Videre så støttes delene opp med sammenlikninger mellom pornoens representasjoner og sexlivet til informantene. Jeg inkluderer også informantenes egne tolkninger av hvordan representasjonene er konstruert i pornoen. Willy Pedersen påpeker at det ikke gitt at alle individer er bevisste på hvordan skript påvirker deres sexliv (Pedersen, 2005, s. 54). Informantene i oppgaven demonstrerer derimot flere steder i intervjuene, at de er bevisste på hvordan representasjonene i pornoen følger skript. I tillegg til å fortelle om deres forståelse av hvordan skript kan påvirke samfunnsforståelser, sex og også deres egne sexliv. Informantenes tolkninger er grunnet denne bevisstgjøring med i analysen. Det ville vært vanskelig å ignorere informantenes forståelser når de identifiserer noe som «et usynlig manus», noe skript på mange måter er. På den andre siden problematiseres dette i metoden og videre også i diskusjonen av funnene.

I del 6 *diskusjon*, trekker jeg frem de mulige utfallene denne studien har hatt på forskningsfeltet. Jeg problematiserer funnene i av oppgaven og kritikk til skriptteori. Jeg ønsker videre se på veien videre til pornoforskning og pornodiskusjonen i samfunnet. Herunder spesielt med tanke tilbake til de to mytene som startet denne oppgaven. Diskusjonen avsluttes med perspektiver på spørsmålene: Hvor skal man lære om porno og hva skal vi lære om det, fremfor av det.

Stikkord i oppgaven: skeive kvinner, pornodiskurs, seksuelle skript og normbrytende seksualitet.

2 Bakgrunn

2.1 Porno – hva er det?

Før vi dykker inn i studier og forskning rundt pornografi, ønsker jeg å tydeliggjøre hva som menes med porno i denne oppgaven og hvordan denne forståelsen av porno har blitt til. Som nevnt innledningsvis så er porno noe de fleste av oss kjenner til og har noe å si om, enten vi bruker det selv eller kun har hørt andre snakke om det. Porno er et samfunnsfenomen. Men hva er det egentlig porno er?

Synnevåg (2002) forklarer at pornografi som ord, først opptrådte i Frankrike i 1769, som viste til skrifter som omtalte prostitusjon. *Porne* betyr prostituert og *grafein* betyr skrift utfyller Korsvik (2018). Det engelske ordet «pornography» kom først i 1857-utgaven til Oxford Dictionary, og fikk betydning «obskøne representasjoner» (Synnevåg, 2002, s. 48). Frem til 2000-tallet, ble erotiske tekster og gjenstander, uavhengig av kontekst, ofte definert som obscøne og dermed kategorisert som porno (Synnevåg, 2002, s. 49). Allerede her kan det merkes at porno er definert som «noe» i en gitt historisk og kulturell kontekst.

Fremstillingen av seksuell aktivitet i litteraturen og i kunsten har et langvarig ståsted i vestlig kultur (Synnevåg, 2002, s. 14). Historisk sett så har nakne kvinner og kvinners seksualitet, ofte blitt sett som noe negativt, eller som et begjær og en ondskap (Synnevåg, 2002, s. 12). Noe vi kan spesielt se gjennom den viktorianske epoken spesielt fremhevet gjennom Michel Foucault (1999) sine bidrag om seksualitet, men mer om det i teorien til oppgaven. Pornografiens lange historie må derfor videre ses i lys av kjønnsforskjeller (Synnevåg, 2002, s. 17). Kjønnsforskjeller er også noe som kommer til uttrykk det i feministisk og politiske synet på pornografien, som presenteres lenger ned.

Det kan derimot sies at begrepet «pornografi» defineres som noe med et mål om å seksuelt opphisse seere og lesere (Paasonen, 2010, s. 58). Porno kan derfor for eksempel være tekster og bilder som skildrer kropp, kjønnsorganer, seksuelle handlinger og kroppsvæsker blant annet. Hva pornoen blir til ligger i selve tekstene (det som de skildrer), i forfatterens intensjoner (hva bildene er ment for), i deres effekter (hva bildene gjør), i publikumsinteresser (det som oppleves som pornografisk) og i kombinasjoner derav, forklarer Paasonens (2010, s. 58). Pornodiskursen har dermed en refleksivitet til seg. Den kan forstås som et objekt som har en forklaringsmakt i samfunnet vårt, samtidig som den gjenspeiler det vi allerede mener (Potter, 1996, s. 9).

2.2 Porno og feminisme

For å forstå grunnsteinene til pornodiskursen nedenfor, må man forstå hvilke historisk og politiske drifter har vært med å forme den. I dette avsnittet ønsker jeg å legge frem noen innflytelsesrike forståelser til feminismen på pornografien. Feministisk ideologi og perspektiver har vært veldig innflytelsesrike i pornodiskursen i tillegg til forskningen som har blitt gjort på pornoen.

Det finnes flere eksempler gjennom historien hvor porno har blitt brukt som radikal samfunnskritikk til staten og dens makt (Korsvik, 2018). Herunder for eksempel anti-porno bevegelser. I vende av 1960 til 1970-tallet ble kampen mot porno innlemmet i kvinnekamp (Korsvik, 2018). På den ene siden var denne kampen preget av radikal feminisme, hvor det vokste frem en fellesforståelse av en eksisterende sammenheng mellom voldtekt og pornografi (Korsvik, 2018, s. 19). På den andre siden var denne kampen også preget av et ønske om mer frihet og likestilling mellom kjønnene (Korsvik, 2018).

En stor innflytelse i den vestlige kvinnebevegelsen var USA, men og Frankrike og England (Korsvik, 2018, s. 18). Forskjellene i fokusområder men og mer generelt motsetningene i feministisk ideologi, slik nevnt ovenfor, ble tydeligere på 1980-tallet, mener Korsvik (2018, s. 28–32). Meningene ble mer splittet og uenigheter oppsto spesielt rundt påvirkningskraften porno har på menneskers liv (Korsvik, 2018, s. 20). Herunder så finner vi eksempelvis spørsmål knyttet til i hvilken grad vi ser kvinnen som underdanig på grunn av porno, om porno kan føre til voldtekt og hva er egentlig så farlig med å utrykke seg seksuelt fritt (Korsvik, 2018).

Cathrine McKinnon er en av de store innenfor anti-pornofeminismen, hvor hun blant annet mener at menn bruker porno som de bruker kvinner, fordi vi lever i en tid preget av kjønnsdiskriminering (Papadaki, 2017). Det hun sikter til er at porno legitimerer voldtekt og seksuell mishandling (Pedersen, 2005, s. 37). Noen mener derfor at feminisme ikke kan forenes med porno, noe jeg er uenig i, mer om det i neste avsnitt. Andre mener at bilde av feminismen og porno har alltid vært noe mer nyansert (Lindtner, 2018). Herunder kan muligens den norske konteksten kaste et bedre lys på denne debatten.

2.3 Porno i norsk kontekst

Porno i den norske konteksten er videre del av pornodiskursen som er relevant for oppgaven. Porno i dagens samfunn er lovlig, men pålagt en viss ramme til lovlighet, slik nevnt i

innlendingen til oppgaven. Dog hvordan den defineres, har også i Norge endret seg gjennom tid og sted (*straffeloven*, 2005).

Den kommersielle og masseproduserte pornoen, ofte omtalt som mainstream porno, kom til Norge etter andre verdenskrig (Korsvik, 2018, s. 49). I etter krigstiden vokste det frem både en radikal feminisme i Norge, i tillegg til en mer liberalistisk feminisme, som bidro i definisjonsmakten rundt porno (Lindtner, 2018; Rolness, 2023). Norge ses som et mer pornoliberalistisk samfunn, hvor lovgivning og samfunnsdebatt i stor grad fokuserer på forebygging mot utnyttelse og undertrykkelse, fremfor sensurering eller kriminalisering (Rolness, 2023).

I Norge er det for eksempel stor enighet om at seksualitetsundervisning er noe som skal være på timeplanen i skolen. Det er og enigheter om hva man burde lære om, både i tematikk, i hvilken grad, og når man burde lære om det. Temaene man ønsker undervisningen skal romme, er blant annet seksuell utvikling, seksuell og reproduktiv helse, relasjoner, følelser, intimitet, kroppsbilde og kjønnsroller (Sex og Samfunn, 2022, s. 5). Porno er et av de temaene som flere mener burde være på timeplanen, noe også elevene mener, som ble intervjuet i Sex og Samfunns rapport om «Hva inngår i dagens seksualitetsundervisning» fra 2022. Vi vet at mange unge ser på porno, av forskjellige grunner som for eksempel nysgjerrighet eller også press fra andre unge. I masteroppgaven «pornografi i blindsonen» skriver Sveen (2012) for eksempel at unges pornobruk er preget av lite eller ingen seksualitetsundervisning på tematikken pornografi. Forskningen til Sveen er nå mer enn 10 år gammel, det er på tide å problematisere forståelsen av porno og dens representasjoner i et nytt lys. I tillegg til å diskutere seksualitetsundervisningens muligheter og limitasjoner når det kommer til porno. Denne tråden tas opp i diskusjonen av oppgaven. Kompetansene målene innen livsmestring som regjering har laget for de ulike trinnene, er veldig mangfoldige og dekker mye. Til tross viser en annen rapport fra Sex og Samfunn i 2022 hvor 10 000 elver ble spurt, at 47% av elevene syntes at kvaliteten på seksualitetsundervisning ikke var tilstrekkelig (Sex og Samfunn, 2022). Det er nærmest halvparten av alle som ble spurt. Blant temaene som de ønsker mer undervisning om, var porno. Dette er videre noe, flere andre også har lagt merke til og har forsket på grunner til. I både 2022 og 2023, ble det blant annet skrevet 3 masteroppgaver som problematiserer dybden av seksualitetsundervisning, samtidig som de løfter frem fremskrittene til undervisningen.

2.4 Perspektiver i tidligere forskning

På den ene siden av porno diskursen finnes det sterke negative meninger til pornografiens etiske og muligens også personlige implikasjoner for menneskers liv og deres holdninger. Flere nyhetsartikler, men også forskning har fremstilt porno i det lyset. På den andre siden finnes det også, om ikke like mye, avisartikler og forskning som har et mer nyansert, eller til og med en positiv formening om porno.

I begynnelsen av dette kapittelet fremhever jeg hva porno er, hvor det blir tydelig at det er noe som er definert ut ifra den kulturen den eksisterer i, i tillegg til å være noe som vekker opphisselse hos brukerne. I denne delen skal vi se nærmere på hvilke perspektiver som danner definisjonsmakten til pornodiskursen. Bidragene som er valgt ut nedenfor, som synes å være relevant forskning, har fokusert på porno, skript teori, skeive kvinner, og alternative sexpraksiser. Dette gjøres for å kunne stille spørsmål og konkretisere hva denne studien kan bidra med inn i forskningen. Dette er ikke en enkel tilnærming, da fokuset er å romme så mange forståelser som mulig for å vise til pornodiskursen vi har tilgjengelig i dag, og i aldersspennet til informantene til studien. Med det menes, å vise til perspektiver som har eksistert i den tiden de har benyttet seg av porno. Å tydeliggjøre diskursen er noe flere forskere synes er vanskelig, spesielt knyttet til hva porno skal kategoriseres som (Andrews, 2012, s. 458; Paveau & Perea, 2014).

Mye av forskningen som omhandler kvinnen i pornoen, har tidligere i all hovedsak rettet seg mot hvordan kvinner blir fremstilt som underdanige og nedverdiggende (Jenkins, 2017). Andre har forsøkt å se kausale sammenhenger basert på menns oppfatning av porno og hvordan porno bidrar til en objektivisering av kvinner (Papadaki, 2017). Videre påpekes det også at den seksuelle aktiviteten i heterofil porno og også trekant porno handler ofte om mannens nytelse, fremfor kvinnens (Emmers-Sommer, 2023, s. 444). Fokus er på mannen som den dominante og kvinnen som den underdanige, slik nevnt ovenfor. Emmers-Sommer påpeker at slike skript er kulturelt knyttet til tradisjonelle kjønnsroller (2023, s. 444). Videre så trekker hun frem at skriptteori har ofte antyder at kvinne skal sette mannens ønsker og nytelse først, fremfor sin egen (Emmers-Sommer, 2023, s. 445). Noe som belyses mer i teorien lenger ned.

Seabrook, Ward, Cortina, Giaccardi og Lippman (2017) finner i deres undersøkelse av unger kvinner og skript presentert i media, i både TV-eksponering gjennom filmer og reality-TV, er sterkere knyttet til kjønnsbaserte seksuelle skript, som igjen var assosiert med lavere seksuell

handlefrihet. Med det menes at representasjonene av kvinner som blir presentert gjennom slike media, kan påvirke på hvordan vi oppfatter kvinner. De fant og, at kvinner som bryter med kjønnsstereotyper i filmer og media, ofte får flere konsekvenser, som for eksempel seksuelle overførbare infeksjoner (Seabrook et al., 2017, s. 241). Det synes å holdes en annen standard til kvinner enn det det gjøres for menn. De fremhever videre at jo mer "mainstream" og "reality Tv" man ser, jo mer vil man internalisere kjønnsrollenormene som portretteres som sine egne, og ta disse normene med i sine forhold (Seabrook et al., 2017). Er dette noe mine informanter også kan identifisere seg med?

Andre studier viser at studenter i USA for eksempel oppsøker porno for å lære med om samtykke og hvordan sex forhandles (Terán & Dajches, 2020). Terán og Dajches finner i deres kvalitative undersøkelse at kvinner har mer vanskeligheter i å skille mellom et forførende skript og et overgrepsskript (2020, s. 2099). Kvinnelige studenter vil oftere bruke verbalt språk til å kommunisere samtykke, mens mannlige studenter oftere bruker non-verbalt språk til å kommunisere samtykke. Forskning på kommunikasjon av samtykke blant kvinnelige og mannlige studenter synes derfor å ha kjønnsforskjeller (Hust et al., 2017, s. 199). Denne forståelsen støttes videre gjennom hvordan samtykke blir presentert i pornoen. En annen Amerikansk studie demonstrerte dette ved å se på de mest kjente pornofilmene valgt ut fra et spesifikt tidsrom og sted, hvor de fant 5 skript knyttet til samtykke i pornoen (Willis et al., 2020, s. 54). Utvalget av pornoen var Amerikansk porno samlet i løpet av 4 måneder i 2015, som var den mest solgte i det tidsrommet. Skripts som ble identifisert i filmene var for eksempel: 1. Eksplisitt verbalt samtykke er ikke naturlig, 2. kvinner er indirekte og menn er direkte, 3. sex kan skje uten pågående kommunikasjon, 4. seksuell aktivitet som er lavere rangert enn penetrering trenger ikke eksplisitt samtykke, og 5. personer som mottar seksuell atferd kan samtykke ved å ikke gjøre noe (Willis et al., 2020, s. 53). Til tross for at dette er amerikansk forskning som har fokusert på flerkjønnnet ungdom, så vil jeg argumentere for at funnene også kan bli relevant i denne oppgaven, grunnet vår tilgang til amerikansk porno og likheter vi har i den vestlige kulturen.

Tholander, Johansson, Thunell og Dahlström undersøkte i en kvalitativ studie i 2022 i Sverige, hvordan skam er knyttet til pornobruk, og hvordan unge kvinner utfører pornografiske skript i møte med partnere for å ha sex. Flere opplevde at de utfører et pornografisk skript mer

enn det at de faktisk liker den sexen de har (Tholander et al., 2022, s. 1819). På den andre siden fant de at det er flere gutter og unge menn som ser på pornografi, også ønsker å bruke pornografiske fremstillinger mer under sex, men i motsetning til kvinnene, faktisk liker sexen (Tholander et al., 2022, s. 1821). De viser også til flere studier som fremhever spesielt kjønnsforskjeller mellom menn og kvinner, når det snakkes om påvirkningen av pornografi. Tholander med fler skriver videre at flere kvinner synes for eksempel at porno er ekkelt (2022, s. 1822). Her fremhever de at det svenske samfunnet, er preget av feminisme og at kvinner i stor grad anser seg selv som feminister. De finner videre stor konsensus rundt hva porno er til, for både menn og kvinner. Flere mener porno er lett underholdning og en trygg måte å erstatte en partner på for å kunne unngå stress og kjedsomhet (Tholander et al., 2022, s. 1822). Videre så fremhever de at det er konsensus rundt forståelsen av at "mainstream pornography" bidrar til objektivisering av kvinner (Tholander et al., 2022, s. 1824). Studien hadde kun 7 informanter, som gjør den til et lite bidrag inn i forskningen. På den andre siden er det mulig at funnene er jamførbare med funn, som gjøres i min studie. Dette mener jeg både grunnet dens tematikk, analysemetode, antall informanter, men også grunnet den skandinaviske konteksten den er skrevet i.

I en norsk studie fra 2022, fant Træen, Fischer og Kvaalem at skeive kvinner, eller det de har kalt for "LGB women" i studien, er generelt mer interessert i ikke-normative seksuelle handlinger. Noe jeg anser som relevant kunnskap for å kunne ramme inn utvalget mitt i denne oppgaven. Ikke-normativ seksuell handling er i studien til Træen med flere, blant annet kategorisert som BDSM, kink, se på porno, svingers og sex med flere partnere. Træen samler flere ikke-normative seksuelle handlinger under samme begrep, noe som også gjøres i denne oppgaven. I min studie ses disse merkelappene som individuelle handlinger og forståelser som relaterer til hverandre, men ikke trenger å gjøre det. Oppklaring rundt dette vil følge i metoden delen av oppgaven. Træen med flere sammenlignet både heterofile menn, kvinner, skeive kvinner og skeive menn, det vil si kvinner og menn som identifiserer seg som enten lesbisk, homofile eller bifile. Studien introduserer oss videre for begrepet "sexual competence", som er en lært seksuell kompetanse (Træen et al., 2022). Begrepet har i nyere tid fått mer betydning for oss som mennesker, fordi vi bryr oss om vi blir oppfattet som seksuell kompetente, og herunder fungerer variert seksuell adferd som et kompetansemål (Træen et al., 2022, s. 1). I dagens samfunn som er påvirket av sosiale medier og filmer som «50 Shades of Grey», har BDSM og andre kink

praksiser blitt mer populære, skrive Træen med fler (2022). Studien fant at de fleste som prøver eller utøver den type seksuell praksis er under 30 år, uavhengig kjønn og legning (Træen et al., 2022, s. 3). Videre så er det verdt å bemerke at nettopp skeive kvinner sammenliknet med hetero kvinner, rapportere oftere å være interessert eller å ha prøvd BDSM og flere partnere, mens de i mindre grad rapporterte lyst til å se på porno med sine partnere (Speciale & Khambatta, 2020, s. 342; Træen et al., 2022, s. 1).

BDSM står for Bondage / Disiplin (BD), Dominans / Submission (underkastelse) (DS), og Sadomasochisme (Sadisme / masochisme (SM)) (Almås, Erheim, et al., 2021). BDSM og kink er relevante begreper for oppgaven. BDSM er en form for samtykkende seksuelle aktiviteter, som for eksempel bruker makt og underkastelse eller smerte i aktiviteten (Crane & Ireland, 2023, s. 452). Nyere forskning på tematikken løfter frem at BDSM kan oppleves som terapeutisk forklarer Speciale og Khambatta (2020, s. 342). De finner blant annet i deres studie av BDSMere og Kinkstere (mennesker som praktiserer bdsm og kink), at mange føler stor fellesskapsfølelse i miljøet og selvutforskning (Speciale & Khambatta, 2020, s. 341). Det er likevel ikke nok forskning som har sett på hvordan BDSM brukes av skeive og hvilken rolle det spiller i deres seksuelle og mentale identitet og helse (Speciale & Khambatta, 2020). Hvordan BDSM blir fremstilt i pornoen og hva man lærer av den fremstillingen, er et nytt interesse innenfor forskningen, forklarer Westlake Kusz og Afanaa (2023, s. 1). Denne interessen springer ut ifra det som tidligere Træen med fler også påpeker, at BDSM gjennom spillefilmer og andre representasjoner har blitt veldig populær. Westlake med flere (2023) har sett på hvordan folk anvender det de lærer om BDSM, fra porno i deres sexliv med BDSM praksiser. Det de finner er at informantene mener at tidligere har porno fremstilt BDSM som ikke samtykkende og i form av hard porno, noe nyere porno gjør anderledes (Westlake et al., 2023, s. 6). I tillegg til at porno kan være med å normalisere BDSM som en samtykkende praksis innfor sex, og skape en bedre kultur for forhandlinger under sex (Westlake et al., 2023, s. 7–10). Dette skjer derimot kun om man klarer å forstå hva som er fantasi og ekte sex er, hva som er skript og hvordan man håndterer det (Westlake et al., 2023, s. 11).

Gormezano med flere (2021) fremhever i deres studie av seksuell orientering, at forskningen tidligere har antatt mye rundt menneskers seksuelle preferanser, hvorav man oppsøker det i pornoen som man også er tiltrukket av i en seksuell partner. Det finnes de som

oppsøker det de tenner på i pornoen og i en seksuell partner, men og mange som lever ut sine fantasier og lyster ved å oppsøke porno. Dermed er preferanser for hva man oppsøker i porno og i en sex partnere ikke alltid det samme, selv om det er det for folk flest (Gormezano et al., 2022, s. 1202). Oppsummerende forklarer de at de fant at uavhengig av hva man oppsøker, så satt de fleste deltagerne mer pris på «in person contact», det å ha en seksuell partner, fremfor en fantasi gjennom porno (Gormezano et al., 2022, s. 1212). Dette er videre noe jeg ønsker å høre informantenes historier om.

Kvinner som ser på porno eller skaper porno er en relativt ny interesse i forskningen. Kvinner har derimot benyttet seg av erotikk og porno i lang tid, men muligens ikke i like stor grad. Grunnen til at mye av forskningen på porno har satt søkelys på menn, og deres nytelse, eierskap til og produksjon av porno, er mangfoldig. Noen mener det henger sammen med at porno viser sex på en offentlig måte, mens kvinners seksualitet er noe som skal holdes mer hemmelig og man kan bli stemplet som løs, dersom man som kvinne er veldig seksuell (Neville, 2015, s. 193). Her spør jeg meg: Er dette noe mine informanter også føler på, og hvordan kommer det til lys gjennom seksuelle skript.

Hvordan dette synes å være for andre kjønn som for eksempel ikke-binære og transpersoner er derimot ikke forsket nok på. Det finnes forskning som derimot for eksempel har sett på transpersoner representasjoner i pornoen (Pezzutto & Comella, 2020).

Flere mener at forskningen i senere tid har gått fra et fokus på de harde heteroseksuelle filmene til å engasjere seg i flere forskjellige pornografiske undersjangre (Pezzutto & Comella, 2020, s. 154). Denne tilnærmingen er mer preget av nye måter å tenke rundt spesielt samtykke, etikk og erotikk (Emmers-Sommer, 2023). Herunder og mer fokus på selvbestemmelse og kroppslig autonomi for pornoskaperne, og folk som legger ut på betalende plattformer som for eksempel OnlyFans. Flere som har intervjuet skeive pornoprodusenter viser til en større bredde i materialet, enn det heteronormativ porno synes å ha. Skeiv porno, etisk porno og feministisk porno ser ut til å ha dannet en helt ny sjanger innenfor pornografien – *den alternative pornoen*. Flere mener at det er to forskjellige ting, mens andre derimot ser på det mer som et spektrum (Andrews, 2012; Emmers-Sommer, 2023; Lavigne, 2017; van Brabandt, 2017, s. 221).

Deriblant konstruktive tanker rundt kritikken til heteronormativ pornografi. Kritikken har fokusert på objektivisering av kvinner, at den skapes for profitt og generelt fokus på menns

ejakulasjon (Matebeni, 2012, s. 62). Noe flere i det skeive miljøet også kritiserer mainstream porno for (Noe, 2020). Mainstream inneholder derimot også eksempler på representasjoner av dominante kvinner, der kvinnen har mer makt over mannen (Gormezano et al., 2022, s. 1202). I dag finnes det derimot også flere skeive og spesielt også skeive kvinner som ser seg selv som feminister, pornoprodusenter og pornobrukere, som ikke vil ses i lys av mainstream pornografien (Avramopoulou & Peano, 2016). Avramopoulou og Peano legger frem flere historier av skeive kvinner som er pornoprodusenter, som forteller om deres arbeid på en varm, trygg og befriende måte (2016, s. 39 – 40). Igjen er dette videre noe jeg vil ta opp med mine informanter, og om det finnes sjangere, er de viktige? Hvorfor er det viktig å skille på de?

Mainstream porno kan ses som gratis porno, som er tilgjengelig på nett med hovedsakelig en mann og en kvinne, som gjør seksuelle aktiviteter. I tillegg til å ha som formål å være opphissende, kapitalistisk motivert og ha et skript. Det blir derimot tydelig gjennom informantenes ord, slik også vist ovenfor gjennom tidligere forskning, at man ofte snakker om porno uten å skille hva slags porno man mener. Det er en felles forståelse til hva porno er, til tross for at det finnes så mange forskjellige sider og deler til det. I denne oppgaven har jeg bevisst valgt å ikke skille mellom hva er mainstream porno og hva er ikke det, alt er porno. Dog anerkjenner jeg et ståsted, hvor det er noen ting, som definerer mainstream porno som det den forstås som. Jeg benytter meg mer av et naivt ståsted enn er avgjort ståsted til tematikken, og velger heller å la informantene definere forståelsesrammen rundt porno.

2.5 Hvilke kunnskapshull kan dekkes?

I 2012 skrev Sveen en masteroppgave med flere av de samme elementene jeg tenker å forske på i denne masteroppgaven. Sveen undersøkte i lik grad som meg hvordan mennesker tar i bruk skript, spesielt seksuelle skript som dannes av pornografien. Sveens masteroppgave hadde et utvalg av unge jenter og gutter i året 2012, mens min oppgave vil derimot se på skeive kvinner som deltar i normbrytende seksualitet i 2023. Utvalget og muligens samfunnets utvikling og ikke minst utviklingen innen porno og teknologi, vil derfor muligens kaste nytt lys på hvordan dette er i dag.

Utover det, ser jeg at både perspektivene i tidligere forskning, men og utvalgene til forskingen har i stor grad konsentrert seg mot heterofile og hetero porno med en sterk feministisk tradisjon bak seg. Dog har det i spesielt 2022 og 2023, blitt publisert mer forskning som rommer

flere forståelser av porno. Det viser til større mangfold i tematikken som blir undersøkt, men og utvalget som velges til undersøkelsen. Noe som skaper mer nysgjerrighet og motivasjon til å se pornografi i et mer nyansert lys.

Videre så ønsker jeg at utvalget mitt kan bidra til en tydeliggjøring mellom mainstream porno og alternativ porno i større grad, dog ser det ut til å være noe vanskelig med tanke på størrelse av utvalget og hvor stor denne diskursen er. Her mener jeg at utvalget er veldig lite, men at tematikken er veldig bre. Det ville vært en ide å snevre inn oppgaven mer, men med forståelse i hva som menes med normbrytende, synes det å være mer inkluderende å se på flere sider av saken. Til tross for at dette gjør oppgaven til en mer overordnet debatt, fremfor en konkretisering, så kan muligens deres erfaringer vise til deler av forståelsen som tidligere forskning, ikke har plukket opp i pornodiskursen.

3 Teori

3.1 Teoretisk rammeverk

Det teoretiske rammeverket for denne oppgaven dannes ut ifra et konstruksjonistisk grunnlag sammen med et konstruktivistisk grunnlag. De to teoretiske inngangene er beslektet i den forstand at begge tar utgangspunkt at vår virkelighet er sosial konstruert. Begge teoriene knyttet til fagfeltet sosiologi og læringsteorier innenfor det. Premisset er at vi skaper mening gjennom språk, diskurser, institusjon og normer. Sammenhengen av språk, diskurs, institusjon og normer ses som muligheter til å skape mening av fenomenet: pornografi.

John H. Gagnon og William Simon, i lik grad som senere også Michel Foucault, identifiserer en slik sammenheng mellom seksualitet, diskurs og makt (Gagnon & Simon, 2005, s. xvii). Denne forståelsen danner derfor det teoretiske rammeverket til oppgaven.

Mennesker danner perspektiver som skaper mening og vi anvender dette til å skape nye perspektiver, for eksempel gjennom interaksjon eller diskurser. Et stort tema i denne oppgaven er derfor også sirkulær påvirkningskraft (Johannessen et al., 2020, s. 60). Herunder spesielt objektet pornografi. Pornografi kan a) ses som en representasjon av samfunnet, i tillegg til b) skape representasjoner i samfunnet. Poenget blir dermed at oppfatninger, eller i denne oppgaven observert som representasjoner enten de er sanne eller ikke, kan ha konsekvenser for samfunnet og personers egne erfaringer (Johannessen et al., 2020, s. 61). Som objekt tilhører porno verken

kun kunst, media eller en institusjon, men snarere okkuperer plass i alle disse konseptene. Noe som videre synes å åpne opp for en mulighet til tydeliggjøring av dens diskurs. Skriptteori anvendes her for å skape mening av pornodiskursen som dannes av representasjonene som identifiseres.

Skript kan ses som en metafor for å danne mening med for eksempel seksuell adferd. Å utføre et skript kan forstås som å utføre et usynlige manus, det er ikke determinerende men heller førende. Sosiale skript dannes som mentale representasjonene individer konstruerer, for å skape mening av opplevelsen deres og andres, som igjen også skaper diskurs (Wiederman, 2015, s. 7). Skript er kulturelt og sosialt formet, hvor individet har en valgmulighet til å utføre det slik det «står» i skriptet eller om den vil avvike fra skriptet, men det er ikke alltid vi er like bevisste på denne valgmuligheten (Pedersen, 2005, s. 54). I liknende grad som vi kan bekrefte, avkrefte eller utfordre en diskurs, kan vi også aktiv og passivt velge å utføre eller la vær å utføre, et skript. Diskurser er derfor en del av skript dannelsen og skript danner diskurs. Skriptanalyse kan derfor for eksempel gi oss informasjon rundt individers seksuelle handlingsrom i en gitt kulturell kontekst (Pedersen, 2005, s. 53).

I dette kapittelet legges frem diskursteori, skriptteori og begrepsforklaringer som anvendes i analysen av datamaterialet.

3.2 Diskurs

Diskurs kan forstås på mange måter. I denne oppgaven brukes diskursteori som en forklarende faktor til språkdannelse og videre også skriptdannelse. Denne forståelsen dras fra Gagnon og Simon sin bok «Sexual Conduct» første gang publisert 1973, og Michel Foucaults bok «History of Sexuality Volume 1» første gang publisert 1976. Diskurser er i denne oppgaven definert som en fellesforståelse av hvordan noe kan se ut, snakkes om og bli brukt til.

Michel Foucaults bøker «Seksualitetens historie» er viktige verk i forståelsen hvordan seksualitet er historisk og sosialt konstruert i forhold til makt (Gagnon & Simon, 2005; Giddens, 1992; Pedersen, 2005). I den første boken påpeker Foucault, at den viktorianske tiden la mange føringer for hva som var seksuelt akseptabelt, men spesielt hva som var ikke seksuelt akseptabelt (Foucault, 1999, s. 13 og 25–26). Han legger frem et premiss som utfordrer det han kaller for «undertrykkeshypotesen», som innebærer at seksualitet ikke blir aktivt undertrykket, men snarere blir normativt undertrykket gjennom diskurs (Foucault, 1999, s. 21–25). Denne

forståelsen av hvordan seksualitet blir undertrykket fortsetter inn i vår moderne tid i den vestlige verden og anses som relevant for oppgavens tematikk. Seksualitet har ikke blitt undertrykket i det kapitalistiske samfunnet forklarer Foucault, men snarer nytt godt av et konstant frihetsregime (Foucault, 1999, s. 21). Her mener han at få ting er faktisk undertrykket, men det er gjennom språk og normer vi undertrykker seksualitet i vårt moderne samfunn (Foucault, 1999, s. 26). Denne forståelsen er spesielt spennende i lys av hvordan pornografi produseres, og hva den er ment for.

Foucaults diskursteori forklarer på den måten hva som er sosialt akseptabel seksuell diskurs og hva som ikke er det, til en gitt tid i en gitt sosial kontekst.

3.3 Seksuelle skriptteori

Mye av teorien til Gagnon og Simon er sentrert rundt den amerikanske kulturen for mange år siden. Dette gjør bruk av skriptteori slik deres forslag, noe vanskelig å overføre til norsk kontekst i dagens samfunn. Prinsippene til teorien og deres forslag til bruk av teorien er dog relevante i dag. Det trekkes derimot også inn andre perspektiver på skriptteori av andre forskere som teoretisk grunnlag inn i oppgaven.

Seksuelle skript teori slik Gagnon og Simon først etablerte teorien i 1973, viste til hvordan seksuelle skript var tett knyttet til kjønnsroller og kjønnskript (Wiederman, 2015, s. 11). Seksuelle skriptteori har og i senere tid blitt brukt til å forklare maktforskjeller mellom kjønn og kjønnsroller knyttet til seksualitet, slik vist gjennom utvalgt tidligere forskning i kapitlet ovenfor. Seksuell skriptteori kan videre ses som en naturlig forlengelse av *symbolsk interaksjonisme*, som fokuserer på hvordan mening skapes, modifiseres og brukes av individer i en sosial interaksjon (Wiederman, 2015, s. 10).

Skriptteori kan brukes for å forstå nærmest all menneskelig adferd mener Gagnon og Simon, siden veldig få ting kun er en spontan adferd (2005, s. 13). Til og med reaksjoner kan forstås som skriptert, da man lærer hva den passende reaksjonen er til så mangt av situasjoner og sosial adferd – gjennom det vi kaller for normer. Gagnon og Simon illustrerer dette med følgende eksempel. Seksuell opphisselse i en sosial setting, er noe mange frykter, spesielt menn. Den uplanlagte og ukontrollerte opphisselsen skjer derimot noe sjeldent, med mindre den sosiale setting er definert som en seksuell sosial setting, og at alle parter som deltar er seksuelt tilgjengelige, mener Gagnon og Simon (2005, s. 198). Det er derimot ikke tydelig hva de mener

med tilgjengelig. Seksuelt tilgjengelig kan både forstås som en person som ønsker å delta, men og som noen som er seksuelt tilgjengelig grunnet andre faktorer som sted og tid. Videre så forklarer ikke dette nødvendigvis hvorfor folk med penis får ereksjon uten å ville det.

Definisjonen deres på seksuell aktivitet, tar derfor utgangspunkt i sosiale egenskaper til både akten og aktørene (Gagnon & Simon, 2005, s. 198). Det blir tydelig at det ikke er det fysiske eller biologiske som styrer tiltrekning og akten, men heller det sosiale aspektet til akten som styrer, med andre ord: et skript som legger føring for.

3.4 De tre komponenter til seksuelle skrip

3.4.2 Kulturelle scenarier

Skript dannes ut ifra *kulturelle scenarier* sammen med *mellommenneskelige skript* og *intrapsykiske skript* (Wiederman, 2015, s. 7). *Kulturelle scenarier* kan forstås som institusjonelle symboler og rammer som skaper kontekst og rolleforståelse til en seksuell handling (Wiederman, 2015, s. 8). Det er koder for vår seksualitet på et kollektivt nivå, forklarer Pedersen videre (2005, s. 48). Et institusjonelt symbol som skapte tydelige føringer for seksuell adferd, var for eksempel «homoparagrafen» som ble avkriminalisert i 1972, som tidligere kriminaliserte sex mellom menn (Lovdata, 2022). Andre institusjonelle symboler som kan legge føring for seksuell adferd på samfunnsnivå er, for eksempel normer og medier. Pedersen forklarer at, scenariene er for abstrakte til å tilpasses en konkret kontekst eller situasjon (2005, s. 48). I dagens samfunn er heteronormativitet noe som kan legge føring for rolleforståelse og kontekst på et abstrakt eller makro nivå. Den kan også legge føringer for hvordan vi samhandler med andre, noe som det mellommenneskelige skriptet kan romme.

3.4.3 Mellommenneskelig skript

Kulturelle scenarier er ikke alt forklarende, skript må videre basere seg på det *mellommenneskelige skriptet*. Dette er skript som danner seg ut ifra individets kulturelle opplevelser, som tas i bruk for å forstå de mindre delene av en sosial seksuell interaksjon (Wiederman, 2015, s. 8). I det mellommenneskelige skriptet, hos Pedersen kalt for det interpersonlige skriptet, forhandles det frem handlingsrom gjennom aktørens rolleforståelser (2005, s. 48). Dette handlingsrommet i et seksuelt skript kan for eksempel være normer som det å kysse kjæresten sin når man sier farvel til hverandre (Pedersen, 2005, s. 49). I vår kultur er det

ansett som en «naturlig» del av det å være kjærester. Heteronormativiteten vil her derimot kunne legge føring for hvem av partnerne som skal ta initiativ til kysset.

3.4.4 Intrapsykiske skript

Utover det mellommenneskelige skriptet finnes det *intrapsyriske skript*. Dette er personlige ønsker, tanker og fantasier (Wiederman, 2015, s. 8). Vi kan utleve en helt annen eller vill seksualitet i våre tanker, drømmer og fantasier, uten at den berører noen andre eller andres liv, så lenge den kun lever i tankene våre. Vi er frie til å konstruere og fantasere. På den andre siden så er menneskets tanker og ønsker igjen og formet av vårt sosiale liv og representasjoner vi møter på i form av kulturelle scenarier og i møte med andre mennesker. «Seksuell handling involverer et reflekterende individ som samhandler med andre, hjulpet av et system av normer og instruksjoner» (Pedersen, 2005, s. 49).

3.4.5 Samspillet av skript delene

Skript er involvert i læringen av menneskets indre tilstander, som tanker, ønsker og følelser i forbindelse med seksualitet – det intrapsyriske skriptet. De anvendes til å sette grenser for seksuell handling og reaksjoner (Wiederman, 2015, s. 7). Disse reaksjonene kan både anses som non-verbale, men også verbale utsagn med andre personer – det mellommenneskelige skriptet. Videre så brukes de for å forstå og kode seksuelle handlinger og nye situasjoner, ved å koble ikke-seksuelle aspekter av livet til spesifikke seksuelle handlinger – de kulturelle scenarier. Seksuelle skript synes derfor å være nødvendige for individer å kunne skape mening av seksuell adferd (Wiederman, 2015, s. 7).

Slik Wiederman (2015) forklarer ovenfor, så har de tre nivåene til seksuelle skript teori en dynamisk relasjon med hverandre, som er preget av en normativ oppfatning (2015, s. 9). Derfor anses skriptteori som en spennende teori å kunne utforske pornografi på. Porno har, slik innledningsvis nevnt, en mulig sirkulær påvirkningskraft. Den skaper representasjoner og bruker eksisterende representasjoner av samfunnets seksuelle kultur. Seksuelle kulturelle skript er ikke et synonym til seksuell adferd, likevel baserer seksuelle skript teori seg mye på akten «det å ha sex» (Wiederman, 2015, s. 12). Emosjoner er videre en stor del av seksuelle skript. I den forstand at man anvender skript for å unngå negative utfall og følelser og snarere oppnå positive utfall og følelser (Wiederman, 2015, s. 13).

Språkdannelse er en stor del av hvordan skript blir seksuelle forklarer Gagnon og Simon (2005). Barn og unge lærer ofte seksuelle ord, men har ingen forståelse hvordan de er knyttet til seksualitet, det er noe som må læres (Gagnon & Simon, 2005, s. 28). Skript er lært og pålagt av sosiale mekanismer gjennom hele livet, men ungdomstiden og tidlig voksenalder er en av de mest pregende tidene for utviklingen av seksuelle skript (Wiederman, 2015, s. 9). Ungdomstiden er generelt en pregende tid, med mye nytt og mange avgjørelser å ta. De tilegner seg erfaringer som kan ses som en sti, forklarer Pedersen (2005, s. 49). Gagnon og Simon finner derfor at dersom man finner et skript man liker, eller som oppleves å fungere godt, vil man fortsette å bruke dette i senere tid (Wiederman, 2015, s. 9). Pedersen forklarer at teorien dog ikke ser til en determinerende sammenheng mellom, barndommens og den voksne seksualiteten (2005, s. 48) Gagnon og Simon mener snarere at det som læres er viktig, men i hvilken kontekst det læres i, er viktigere for dannelsen av skript (2005, s. 29). Dette fremhever Gagnon og Simon (2005) også gjennom å diskutere hvordan økt individualisering, globalisering og postmodernisme har påvirket det moderne seksuelle skriptet til menneskene i dag.

3.5 Seksuelle skript i pornografien

Samfunnet er generelt redd for at pornografiens representasjoner har stor påvirkning på menneskers fantasier, og at den eneste grunnen til at vi ikke fråtser i våres fantasier, er et tynt lag med sosial undertrykkelse, skriver Gagnon og Simon (2005, s. 197). Foucault skriver at det ikke er en undertrykkelse av seksualiteten som skjer, men at den oppleves som undertrykket, grunnet hvordan vi rammer den inn i diskurser (1999). Er det slik det er med pornografiske skript?

Gagnon og Simon skriver at pornografi ikke kun er spennende, fordi den fokuserer på eksplisitt sex, men også fordi den omfavner ulovlig sex, og om aktiviteten er konvensjonell så er konteksten ikke det (2005, s. 199). Her menes porno som omhandler «vanlig» sex med to mennesker, mens deres relasjon til hverandre kan være moralsk, eller faktisk ulovlig. Noen eksempler på en slik moralsk eller faktisk ulovlig relasjon kan være; stefar og stedatter, onkel og niese eller lærer og student. Videre så nevnes andre eksempler av seksuelt avvikende adferd og relasjoner som incest, voldtekt og sadomasokisme.

3.5.1 Skam

En konsekvens, av innholdet slik beskrevet i avsnittet ovenfor, byr på en utfordringen til å finne et sammenlignbart skript for å skape mening med innholdet i vårt sosioseksuelle liv, mener

Gagnon og Simon (2005, s. 199). Her referer de spesielt til det mellommenneskelige skriptet, identifisert tidligere i teorien. Det vil være lett å fantasere eller ha tanker rundt «åpenbart» feilaktige seksuelle relasjoner, da de kun lever i hodet eller i pornoen, men hva gjør man med de tankene når man skal ha sex med et annet menneske. Fantasien kan leve fritt i det intrapsyriske skriptet, men den kan muligens ikke bli møtt av en partner.

Simon og Gagnon mener at i den vestlige verden, med USA som eksempel, lærer man at sex er knyttet til det å lære om skam (2005, s. 198). Det er tydelig for dem at skam og skyldfølelse er noe vi mennesker må lære oss å håndtere. Herunder både den tildelte skammen og skyldfølelsen pålagt av andres sanksjoner ovenfor en type adferd, men også gjennom våre egne tanker, forklarer Gagnon og Simon (2005, s. 199). Tankene kan løpe fritt uten av noen andre vet hvor normativt avvikende denne tanken er. På den ene siden gjør dette det lettere å gå tilbake til et normativ skript i vår adferd, siden det kan ses som et utløp for fantasien hvor den kan leve fritt. På den andre siden vil vi muligens måtte håndtere sterkere følelser av skam og skyldfølelse innvendig, slik de beskriver ovenfor. I tankene våre, blir det sosiologisk uoppnåelige, plutselig en mulighet, forklarer Simon og Gagnon (2005, s. 200). Dette kan ses i lys av tidligere forskning som viser hvordan mennesker enten oppsøker det samme i porno som de ønsker i en seksuell relasjon med en partner, eller om de oppsøker forskjellige ting. Det kan by på andre konsekvenser som må håndteres.

På den måten påpeker de at man muligens ikke kun må lære seg å håndtere skam og skyldfølelse rundt det man gjør, men også rundt det man tenker, med spesielt fokus på avvikende seksuelle forhold (2005, s. 199). De sier de vanligste spørsmålene i integrasjonen av det seksuelle elementet inn i det sosiale skriptet er: «Hvem gjør hva med hvem på hvilken måte, møtt med hvilke konsekvenser?» (Gagnon & Simon, 2005, s. 206).

Det Gagnon og Simon, muligens ikke går nok inn på her, er hvordan man kan utleve normavvikende skript på en trygg og positiv måte, hvorav konsekvensen de snakker om, muligens ikke eksisterer i den grad. Det jeg sikter til her forskningen som ble presentert tidligere, av voksne samtykkende mennesker som leker sammen, som er en praksis i BDSM og kink kulturen.

Pornofilmer omfavner derimot samtykke på en annen måte, slik presentert gjennom tidligere forskning. «Sex kan skje når som helst, med hvem som helst, rundt nesten hvert eneste

hjørne» (Gagnon & Simon, 2005, s. 202). Sett i det lyset bærer filmene paralleller til romantiske fantasier, noe som er mer knyttet til kvinners seksuelle opphisselse, mener Gagnon og Simon (s. 202).

3.5.2 Heteronormativitet

Heteronormativitet er et konsept, et skript og en norm som er relevant i kontekstualiseringen av datamaterialet til oppgaven. «Heteroseksualitet opprettholdes ikke bare på institusjonsnivå, men gjennom vår daglige seksuelle og sosiale praksis» (Jackson, 1999). Den er tilstede i sosiale interaksjoner, som påvirker hvor vi går, hvem vi berører og hvordan vi snakker, forklarer Land og Kitzinger (2005, s. 372).

Sitatet innledningsvis i oppgaven:

«Det som ikke inkluderes eksisterer per definisjon ikke – det som ikke omtales kan man ikke tale om. Slik be beskrivelsene i de greske håndbøkene et manus for en normativ heteroseksuell adferd som gjenfinnes i moderne mainstreampornografi» (Synnevåg, 2002, s. 18).

Her trekker jeg ut en kobling mellom språk og representasjon, hvorav dersom det ikke snakkes om eller synes – eksisterer det per definisjon ikke. Dermed blir det som gjenstår det som er representasjonen. Synnevåg (2002) påpeker her at det er heteroseksuell adferd, som også er noe vi møter i dagens mainstream porno. Heterofile manus ser ut til å ha betydning for hvordan kjønn og seksuell legning representeres i både porno, fantasi og personlig seksualitet (Gormezano et al., 2022, s. 1202). Heteronormativitet som begrep innebærer at heteroseksualitet er en etablert norm i seksualiteten (Almås, Jessen, et al., 2021).

Judith Butler lanserte herunder begrepet, den *heteroseksuelle matrisen*, som påpeker hvordan heteroseksualitet reproduseres, men også tas for gitt i samfunnet vårt (1990, s. 151). Butler forklarer at det ikke er noe spesifikt mannlige eller kvinnelige i vår natur, men snarere at vår forståelse av kjønn skaper handlingsmønstre som former hva vi anser som spesielt mannlige eller kvinnelige (Pedersen, 2005, s. 32). Premisset den heteroseksuelle matrisen legger frem er videre at hetero utelukker homo, likeså som femininitet er det motsatte fra maskulinitet og at dette gjenspeiles i samfunnets representasjoner på en hierarkisk måte (Butler, 1990, s. 151). Butler

illustrerer denne forståelsen med hvordan menn i drag utfører kjønnsstereotypiske deler som tilhører feminitet forklarer Pedersen (2005, s. 32).

Heteronormativitet i denne oppgaven forstås derimot i større grad som en norm innenfor seksualitet definert ut ifra heteroseksualitet, og mindre som skriptet mot hva som observeres som kvinnelig og mannlig. Heteroseksuell porno defineres i oppgaven som porno, hvor kvinner med vagina og menn med penis er representert.

3.5.3 skeive kvinners skript

Gagnon og Simon identifiserer at samfunnet i mindre grad er interessert i undertrykkelsen av lesbiske kvinner enn av homofile menn. Grunnen til det er mangfoldig, samtidig som begge gruppene kan ses som marginaliserte i samfunnet og utsatt for diskriminering. De løfter for eksempel frem at skeive gjennom et historisk blikk har blitt marginalisert og undertrykt gjennom det seksuelle språket. Her trekker de frem at for eksempel «lesbe» blir brukt som skjellsord (Gagnon & Simon, 2005, s. 238). Det som blir viktig i forbindelse med å internalisere positive og nyttig skript for skeive, er å finne identiteten sin innenfor det skeive spekteret. Gagnon og Simon forklarer at skeives identitet i stor grad formes av et felleskap, som for eksempel kan oppstå gjennom sosiale bevegelser (2005, s. 250)

Gagnon og Simon forklarer videre at kvinnens seksualitet er knyttet til «gender training», som innebærer at kvinner blir oppdratt til å være mindre seksuelle (2005, s. 43). Kvinners roller, er tett knyttet til kjønnsroller. De skriver at kvinner er lært til å innta reaktive roller, der de justerer egen adferd etter andres adferd for eksempel (Gagnon & Simon, 2005, s. 43). Er dette et skript som også blir synlig i pornoen i dag?

Plastisk seksualitet kan muligens også være med å utdype skript rundt kvinnen. Plastisk seksualitet kan forstås som et moderne konsept av kvinners mulighet for selvbestemmelse i sosiale interaksjoner, forklarer Anthony Giddens (1992, s. 27). Herunder blant annet selvbestemmelse over egen kropp, forhold og seksuell helse (Better, 2014, s. 17). Plastisk seksualitet er frigjort fra grunntanken om reproduksjon (Better, 2014, s. 18). Giddens løfter frem at denne forståelsen spesielt tilknyttes lesbiske kvinner, da deres sex med kvinner er helt fri fra reproduksjonen til menneskene (1992, s. 143).

Gagnon og Simon legger til at, cis-kvinner ofte onanerer fritt fra den heteroseksuelle sexen, det vil si at onaneringen involverer ofte ikke penetrering (2005, s. 43). Videre så synes det at kvinner operer med et større rom for å oppnå nytelse enn menn, skriver de (Gagnon & Simon, 2005, s. 44). Er dette noe vi kan observere i pornoen eller noe informantene selv føler på?

3.5.4 Skeiv pornografi

Skeiv pornografi defineres i denne oppgaven som pornografi med to eller flere av likt kjønn som gjør seksuelle aktiviteter sammen. Sjangeren «girl on girl» eller «female on female» har blitt kjent som en vanlig del av mainstream porno, men også spesielt som noe menn liker å se på (Neville, 2015; Noe, 2020). Gagnon og Simon forklarer at heterofile menn «lett» kan fantasere rundt lesbiske kvinner, hvor kvinnen «bare ikke har funnet den riktige mannen enda» (2005, s. 133). En forståelse som muligens forklarer hvorfor «girl on girl» sjangeren er veldig populær blant menn, og i all hovedsak er laget for heterofile menn.

I forhold til utvalget i oppgaven har jeg en hypotese om at flere også gjerne ser på for eksempel porno, som inneholder to kvinner som har sex, fremfor en mann og en kvinne eller to menn som har sex. Dette med begrunnelse i tidligere forskning rundt skeive og deres pornopreferanser (Gormezano et al., 2022). Med det menes at man antar at det man oppsøker i pornoen, også samsvarer til dels med det man tenner på i møte med en partner.

Kvinner som liker å se på porno med to eller flere menn, er derimot også et utbredt fenomen, men muligens et, færre har forsket på (Neville, 2015, s. 192). «Gay porn» er en sjanger som flere kvinner tyr til grunnet blant annet etiske reservasjoner ovenfor hetero porno og at hetero porno fokuserer for mye på den kvinnelige kroppen frem for estetikken av begge, eller spesielt mannen (Noe, 2020, s. 25). Noen nevner og at «gay porn» virker mer autentisk, hvor alle karakterene faktisk nyter det de gjør, sammenlignet med hetero porno (Neville, 2015, s. 197).

Oppsummerende sier Gagnon og Simon at pornografi, til tross for deres skript, ikke har en stor innflytelse på menneskers seksuelle utvikling, men at mye av folks bekymring ovenfor pornografi, skyldes dens hemmelige og ekskluderende status, slik at det er umulig å forutsi effekten i fravær av skyldfølelse og angst (2005, s. 213).

4 Metode

4.1 Det kvalitative forskningsintervjuet

I tråd med den konstruktivistiske teoriinngangen til oppgaven, så bygger det kvalitative forskningsintervjuet videre på denne forståelsen. Det er få standardregler for kvalitativ intervjuforskning. Dog, finnes det noen markører for hvordan et intervju kan se ut. Kvale og Brinkmann (2021) forklarer at det kvalitative forskningsintervjuet kan ha en liknende struktur som en dagligdagssamtale, men at den ene parten (forskeren) har et formål med spørsmålene hen stiller til den andre parten (informanten). Kunnskap produseres på den måten i relasjon til informanten og forskerens samtale (Kvale & Brinkman, 2021, s. 76 og 77).

Videre så er det en instrumentalisering som foregår i intervjuet, hvor man ved å bruke en intervjuguide som verktøy, får informasjon om noe (Kvale & Brinkman, 2021, s. 52). "Intervjuet kan fremkalle viktige beskrivelser og fortellinger om menneskers opplevelser, historier, håp og drømmer (*doxa*)" (Kvale & Brinkman, 2021, s. 56). På den andre siden kan intervjuet også produsere kunnskap (*episteme*), som er diskursivt begrunnet av informanten i en samtale (Kvale & Brinkman, 2021, s. 56). I denne oppgaven vil jeg argumentere for at både *doxa* og *episteme* brukes for å samle inn data. Jeg bruker denne kombinasjonen for å få tak i informantenes erfaringer med porno og kunnskap om pornografi.

Formålet med et kvalitativ forskningsintervju er å fange opp informantens dagligliv portrettert av deres perspektiver og nyansere beskrivelsene deres gjennom ord (Kvale & Brinkman, 2021, s. 42 og 47). I denne oppgaven blir kvalitative forskningsintervjuet derfor brukt til, å få tak i informantenes subjektive forståelser av pornografi. Med denne metoden vil jeg kunne belyse mine informantenes sosiale virkelighet og livsverden på et dypere plan i en gitt kontekst. Livsverden kan ses som informantenes levde dagligliv (Kvale & Brinkman, 2021, s. 46). Dette kommer videre til uttrykk gjennom besvarelsen av forskningsspørsmålene: Hvilke representasjoner møter vi i pornografien og hvordan tas de i bruk? Derfor anses kvalitativ forskningsintervjuet som et godt valg av forskningsmetode for oppgavens tematikk og forskningsspørsmål.

I dette kapittelet ønsker jeg først å legge frem en begrunnelse for valgene som tas i forbindelse med metoden. Deretter legger jeg frem fremgangsmåten til rekruttering og hvordan utvalget til oppgaven kategoriseres. Videre så diskuteres og problematiseres etiske spørsmål til

feltet, forskningsmetoden og forskerens skeivheter. Videre så legges det frem fremgangsmetoden før og under intervjuene. I etterkant av dette så opplyses det om transkriberingen. I slutten av metodekapittelet legges det frem forklaringer på hvordan datamaterialet har blitt kodet og hvilke analysestrategier som anvendes i analysen.

4.1.1 Valg av metode

Fortellinger har makt over hvordan vi tenker og handler, forklarer Johannessen med flere, samtidig som de representerer en del av samfunnet og kulturen vår (2020, s. 107 og 110). Refleksiviteten til diskurser, representasjoner og skript er med å forme informantenes fortellinger. Samtidig bidrar deres fortellinger til diskurs, representasjoner og skript som igjen anvendes i samfunnet. En god måte å få tak i dette samspillet på er derfor gjennom kvalitative intervjuer, hvor man ved å spørre spørsmål knyttet til tematikken, kan finne ut mer om hvordan samspillet muligens er konstruert. Kvalitativt forskningsintervju som metode velges videre for å kunne besvare forskningsspørsmålene: Hvilke representasjoner møter vi i pornografien og hvordan tas de i bruk?

4.2 Utvalget

Utvalget i denne oppgaven består av skeive kvinner som selvrekrutterte seg til studien, gjennom sosiale medier innlegg laget av forskeren. Fordelen med å ha selvrekrutterte informanter er at jeg som forsker i større grad kan være sikker på at de leste hva studien innebærer og at de ønsker å bidra til tematikken studien tar for seg. Selvrekruttering ivaretar fri vilje og at informantene nettopp har en personlig interesse og engasjement for tematikken, noe som flere også uttrykte i intervjuene. Ulempen derimot kan være at man får en overrepresentering av personer som er spesielt engasjerte og aktive i feltet. I denne oppgaven argumenteres det derimot at nettopp denne gruppen er ønskelig som deltager, da de vil ha mye å si om tematikken og allerede er kategorisert som avvikende fra andre skeive kvinner gjennom deltagelse i sex positive miljøer. Mer om dette lenger ned i metoden.

Videre så valgte jeg å ekskludere hetero cis og trans menn, skeive cis og trans menn og hetero cis kvinner. Det er heller ingen informanter som identifiserer seg som ikke-binær. Det er ikke en aktiv ekskludering i rekrutteringen, men snarere et for lite antall som ville delta med kjønnsidentitet ikke-binær. Det var kun én informant med kjønnsidentitet ikke-binær som ønsket å delta. Intervjuet var skriftlig over mail og på engelsk, hvorav det ble valgt bort grunnet store

språklige forskjeller til de andre intervjuene. I tillegg til å mangle informantens reaksjoner og inntrykk på spørsmålene, ved at det ikke hadde et lydopptak i tillegg. Gruppen av informanter studien derfor endte opp med var 9 kvinner som identifiserer seg med hun/henne pronomen og er på det skeive spekter. Derav er det 7 cis-kvinner og 2 transkvinner.

Markøren "skeiv" i denne oppgaven handler om tiltrekning og legning. Det vil si alle kvinner som er tiltrukket av kvinner og/eller har hatt sex med kvinner. Informantene får mulighet til å fortelle hvilken identitet de selv er mest komfortabel med å bruke, enten det er skeiv, lesbisk, bifil, eller andre.

Videre så har utvalget i studien et aldersspenn fra 20 til 52 år. Dette aldersspennet byr muligens også på noen generasjonsperspektiver inn tematikken, som anses som veldig spennende, dog ikke hovedfokuset i oppgaven. De kommer fra forskjellige steder i Norge, hvorav noen også har bodd i lenger perioder av deres liv utenomlands. Deres livsverdener viser derfor til flere språklige og kulturelle forskjeller, enn dersom jeg kun ville rekruttert for eksempel Oslo oppvokste. Fordelen med bredden i gruppen på den måten, er at seksuelle skript muligens finnes på tvers av generasjoner og hvor i Norge de bærer kulturelle røtter fra. I tillegg til at skriptanalyse styrkes som valg av analysemetode. Diskurser er tross alt fellesforståelsesrammer for en grunn.

Videre så velges det å ikke si noe om deres utdanning, jobber, etnisitet, hudfarge eller religiøs bakgrunn. Det ville vært en veldig spennende studie å forske på ulikheter i flere av de markørene, men det har jeg ikke rom til i denne oppgaven. Hovedformålet er dog å se representasjonene informantene identifiserer og hvilke seksuelle skript som dannes som den del av felles forståelsesramme, uavhengig de ovenfornevnte markørene. Dette løses ved å se de skeive kvinnene i lys av deltagere i normbrytende seksualitet, som det å se på porno eller gå delta i BDSM eller andre sex positive miljøer. Informantene kan derfor ses som en homogen gruppe informanter til å snakke om det å være skeiv og bruke pornografi.

På den andre siden kan intervjuene også være vanskelig å analyse grunnet forskjellene til informantene. I den forstand at datamaterialet viser til mulige ytterpunkter i diskursen fremfor konkrete deler. Dette oppleves ikke slikt under arbeidet, men er noe som jeg kommer tilbake til i diskusjonskapittelet.

4.3 Rekruttering

Rekrutteringen til denne oppgaven har blitt gjort gjennom sosiale medier innlegg og Facebook innlegg i grupper jeg selv er aktiv i. Utover det lagde jeg to innlegg på min egen profil som var offentlige. Videre så var det rundt 10 mennesker som delte disse forskjellige innleggene.

Kravet for å bli med i studien var at personen identifiserer seg som kvinne, på LHBT spekteret og at hun har brukt eller bruker én/flere typer for pornografi. Jeg benyttet meg av sosiale medier innlegg, siden jeg har et stort nettverk i srhr verden og er personlig opptatt av tematikken seksualitet. Mer konkret brukte jeg Facebook grupper, hvor jeg visste det finnes skeive kvinner som deltar i normbrytende seksualitet eller aktiv følger slike sosiale medier kontoer. Dette gjorde jeg både fordi jeg mener det er en spennende gruppe som muligens ikke alle forskere har tilgang til. I tillegg til min egen posisjon som skeiv kvinne som deltar i normbrytende sex positive miljøer. Facebook gruppen jeg rekrutterte flest informanter fra heter «Juicebox». Juicebox er mange ting, men hovedsakelig er det et firma og et samfunnskonsept som jobber med srhr i form av sex positive arrangementer. Jeg kommer tilbake til dette valget og min posisjon i feltet, under etikk.

I denne oppgaven anser jeg valg av rekrutteringsmetode og valg av utvalg, som en styrke for å kunne få tak i informanter som er komfortable nok til å snakke om deres erfaringer med bruk av og forståelse av pornografi. I tillegg til tilgangen jeg som forsker har til et slikt utvalg av informanter gjennom nettverket mitt. På den andre siden vil jeg også legge frem at på grunn av deltagelse i de ulike gruppene og feltene så vil det nok være vanskelig, muligens umulig, for en heterofil cis-mann å rekruttere på den måten jeg har gjort i denne oppgaven. Det anser jeg som en skjevhet i metoden. Facebook gruppene har spilt en viktig rolle i rekrutteringsprosessen og hvem som har sett innlegget. Samtidig som jeg også vil fremheve at det ikke kun var gjennom Facebook grupper jeg fikk informanter, men også gjennom delingene til venner og bekjente. Derfor argumenteres det også for at de som har deltatt i prosjektet, er en gruppe som aktivt ønsker å fremme forskning på seksualitet og egen kunnskap om seksualitet, som gjør de til en gruppe kvinner som holder seg oppdatert på feltet. Dermed ikke umulig at de kan rekrutteres på andre måter enn fra en lukket gruppe.

Rekrutteringen ble gjort i 2 omganger. Første gang var i slutten av september 2022 og andre gang var i slutten av oktober 2022. Valg av dette var sentrert rundt et ønske om flere deltagere. I

første runde rekrutterte jeg 10 stykker, hvor 7 endte opp med å delta. Et av intervjuene valgte jeg å fjerne, slik beskrevet i kapittelet ovenfor. I runde to rekrutterte jeg 7 informanter hvor 2 deltok. Totalt endte jeg opp med 9 informanter i studien min.

Det kan argumenteres for at det er et lite antall som gjør det vanskelig å generalisere, noe denne oppgaven heller ikke har formål om å gjøre. Man skulle muligens tenkt det, i og med at fokuset er å fange opp seksuelle skript som er del av diskurser, som igjen er kategorisert som fellesforståelsesrammer av et fenomen. Det man derimot kan gjøre med et mindre antall som 9 personer, er å vise deler av diskursen og hvordan den tas i bruk og produseres gjennom et utvalg av individer. Derfor mener jeg 9 informanter er et tilstrekkelig antall.

4.4 Intervjuguide

Før jeg gikk i gang med å intervju informanter til prosjektet mitt, så utarbeidet jeg en intervjuguide. I denne studien valgte jeg å bruke en intervjuguide med en tematisk oppdeling. Delene satte søkelys på følgende temaer:

- 1. Bli kjent med informant*
- 2. Språk, normer, samtykke, nytelse, generelle tanker om porno*
- 3. Personlig erfaring med porno og forståelse av porno*
- 4. Oppsummering av samtalen og avslutting*

Del 1 handler om å bli kjent med informanten, ved å fortelle litt om meg og prosjektet. Del 2 er veldig omfattende, hvor vi tar for oss mange temaer. Vi snakker først om språk, normer og samtykke i forbindelse med samfunnet og seksualitet. Hvor jeg videre spør spørsmål knyttet til deres egen seksualitet og legning. Et spørsmål som flere av informantene hadde mye å si på var for eksempel; «Fortell meg litt om din seksuelle reise?» Nytelse er videre et tema her. Vi snakker om hvor de lærte om sex, hvor de lærte om samtykke og hvordan de bruker den kunnskapen den dag i dag i møte med seksuelle aktiviteter. Vi snakker også om mulige utfordringer de mener skeive og kvinner har, som de vet om eller har opplevd selv. For å åpne samtalen rundt porno stiller jeg noen spørsmål her knyttet til pornografi, erotikk og sex. Først fokusert opp mot representasjoner i samfunn og generelle tanker de har rundt tematikken.

Del 3 rettes mot personlig bruk og deres forståelse av hva porno har bidratt/bidrar inn i deres egne liv. Dette knyttes også opp mot nytelse og hvilken nytelse de får av porno.

Spørsmålene er videre lagt opp mot språk og samtykke, for å fange opp informantenes forståelse og kobling mellom samfunnsnormer og pornoens representasjoner. Dette forklares nærmere under analysestrategier.

De siste spørsmålene, i del 4, er lagt opp til at informanten kan legge til forståelser eller utdype noe hun har sagt. Dersom det ikke er noe mer, oppsummerer vi samtalen sammen og avslutter. Her legger jeg vekt på å formidle informantenes rettigheter i forbindelse med studien og forklarer igjen, hvordan de kan nå meg ved spørsmål eller trekke seg fra studien.

Intervjuguiden er lagt ved oppgaven som vedlegg nummer 1.

4.5 Gjennomføring av intervjuene

For å gjennomføre et godt intervju er det videre også viktig å ha noen tanker om hvordan man skal gå frem, fremhever Kvale og Brinkmann (2021, s. 134). Videre så er det ønskelig med tydelige lydfiler, hvor informant og intervjuer snakker i et behagelig tempo. For å sikre slik data har jeg brukt en båndopptaker i tillegg til diktafon appen. Omgivelsene har også stor påvirkning for hvor bra lydopptaket blir. For å sikre minst mulig forstyrrende lyder har jeg valgt å gjennomføre intervjuene på steder, der slike forhold er optimale.

Intervjuet hjemme hos informant	Intervjuet hjemme hos meg	Intervjuet på grupperom på Universitet i Oslo	Intervjuet digitalt
0	4	3	2

Jeg bor aleine i et stille område, hvor informanten og jeg kan sitte overfor hverandre på et bord med et glass saft eller en kopp te. Jeg prøvde å skape en liknende atmosfære på grupperommet på Universitet. Temaet og spørsmålene jeg stiller i intervjuet er sensitive og personlige, jeg anser omgivelsene for et slikt tema som viktig i hvor komfortable informantene vil føle seg til å dele og snakke om seg selv.

4.6 Etikk

Intervjuene kan til en viss grad, kategoriseres innenfor det Kvale og Brinkmann kaller for *terapeutiske samtale* (2021, s. 60). Dette var ikke et aktivt valg, men snarere en tilbakemeldingen flere av informantene har gitt meg. De følte de fikk snakket fritt og opplevde meg som en trygg

person for å fortelle om deres personlige sexliv til. Jeg vil si at dette ikke er overraskende, når spørsmålene mine var veldige åpne og informanten fikk fortelle fritt, som Kvale og Brinkmann identifiserer som en del av terapeutiske samtaler (2021, s. 61). I tillegg til å spørre oppfølgingsspørsmål som: "Hvordan fikk det deg til å føle? / Hvordan føler du rundt dette den dag i dag? / Sitter du igjen med den samme tanken i dag?".

Det er fint at informantene stort sett følte det slik, men terapiintervjuet har også noen utfordringer. Kvale og Brinkmann mener at, forskningsintervjuet bærer inspirasjon fra en terapeutisk samtale, men i utgangspunktet er forskjellig i intervju formen (2021, s. 58). Som forklart innledningsvis i metode kapittelet, så har forskningsintervju noen deler som gjør det til et forskningsintervju fremfor en samtale. Dersom informanten forteller om en hendelse fra livet sitt som var emosjonelt veldig opprørende, så oppleves det som viktig å se informanten å vise omsorg til det hun forteller. Dette kan medføre et slags rolleskifte mellom meg og informanten, der informanten får styre samtalen slik man gjør når man er hos en terapeut (Kvale & Brinkman, 2021, s. 61). Det førte til at jeg måtte finne et godt tidspunkt til å lede informanten tilbake til et spørsmål. Jeg løste utfordringen ved å plukke opp enten et ord eller en forståelse informanten fortalte om, og prøvde å stille et spørsmål opp mot det hun sa. Det var ikke alltid like lett. Dersom jeg ville reist meg og gått bort til informanten, ville det vært en veldig tydelig avbrytelse eller i det minste en forstyrrelse av intervjuet, og derfor valgte jeg heller å høre på, nikke, vise omsorg ved å tilte hode til en side og se informanten. Samtidig som jeg valgte å strategisk lede samtalen tilbake til intervjuet.

4.6.1 Anonymisering

Som beskrevet ovenfor så har man som forsker et stort ansvar, både for å sørge å få tak i informasjon som kan besvare en gitt problemstilling, men og spesielt ovenfor informantene som deltar i studien. Anonymisering er en viktig etisk måte å beskytte informantenes privatliv (Kvale & Brinkman, 2021, s. 300). Det er spesielt viktig i forbindelse med sårbare grupper og sårbare temaer.

I denne studien intervjuer jeg skeive kvinner. Skeive kan ses som en sårbar og marginalisert gruppe i samfunnet vårt, i tillegg deltar flere av informantene også i normbrytende sexmiljøer. Samspillet av dette påtvinger forskningen å anonymisere informantene tilstrekkelig. Anonymiseringen gjøres ved at informantene både fikk et informasjonsskriv om studiens formål

og prosess, og deretter gjennom signering av et samtykkeskjema. På samtykkeskjema kunne informantene også fylle ut dersom det var i orden å bli identifisert sammen med deltagelse i Juicebox eller andre normbrytende sex positive miljøer som BDSM eller kinkmiljøer eller ikke. Det er totalt 7 av 9 som ønsket dette. Hovedsakelig har det ikke hatt mye å si, da det ikke er en studie om Juicebox som konsept. Poenget i denne differanseringen vises dersom informanten fortalte om Juicebox erfaringer, sammenliknet med hvordan de mente det er i pornoen, slik at fortellingen kunne brukes i analysen av seksuelle skript.

Videre så velges fiktive navn til informantene, det fjernes navn til kjærester eller byer der de er fra og andre personlige markører som religion, hudfarge og etnisitet. Navnene velges tilfeldige og er alle «vanlige» norske navn som starter med forskjellige bokstaver. Jeg velger å iscenesette analysen slik, for å gjøre det mer leservennlig og til en viss grad mer intimt. Med det mener jeg at man som leser føler en mer personlig tilknytning til det som fortelles og fortolkes, noe som føltes naturlig å gjøre i forbindelse med tematikken i oppgaven.

4.6.2 Forskerrollen

Kvalitative forskningsintervju innebærer ofte en asymmetrisk maktrelasjon, forklarer Kvale og Brinkmann (2021, s. 42). I denne oppgaven har det vært veldig viktig for meg som forsker, å gjøre et forsøk for å en flat struktur hvor jeg og informant er mer likestilte. Dette gjøres både grunnet tematikken og utvalg av informanter. På den ene siden gjøres dette med tanke på at tematikken kan oppleves veldig personlig utspørrende, noe som kan bidra til at informanten muligens ikke ønsker å fortelle like åpent. Denne forståelsen kan muligens forsterkes dersom de opplever forskeren som fremmed og som en autoritet. Forskerrollen, likeså som mange andre roller vi inntar i samfunnet vårt, er pålagt flere forventninger som kan være med å skape en slik dynamikk i intervjuet (Johannessen et al., 2020, s. 222–225). På den andre siden gjøres det et forsøk på å skape en mer likestilt situasjon, for å ivareta kunnskapsproduksjonen som skjer i et kvalitativt forskningsintervju. Dette kommer jeg tilbake til under analysestrategier.

Fremgangsmåten til et slikt forskningsintervju er å støtte argumentene til informanten ved å nikke og bekrefte, for å få et dypere svar i tillegg til å bekrefte informantens tanker rundt spørsmålene. Her menes ikke nødvendigvis at forskeren bekrefter at svaret er faktisk riktig eller feil, men heller bekrefter at det informanten sier, er brukbart datamateriale for studien. Videre så prøvde jeg som forsker, å aktivt utfordre samtalen, ved å vise til andre perspektiver og

svaralternativer til spørsmålene. Dette valget gjordes i forbindelse med et ønske om et dypere eller bredere svar av informanten. Utover det ofret jeg også noen personlige erfaringer og tanker, for å skape mindre maktforskjell, men snarere sårbarhet ovenfor meg og spørsmålene jeg stiller. Det at jeg som forsker velger å fortelle informanten noe personlig er videre et valg som gjøres for å skape en trygghet til meg og intervjuesitasjonen. Kvale og Brinkman beskriver denne tilnærmingen til intervju, som et unntak, ved at forskeren og informanten samarbeider om intervjuet (Kvale & Brinkman, 2021, s. 52). Jeg mener dette støtter godt opp under hvordan resten av intervjuet var utformet, i tillegg til, at dette har en mening for hvordan jeg ønsket å analysere datamaterialet på. Mer om dette lenger ned.

4.6.3 Forskeren og feltet

Videre så er det viktig å ha en *bevisst naivitet* i det kvalitative forskningsintervjuet, som innebærer at som forsker, så er man åpen for nye og muligens også uforventede forklaringer og fortellinger, frem for å ha et rigid fortolkningsskjema som anvendes (Kvale & Brinkman, 2021, s. 48). Dette har til en viss grad vært en utfordring grunnet min egen posisjon til feltet og informantene.

Som tidligere nevnt er flere av informantene rekruttert via personlige sosiale medier innlegg og spesielt i Facebook gruppen Juicebox. Juicebox er som nevnt tidligere et firma som jobber for å skape sex positive arrangementer, gjennom å være et sex-fest-konsept. Jeg har vært del av Juicebox siden 2018, like lenge som det har eksistert. Siden 2020 har jeg også jobbet i konseptet med ulike ting, som blant annet seksualitetsundervisning og prosjekt arbeid. Det vi gjør i Juicebox, er å jobbe med ulike deler av skeive kvinners og ikke binæres seksualitet. Juicebox er kun for cis-kvinner, transkvinner og ikke-binære. Den eneste gruppen i samfunnet som konseptet ekskluderer er cis-menn. Konseptet har fem komponenter. Disse er seksuell frigjøring, seksuelt eierskap, seksuell utforskning, seksualitetsundervisning og felleskap. Det vi derfor jobber med er å være et rom i samfunnet for kvinner og andre for å kunne utforske sin egen seksualitet og andres, med samtykke. Vi tilbyr ulike workshops, hvor vi jobber med å fremme frigjørelse av kroppspress og skjønnhetspress blant annet. Videre så har vi også arrangementer sammen med andre organisasjoner og aktører som jobber med seksualitet og helse i samfunnet, og vi har også utviklet en egen app for chatteing og posting av innlegg. Det er mye forskjellige ting vi fokuserer

på og tilbyr, men det kan ses som et miljø med fokus på femininitet, møte likesinnede og skape samhold.

Begrunnelsen for at jeg valgte å søke informanter til prosjektet mitt primært derifra og gjennom selvrekruttering, er at jeg hadde en hypotese om at de som er medlem i den gruppen, ville muligens vært mer åpne til å fortelle om eget sexliv, slik jeg ønsket å spørre om. I tillegg til å ha gjort seg noen tanker rundt pornografi. Noe flere også ga tilbakemelding på, og som begrunnes tidligere under utvalg i metode kapittelet.

Dette gjør derimot også, at jeg som forsker, er nært knyttet til feltet, noe som kan skape mulig skjevhet i studien. Reliabilitet til oppgaven kan problematiseres basert på ovennevnte fremlegges av forskeren og feltet. Reliabilitet er ifølge Kvale og Brinkmann en måling av hvor pålitelige resultatene er i forskningen (2021, s. 137). Jeg vil argumentere for at jeg løser dette på en god måte, ved å skrive en forskningsdagbok. Forskningsdagboken brukes både som tilleggsdokument med tanker og spørsmål, men spesielt for å fjerne skeivheter når det oppstår følelser eller påstander jeg ønsker å tillegge tematikken. Dagboken ble til et sted hvor jeg kunne ha egne meninger til feltet, uten å måtte trekke de inn som fakta eller konklusjoner inn i oppgaven. Videre så kan det sies at denne studien kjennetegnes av at det er personlig, både gjennom tema valg, forskningsspørsmål og kunnskapsproduksjon som skjer i intervjuene.

4.7 Transkribering

Transkribering er en form for å *skrive om* (Kvale & Brinkman, 2021, s. 138). I denne oppgaven undersøkes holdninger, informantenes egne forståelse og livsverdener i form av representasjoner i porno, det er derfor viktig å skrive så ordrett som mulig hva informantene formidler i intervjuene. Dog har jeg aktivt valgt å ikke transkribere fyllord som "eh" "ehm" "hmm" og liknende. Fyllord fjernes i transkriberingen, for å kunne jobbe mer effektivt med datamaterialet. Jeg er ute etter fortellingene og forståelsen til informanten, og fyllord vil gjøre analysen mer strevsom enn nyttig i forhold til forskningsspørsmålene. Det jeg derimot aktivt har lagt vekt på er å transkribere kvinnenens egne ord når de beskriver noe. Med dette mener jeg at jeg har lagt en del fokus på å få riktig adjektiv, verv og nomen til informantene.

Jeg har videre også valgt å bruke "..." når en informant har stoppet opp og byttet tema i setningen eller avbrutt setningen og startet på en ny tanke. I tillegg var det viktig for meg å kunne

transkribere raskt og derfor lagde jeg mine egne koder. I boken til Kvale og Brinkmann så ville samme tegn betyde "]" (2021, s. 209).

Videre så har jeg brukt to ulike programmer for å transkribere, begge godkjent fra Universitet i Oslo. Grunnen til at jeg brukte først f4transcript på de 3 første intervjuene, og deretter Autotekst på de andre, er at Autotekst kom i slutten av februar 2023. Det var lange intervjuer og sammenslått i et dokument ble det rundt 200 sider med datamateriale, derfor har Autotekst vært veldig hjelpelig i å få ned tale til tekst. Autotekst er ikke et perfekt program og jeg måtte renvaske tekstene grundig. En annen ulempe ved programmet Autotekst, er at det lager ingen oversikt av hvem som sier hva og når, slik f4transcript gjør. Det var derfor viktig å renvaske intervjuene i etterkant.

Når informanten ler, har jeg notert det, da jeg mener dette skaper liv i ordene jeg skal analysere. Jeg anser emosjoner og følelser som kommer tydelig til uttrykk i denne oppgaven som viktig for hvordan informantene formidler deres forståelser og tanker. Følelser og emosjoner kan være deler i hvordan man forstår seg selv og kan være med å påvirke hvordan man opplever og oppfatter ord, språk, diskurs og skript. Ved å notere slike metatolkninger underveis i intervjuet og i transskribering blir datamaterialet mitt også mer levende og byr på mer enn kun ord. Jeg valgte til slutt å ikke ta med emosjoner inn i analysen, da jeg var redd for å fortolke informantens latter som noe den ikke var ment som, i tillegg til at det ble veldig normativt å tolke følelser.

Anonymiseringen slik det nevnes i kapittelet ovenfor, gjordes videre også underveis i transkriberingen, for eksempel dersom de sa sitt eget navn på opptak, byttet jeg det ut med det oppdiktete navnet jeg hadde tildelt de. Jeg valgte videre å ikke transkribere der informanten navn på venner, kjærester, jobben, hvor de vokste opp eller hvor de bor nå. Det jeg derimot gjorde, dersom historien var en viktig del for å besvare spørsmålet mitt, valgte jeg å endre personopplysningen til historien deres. Jeg mener det er en god løsning for å sikre tilstrekkelig anonymitet, i tillegg til å sikre datamaterialet til studien.

Til slutt komprimerte jeg alle intervjuene i et Word-dokument for å gjøre kodingen mer behagelig og oversiktlig.

4.8 Koding

Kodingen av datamaterialet til denne oppgaven vil jeg beskrive som en *tekstnær koding*. Jeg jobber ut ifra en induktiv logikk, hvor jeg bygger analysene nedenfra uten å påtvinge materialet teoretiske begrepsforståelser (Tjora, 2012, s. 175–193). Runde en med koding er kjennetegnet av en blanding mellom renvasking og høre på intervjuet på nytt. Noen steder markerer jeg utsagn og legger til en kommentar. Kommentarene er ment som holdepunkt for å finne tilbake til en interessant passasje, identifiseringen av skript gjort selv av informanten, eller noe som minner meg om noe jeg har hørt i et annet intervju. Jeg benytter meg av å finne mønster av likheter og forskjeller i andre runde av lesingen av intervjuene. Dette gjør jeg ved å bruke ordsøk og ved å jobbe på tvers av intervjuene, altså frem og tilbake og opp og ned i intervjuene.

Utfordring med denne måten å jobbe på er at det er noe uoversiktlig i starten. Derimot oppleves metoden som veldig empirisk, noe som anses som nyttig i formålet med oppgaven. Jeg går ofte tilbake til de markeringene og kommentarene som ble gjort tidligere i koding av materialet og markerer ut utsagn som er med på å besvare forskningsspørsmålene. Jeg skriver analysen grad vis. I første omgang er analysen kun sitater fra intervjuene stokket sammen under ulike temakoder. Temakodene utvikler seg etter hvert jo mer jeg jobber med sitatene som viser til tematikken. Hvordan dette ser ut, vil bli utdypet i neste avsnitt.

4.9 Analysestrategier

I analysen bruker jeg det som Kvale og Brinkman kaller for *bricolage teknikk* (2021, s. 263). Analyseteknikken gjenkjennes ved å bruke forskjellige diskurstekniske metoder, og bevege seg litt fritt mellom begreper og teknikker. Valget for denne analysemetoden er gjort grunnet de forskjellige temaene som vi, jeg og informantene, i intervjuet snakket om. Videre så byr metoden på en mulighet for å starte bredt i tolkningen av mulige seksuelle skript. Bricolage analytikerens leser gjennom hele intervjuet, for å danne et bildet også går tilbake til spesielt interessante passasjer, den markerer ut utsagn som tyder på det samme eller det motsatte, og utformer deler av intervjuet som et narrativ som blir fortalt (Kvale & Brinkman, 2021, s. 263). Analysen bærer derfor noe preg av deskriptiv natur, hvor informantens ord brukes aktivt til å forklare.

Skript dannes i liknende grad som diskurser, i samspill med interaksjon og språk, som tidligere forklart i teorien. Det brukes derfor diskurs teknikker og skript analyse, for å belyse mindre deler av seksuelle skript, som for eksempel handlinger, bevegelser spesifikt språk. I

tillegg til å plassere delene inn i større forståelser av seksuelle skript. Dette åpner opp for en bredere inngang til feltet, uten å måtte velge en rigid strategi for å tolke informantenes forståelser og tolkningen av skript.

Analysen kan videre ses som en tematisk analyse. Som beskrevet tidligere, valgte jeg å dele opp intervjuguiden inn i temaer. Temaene brukes videre også i analysen, dog omformuleres de slik skriptene tolkes. I intervjuguiden var det spesielt fokus på språk og samtykke, egen forståelse av seksualitet og sex, generelle tanker om porno og personlig bruk av porno. Temaene danner gode grunnlag for å besvare forskningsspørsmålene mine: Hvilke representasjoner møter vi i pornografien og hvordan tas de i bruk? I arbeidet med datamaterialet, tidligere forskning og teori, blir delene til skript tydelig. Disse delene er; Språk, heteronormativitet, skam, samtykke, nytelsesperspektivet og identitet. Dette er både delene til skript samtidig som de danner skript. Jeg utfyller denne forklaringen i neste del av oppgaven.

5 Analysen

Ina: «En annen episode jeg husker når jeg var yngre enn 10, var å se på bestefars sine pornoblader og masturberte med et stearinlys til de...»

Forsker: «Hvor fikk du den ideen fra, tenker du?»

Ina: «Nei det vet jeg ikke, ingen anelse.»

Ina ler litt og sier til slutt: «*Tenker det var sikkert fra film da.*»

5.1 Representasjoner og våre tolkninger

I denne delen av oppgaven skal vi finne frem til svar på: Hvilke representasjoner møter vi i pornografien og hvordan tas de i bruk? For å gjøre det, benytter jeg meg av flere analytiske spørsmål som er formulert på følgende måte: Hvilke deler består disse representasjonene av og hvordan forstår vi disse delene, kan vi bli bevisste på det de formidler og ikke minst hva gjør vi med den informasjonen i forhold til våre sexliv? Analysen av skriptene er preget av et samspill mellom informantenes egne fortolkninger og identifikasjon av skript, samt mine analytiske grep til materialet gjennom teoretiske perspektiver til skript. Sitat fra intervjuet med Ina er ment som illustrasjon av nettopp dette. Spørsmålet mitt er en katalysator for hennes tolkning av egen

seksuell adferd. Samtidig som det hun sier er at adferden «onani med et stearinlys» har et opphav fra film, en representasjon av onani som er skaper seksuelt skript – en forståelse hun tar i bruk.

Denne tilnærming til empirien, innebærer at analysen løfter frem informantenes fortolkninger i tillegg til å bruke det teoretiske rammeverket til å identifisere skriptet handling og representasjoner. Dette samspillet dannet seg gjennom analysen og i arbeidet med materialet. En tematisk gjennomgang på slik måte, fremhever ulike deler av skriptet underveis, fremfor å fokusere på de tre komponentene til seksuelle skript hver for seg - det intrapsykiske skriptet, det mellommenneskelige og de kulturelle scenarier. Jeg ønsker videre å vise til informantenes kunnskapsnivå, eller det Bente Træen kaller for *seksuell kompetanse*. Informantenes seksuelle kompetanse, er noe de selv påpeker i deres seksuelle reise, men og noe som kan identifiseres gjennom skript analysen. Dette gjøres ved at de identifiserer deler av skript selv, men og gjennom måter de forklarer skriptete handlinger og representasjoner på, som igjen fortolkes i lys av teoretiske perspektiver.

Tina sine ord illustrerer dette. Hun forklarer selv i sitatet under, hvordan hun tar i bruk seksuelle skript (for eksempel representasjoner av kjønnsstereotyper), for å skape mening i et mellommenneskelig skript i hennes sexliv (sex med en partner). Det hun gjør er å modifisere skriptet til noe hun synes er brukbart og meningsfullt (Pedersen, 2005, s. 50).

«Og dit jeg har kommet nå, så eksperimenterer jeg en del med kjønnsstereotyper. Så jeg tar de manusene, det normative som jeg har blitt opplært til, og snur de på hodet eller endrer på det. Så plutselig så er jeg den maskuline presenterende, og vi kan til og med bruke maskuline navn, eller titler, navn på kjønnsorganer, og bytte. Og bare mix og match. Rett og slett være leken med det. Og det er det jeg synes er gøy. Det er utforskning og nysgjerrighet».

5.1.1 Hva kan forventes?

Først ønsker jeg å kartlegge pornoen og hvilke tanker informantene har rundt porno, for å kunne invitere leseren inn i referanserammen til pornodiskursen som blir tilgjengelig i denne oppgaven. Viktigheten av å kartlegge dette tidlig i analysen, er for å kunne snakke om skript knyttet til informantenes referanserammer, uten å generalisere for mye. Formålet med den inngangen er

knyttet til å snevre inn diskursen til oppgaven, informantene og ikke minst for å kunne besvare forskningsspørsmålene.

Etter at referanserammen rundt porno er kartlagt, dykker vi inn i *språk* til identifikasjon av seksuelle skript. Fokuset legges på hvordan informantene relaterer til språket sitt (intrapsykiske skript), språk de hører og blir møtt med (mellommenneskelige skript) og språkdannelse på samfunnsnivå (kulturelle scenarier). De ulike delene til skripts er med å danne en felles forståelsesramme – eller det vi kan kalle en diskurs. Herunder spesielt fokus på hvordan informantene former diskurs rundt seg selv, kvinnen og pornografi.

Heteronormativitet blir aktivt knyttet til representasjonene kvinnene møter på, både i pornoen, men og i deres sex liv, og generelt i samfunnet. Her gis det eksempler på hvordan heteronormativitet er knyttet til skriptet handling og forståelsesrammen rundt kvinnene og pornografien. Dette er i møte med kulturen vi lever i, i møte med sex partnere og i form av deres ønsker og refleksjoner rundt seg selv.

Ut ifra heteronormativitet og kjønnsforskjellene som påpekes i seksuelle skript derunder, så viser det seg at *skam* er videre et tema som legger føring for seksuelle skript hos kvinnene. De forteller både om hvordan skam oppsto for dem, hvordan skam har kommet til uttrykk med seksuelle partnere, og hvordan de mener porno er noe som er skambelagt i samfunnet. Det som skal poengteres her er at ingen av spørsmålene som ble brukt i intervjuene spurte direkte om skam, dette er noe alle informantene introduserte inn i tematikken selv. Derimot finnes det belegg for hvordan skam er knyttet til seksuelle skript, i skriptteorien til Gagnon og Simon (2005).

Et viktig verktøy for å kunne navigere i seksuell adferd er forståelsen og bruk av *samtykke*. Innledningsvis til oppgaven påpekes det at samtykke er en positiv norm, for å ivareta både egne grenser og andres. Dette er noe vi i Skandinavia er opptatt av, samtidig som tidligere forskning muligens viser vi ikke har et veldig tydelig forhold til det som en del av seksuelle skript (Tholander et al., 2022). Hvordan dette representeres i pornoen er derfor spennende å se i sammenheng med hvordan informantene innlemmer samtykke i sine mellom menneskelige skript med partnere. Herunder igjen trekkes det frem kjønnsforskjeller mellom menn og kvinner. Samtykke er og noe informantene mener er overveiende positivt og noe de knytter til frihet og kroppslig autonomi. Informantene har derimot mye forskjellig å si om representasjonen av samtykke. Historiene til informantene viser ulike deler diskursen rundt samtykke og belyser

mulige vanskeligheter rundt samtykke som del av seksuelle skript, noe tidligere forskning også støtter opp om (Hust et al., 2017; Tholander et al., 2022; Willis et al., 2020). Som et ord er samtykke lett å forstå, dog viser det seg å ikke være så lett å se dette representert på ulike plasser og hvilken handling som definerer samtykke.

Reisen fra representasjoner og skript rundt skam og deretter samtykke, løfter frem *nyttelse* for kvinnene. Neste del av analysen har jeg valgt å kalle for nytelsesperspektivet. Nyttelse i form av orgasme og nytelse som en personlig opplevelse, men og hvordan nytelse representeres gjennom porno. Det er oppløftende å se at nytelse også knyttes til seksuelle skript for kvinnene og er en del av deres personlige seksuelle skript. Gagnon og Simon (2005) løfter frem noen interessante poeng til cis-kvinneres måte å onanere på og også oppnå nytelse på, som informantenes forståelser illustrer. Denne tråden tas videre med inn i diskusjonen.

Før det dykker vi til slutt inn i selvrefleksjonen til kvinnene rundt sin egen seksualitet med fokus på *identitet*. Informantene forteller her om sin egen seksuelle reise, hvor de først følte på det å være skeiv og hvordan de omtaler seg selv den dag i dag. Her springer det ut nye skript, som er spesielt relatert til BDSM og andre normbrytende deler av seksualitet. Skript som dannes her er formet rundt det å identifisere seg som kvinne på det skeive spekteret og som deltager i normbrytende seksualitet. Igjen så ses skript som dannes også i lys av pornografiens representasjoner.

Til slutt oppsummeres kapittelet og funnene, som bygger broen til diskusjonen rundt skript teori og skript identifisert i oppgaven.

5.2 Kartlegging av pornoen

5.2.1 Bruk av pornografi

Å kartlegge pornoen gjøres for å ramme inn referanserammen til informantene. Gjennom tidligere forskning og teori finner vi flere perspektiver som blir anvendt videre i analysen, dog har kvinnene som ble intervjuet i oppgaven også en egen referanseramme. Referanserammen kan ses både som utgangspunkt til å ramme inn forståelsen samtidig som den ses som verktøy til å ramme inn delene til seksuelle skript.

Flere av kvinnene nevner et berg og dalbane bruk av og forhold til pornografi. Det har vært tider der de har brukt det mer og tider der de ikke har brukt det i det hele tatt. Til tider der de følte det har vært skamfullt å bruke porno og i tider der de har syntes det har vært frigjørende.

Informanter viser derimot til stor enighet i at man bruker porno til å *bli tent* for å onanere, *ha sex* med en/flere partnere, eller for å *onanere* fordi man er opphisset av noe annet. Porno brukes til onani eller «som krydder i hverdagen», forklarer Emma. Lisa og Nora er de eneste som nevner at de har følt på en viss avhengighet rundt det å lese erotikk eller se på porno. For Lise ble det en avhengighet til spenningen rundt det som skulle skje i neste kapittel, mens for Nora ble det til en del av hverdagen hennes, fordi hun kjedet seg og onani ble forenklet med pornobruk.

Informantene nevner derimot mer generelt at de skjønner hvordan man kan bli avhengig av porno og spesielt hvorfor det kan være farlig eller skape urealistiske forventinger til sex. Lise legger frem en forklaring her; «hvis man er vant til å se noe som ikke er realistisk og så skal man plutselig ha sex, så er det ikke sånn man har sett for seg. Så har man på en måte lært seg selv å tenne på noe annet.» Det å internalisere skript som ikke representerer virkeligheten, synes å være noe mange er bekymret over i forbindelse med representasjonene som gjengis i pornoen. En mulig grunn til denne bekymringen kan være slik tidligere forskning har fanget opp slike forestillinger. Herunder for eksempel Tholander med flere (2022) som viser til kjønnsforskjeller i forbindelse med hvordan man kan bruke pornografiske skript i møte med seksuelle partnere.

5.2.2 Porno preferanser

Preferansene til pornoen og hvor man finner den er mangfoldig hos informantene. Innenfor de 9 informantene så er det 2 som primært bruker minner for å onanere, men har tidligere også brukt porno fra tid til tid. Det er 2 som bruker en blanding av twitter, reddit og fetlife, der de leser og ser ulike bilder og tekster, for å onanere til fantasien av det. 2 av informantene snakker og om lydporno, som de har synes har vært spennende. 3 bruker betalende pornosider som Lustcinema. Lustcinema er laget av Erika Lust, en svensk etisk pornoprodusent (Lust, 2023). 2 av informantene bruker gratis pornosider som for eksempel porn hub, u-porn eller XNXX.com, der de ser på visse skuespillere eller søker opp visse sjangere. Informantene har både sett og brukt mainstream pornografi, men og andre alternative former for porno.

Kristin forklarer at: «For meg er porno, det du ser på nett på en porno-nettside, litt sånn Pornhub, Redtube, det er porno, på en måte. Men erotikk, erotisk noveller, er litt mer noe man

kan lese, og sette seg litt mer inn i selv, hvor man selv kan fantasere». Det blir tydelig at det videre er forskjeller i hva kvinnene kategoriserer som porno, erotikk og for eksempel spillefilmer. Og om dette skille har en betydning. I lik grad som i tidligere forskning blir det derimot noe vanskelig å få tak på hvordan disse sjangerne skilles (Lavigne, 2017, s. 790). Dina mener det er viktig å skille mellom sjangerne og deres formål til underholdning. Emma mener derimot at dette skille ikke har en stor betydning, fordi man vet hva man skal bruke de ulike tingene til. Det viser seg å vanskelig å nyansere denne debatten ut ifra informantenes ord, da de illustrerer snarere en bredde frem for en dybde.

Alle kvinnene har, slik Ine forteller innledningsvis i analysen, en eller flere historier fra deres barndom og ungdomsalder, der de forteller om deres første møte med porno eller spesifikke minner de har med porno. Porno er noe de har måttet forholde seg til og noe de har oppsøkt selv. Porno som objekt og som del av deres liv, er noe de har opplevd og også reflektert over. To av informantene forklarer at de spesielt i tidlig ungdomsalder mellom 10 og 14 år, leste en del erotiske noveller. Der de følte de ble tent, men ikke nødvendigvis onanerte til boken eller heftet. Snarer kunne de lese litt og fantasere selv rundt det når de onanerte til et annet tidspunkt. Marte forteller for eksempel, at hun kan titte litt på nakne bilder og lese historier folk publiserer på FetLife og bli tent av det, for å så onanere med hennes egen fantasi rundt det hun så eller leste tidligere. FetLife beskrives av informantene som Facebook for kinkstere og bdsmere, som man kan følge hverandre og dele slik som man kan på andre sosiale medier. Disse historiene illustrerer til en viss grad at informantene plukker opp bilder og forståelser, som de ser og leser, og bruker disse senere. Informasjonen disse representasjonene inneholder er det jeg er ute etter i denne analysen, men mer om det lenger ned. Hovedsakelig kan derimot preferansene kategoriseres som en blanding, av forskjellige medium de bruker, der de heller ikke er fastlåst til en sjanger.

Preferansene er videre forskjellige når det kommer til visuell, lyd og egen fantasi som stimuli for tenning og onani, slik nevnt i avsnittet over og. Lise forteller for eksempel at hun ikke nødvendigvis trenger lyd, men heller vil ha en video i lik grad som Dina. Ina og Nora, som har brukt porno tidligere, men nå heller velger å kun bruke egen fantasi, forklarer at de både bruker taktile fantasier, men også visuelle fantasier fra minner de ønsker å gjenoppleve.

Tina deler at for henne så må bra porno ha erotikk i seg, uten det gir den seksuelle aktiviteten som vises ingen mening for henne. Flere nevner at de også har blitt tent av erotiske og

romantiske representasjonen i spillefilmer. Her nevnes for eksempel filmene *Fifty Shades of Grey* og «Blue is the warmest color».

På den andre siden av skille mellom erotikk og porno, så danner kvinnene et større skille mellom seg selv og mainstream pornografi. Alle informantene er veldig opptatt av å formidle at de enten ikke ser på mainstream porno, eller at dersom de gjør det, så velger de videoer som ikke er så «mainstreame». Tina forteller at hun synes mainstream pornografi er: «så fake, og spesielt kvinnene, hvordan de blir portrettert, er sånn for meg åpenbart at de har det ikke gøy.» Tholander med flere viser også til, at mange kvinner synes porno er ekkelt (2022, s. 1822).

Nora forklarer dette med følgende perspektiv:

«Jeg liker sånn *sensual porn*, som er litt mer realistisk i hvordan mennesker har sex da. Jeg vet ikke, men bare litt mer sakte eller ikke nødvendigvis sakte heller, men mer sånn du ser at det er to mennesker som har respekt for hverandre. Og som har samtykket til dette. Det ser ikke ut som noen av dem lider, fordi jeg har ikke lyst til å se på noen som ser ut som de har den verste tiden i livet sitt. Jeg blir ikke tent av det, noen som lider liksom.»

Tina forklarer videre at: «I mainstream porno, så det er jo helt... Det ser helt grusomt ut. Og det er jo akkurat det. Det er veldig tydelig skuespill, fordi det er jo ingen som reagerer på den måten med de lydene av det lille som blir gjort med dem. Og de er jo gjerne i en kroppstype. Så føler jeg det er annerledes med annen type porno, men det er som regel tynne der også. Ellers må man spesifikt gå for kategorien, tykke kvinner. Og jeg vil ikke, det er ikke, det synes jeg blir liksom, ja, fetisering på feil måte. Jeg vil ikke bli likt fordi jeg har valker eller har stor mage. Jeg vil bli likt for den jeg har, og så kroppen min at den er sexy på forskjellige måter. Ikke fordi den er stor, men det er bare en ting som den tilfeldigvis er. Som ikke burde ha noe å si, men jeg har jo selvfølgelig masse usikkerhet rundt det. Og det blir jo også fortalt av samfunnet hele tiden, at noe av det verste det kan være, det å være tjukk. Så det er det jeg kontinuerlig jobber med.»

Sitat til Tina belyser en refleksjon rundt hvordan det hun ser i pornoen, representasjonen av en type kropp, påvirker hvordan hun ser seg selv. Representasjonen inneholder spesielt en type kropp, noe hun ikke kan identifisere seg med. I tillegg knytter hun det hun ser i pornoen til det som også samfunnet generelt formilder. Silje støtter denne forståelsen med følgende forklaring: «Fordi internettet er jo en representasjon av vår virkelige verden.»

To temaer som tidlig knyttes til pornoens representasjoner i intervjuene er nytelse og frivillighet. Alle informantene er veldig tydelig på at de ikke vil se på porno hvor noen lider. I tillegg nevner alle også at de ønsker at personene som er med i filmene eller bildene er med frivillig på det. Ina forklarer at hun sluttet å se på porno for en stund siden, da det ble for mange artikler om hvor mye utnyttelse det var i pornobransjen, spesielt på porn-hub. Til spørsmålet om det kvinnene oppsøker i pornoen samsvarer noe med det de også oppsøker i sex med en partner, har de to ulike måter å svare på. Flere av kvinnene vil føle de kan identifisere seg med personene i filmene, ikke nødvendigvis med hvordan de ser ut, men snarere bevegelsene personene gjør. Der de føler de kan sette seg inn i scenarioet som vises, slik Gormezano med flere (2021) også fremhever i deres studie. Andre forklarer derimot at de kan ha glede av å se på to eller flere personer som gjør noe opphissende sammen, hvor man kan «se» at folk nyter det. Tina påpeker at det kan også være en blanding av de to forklaringene, fordi «det er aldri all encompassing, også fordi jeg har endret meg litt». Det de likte før er ikke nødvendigvis det de liker den dag i dag, noe som tyder på at de gjennom erfaring tilpasser skriptet de selv anvender (Pedersen, 2005, s. 50).

For Silje er animert porno det hun setter mer pris på enn faktiske mennesker som vises. Silje unngår spesifikt større pornosider som pornhub, fordi hun synes det er ekkelt og skummelt der. Hun velger derimot heller pornografiske illustrasjoner på Twitter og Reddit, hvor hun finner tegninger fremfor faktisk mennesker. «Hele livet, har jeg ikke vært interessert i å kjøpe porno som viser kvinner... Det er en så forferdelig fremvisning av kvinnen, på en måte. Det bare gjør meg ukomfortabel.» Sterke ord for å beskrive representasjonen av kvinnen i porno. Dette vil bli nærmere diskutert i neste del av oppgaven. Før det er det nødvendig med et bredere utgangspunkt til å analysere seksuelle skript og diskurser, derfor skal vi først se på språk knyttet til tematikken.

5.3 Språk

Språk er en viktig del av hvordan vi uttrykker oss og hvordan vi blir forstått. Språk er også en stor del av hvordan skript dannes, både indre dialog med oss selv, hvordan vi navigerer i det seksuelle i møte med andre, og ikke minst hva vi blir fortalt av samfunnet gjennom normer og ideologi – og dens representasjoner (Gagnon & Simon, 2005). Språk er gjennomgående et stort tema i analysen av skript. På den andre siden så får språket først betydning i skripts i relasjon til en interaksjon. «Mye er lært», forklarer Ina. «Lært gjennom media, filmer eller sosialisering.» Alle informanter viser til å ha en stor forståelse for hvordan man tilegner seg kunnskap og gjengir den,

slik Ina beskriver i forrige setning. Alle og nevner på et tidspunkt i intervjuet at man lærer om sex for eksempel, noe som også står sterkt i Gagnon i Simon (2005) sin teori om seksuelle skript. Skript læres gjennom media og representasjoner vi møter på, men de opprettholdes og skapes av oss i interaksjoner, hvorav språk er en viktig del av hvordan dette gjøres.

Når vi tar en nærmere titt på hva informantene mener om språk i pornografien så er det en del splittede meninger. Noen av informantene mener det er mye verbalt og kroppslig språk i pornoen som skaper for eksempel den ovennevnte representasjonen av kvinnen. Nora påpeker her at titlene til pornofilmer kan være med å skape nedverdiggende syn på kvinnen. Dette har også belegg i tidligere forskning (Jenkins, 2017; Papadaki, 2017). Hun sier; «at man blir behandlet som et objekt, siden man også blir fremstilt som et objekt.» En forståelse flere av informantene deler. Marte påpeker videre at titlene også kan seksualisere mindreårige, og Tina forklarer at andre ganger, så kan det bidra til fetisjisering og marginalisering av visse samfunnsgrupper.

På den andre siden nevner også flere informanter at det er generelt lite språk, men mer stønning og bevegelser i pornoen. Pornospråket har derimot i begge tilfeller noe å formidle. Informantene har gjort seg tanker rundt hva de hører og ser og hvordan de oppfatter denne informasjonen.

Tina mener det er sjeldent at hun tenker på porno som noe uten et manus, hvor hovedformålet er å vise penetrasjon «for der handler det jo gjerne om kjønnsorganer til slutt, eller det er liksom dit man skal.» Flere av informantene er enig at mainstream pornoen kan vise noen former for foreplay, som kyssing, kle av hverandre eller oral sex, men som oftest er det som Marte mener; «mer eller mindre rett på sak». Det mellommenneskelige skriptet som presenteres i pornoen, slik forklart av informantene her, er kortet ned til en handling, fremfor en samtale eller flere handlinger. Flere mener og at det ikke trenger å være mer enn det i pornoen. Dersom man ønsker noe mer enn fremstillingen av sex, så kan man oppsøke andre media eller lese erotikk for eksempel. Flere er enig og kommer her tilbake til nytten av pornoen som noe man bruker for å onanere.

Tina mener at kvinner, basert på egen erfaring, kan ha vanskeligheter for å si hva de ønsker i forbindelse med sex. Dersom man ikke møter representasjoner av forhandlinger eller synlige deler det mellommenneskelige skriptet som er mer enn kun en handling, så kan det hende det er vanskelig å se for seg hvordan man skal selv spørre eller gå frem. Til og med i dag, kan hun

synes at det er vanskelig å si rett ut hva hun ønsker, men at hun har tilegnet seg mer språk for å kunne uttrykke hva hun vil, gjennom deltakelse i BDSM miljøet. «Det hjelper veldig mye med å ha en tradisjon for å snakke sammen, og si hva man liker og ikke liker. Så det er en veldig god øvelse i det.» Før vi ser mer på tradisjonen innenfor BDSM som Tina fremhever, så skal vi se på hva hun mener ligger bak det å kunne tørre eller føle seg komfortabel nok til å uttrykke ønsker med en seksuell partner. Hun legger til en forklaring på at det å uttrykke seg også er knyttet til *skam*. Mer om skam som del av skript lenger ned.

5.4 Heteronormativitet

Kvinnene har mye å si om heteronormativitet. Flere steder så defineres skriptert handling og spesielt det intrapsykiske skriptet (informantenes tanker og ønsker) i tråd med heteronormativitet, slik forklart i teorien. En forståelse som flere påpekte er privilegiet, i å måtte slippe å tenke over hvordan heteronormativitet påvirker handlinger, tanker, følelser og forståelsesmåte av sosiale situasjoner. Ina mener for eksempel at flere mennesker «tar det for gitt». Med det menes at heteronormativitet ikke nødvendigvis er et konsept alle føler på, eller må forholde seg til, men noen få må det. Dette støttes også opp i tolkningene av heteronormativitet til blant annet Judith Butler (1990) og Willy Pedersen (2005). I denne delen kaster vi et lys på delene som skaper seksuelle skript knyttet til heteronormativitet.

Heteronormativitet er en del av samfunnet, i relasjon mellom mennesker, i hvordan de oppfatter seg selv, i tillegg til hvordan heteronormativitet også kommer til synet i pornoen. På den måten er heteronormativitet en del av kulturelle scenarier, mellommenneskelig skript i tillegg til det intrapsykiske skriptet til informantene.

5.4.1 Steg for steg

På den ene siden forklarer informantene at heteronormativitet er noe som er pålagt av samfunnet gjennom ulike normer og representasjoner. Ina trekker frem at hun har lest mye om polyamori, hvor hun begynte å se en del av det seksuelle skriptet knyttet til heteronormativitet på samfunnsnivå. «Det er som en stige, man må oppfylle visse krav for å gå et steg videre.» Tina påpeker dette på følgende måte: «hvordan den historien med at man skal finne en av motsatt kjønn er implisert, og at man skal bli kjærester, og samboere, gift seg, og få barn.» Slik tidligere nevnt i teorien, så har vi mange skript som følger med for eksempel et kjærestepar, det at Ina og

Tina mener heteronormativitet har en «steg for steg» tidslinje er derfor ganske godt identifisert. «De tilegner seg erfaringer som kan ses som en sti» (Pedersen, 2005, s. 49).

Lise påpeker at det er videre en forståelse om at det er en feminin partner og en mer maskulin partner i parforhold, både en antagelse hun har følte på i forbindelse med skeive parforhold, men og heterofile parforhold. Denne antagelsen er videre del av et *kulturelt scenario* til heteronormativitet (Jackson, 1999). Parforhold som del av et større konsept kan dermed ha en tidslinje, men og en karakter forståelse av de som er i parforholdet. De skeive kvinnene viser i deres refleksjon av representasjonene i pornoen, men og i samfunnet, at de har måttet tenke over hvordan heteronormativitet påvirker deres forståelse av enkelte situasjoner.

En slags stige som identifiseres ovenfor, gjenspeiles også i den seksuell aktivitet mellom mann og kvinne i pornoen, forteller flere av informantene. Her indentifiseres videre et steg for steg utfall, som knyttet til et *mellommenneskelig seksuelt skript*. Eksempler informantene nevner er både knyttet til pornoen, men og sex med partnere de har hatt. Formålet med å vise til begge deler, er ikke for å trekke en kausal sammenheng mellom representasjonen i porno og ekte liv, men snarere å vise til hvordan skriptet handling kan se ut og hvordan den tas i bruk for å skape mening av den seksuelle aktiviteten.

Ina forklare at hun ofte opplever at sexen er ferdig etter at mannen har kommet. Porno filmen slutter med at han kommer på eller i kvinnen. Denne representasjonen er noe flere informanter har observert, i tillegg til at tidligere forskning også viser dette. Tina forteller at ofte har hun ønsket å gjøre noe mer seksuelt etter at mannen hadde kommet, men at da sexen og også andre aktiviteter var ferdige, fordi han var ferdig. Uavhengig om dette er en kausal sammenheng, så er det en del av skriptet til pornoen som flere også har observert under samleie med en cis-mann som partner.

Lise forklarer at hun observerer et videre kjønnsperspektiv i pornoen. Hun ser «menn som skal komme og menn som har kontrollen i pornoen». Noe som ikke egentlig gjenspeiler gjensidig sex, mener hun. Marte sier og at: «mannen ofte har styringen, mens damene bare ligger der og blir tatt, noe som er kjempe offputting». Denne forståelsen er det flere innen tidligere forskning også påpeker, men og noe skriptteori spesielt løfter frem (Jenkins, 2017; Papadaki, 2017; Seabrook et al., 2017; Tholander et al., 2022). Marte gjentar her at hun vil ikke se kvinner i den posisjonen. Kvinnen som et objekt, som brukes, er noe flere av informantene også gjentar i løpet

av intervjuet. 7 av 9 informanter nevner at er noe mer skummelt og uvitende når det gjelder sex med samme kjønn. De opplever at det er «lettere» med menn. Dette gjenspeiles i hvordan pornoen er sentrert rundt heterosex, i tillegg til seksuelle skript som anvendes av kvinnene. Tina forklarer dette på følgende måte; «Med menn har jeg masse av erfaringer, vet hva jeg gjør, vet hvordan det fungerer. Med kvinner føler jeg meg som en nervøs tenåringsjomfru som bare ikke helt vet. Jeg synes de er så fine og jeg blir helt sånn her.» Ina legger til; «jeg vet hvordan man flørter med menn, men jeg blir sånn klein og beskjeden når det kommer til damer.» Det synes derfor å oppleves en forskjell mellom det heteronormative og det skeive skriptet, noe også skript teori fremhever (Gagnon & Simon, 2005).

Lise sier at siden porno fremstiller så mye forskjellig sex, så tok det tid for henne å forstå hva sex egentlig var. Hun forklarer hun ofte kunne romantiserer det hun så i pornoen, selv om hun ikke visste om det var samtykket til eller slik det faktisk skulle være. «slik det faktisk skulle være» er videre en del av skript teori, hvor informanten er usikker på hva som ligger i handlingene og aktiviteten sex, ved å oppsøke et manus for hvordan det skal være. Dette knyttes i noe grad til usikkerheten flere informanter føler rundt skeive skript. Hun skildrer denne tanken på følgende måte:

«...Når det ser oppsatt ut og kunstig så er det jo veldig lett å se, men det er jo også en fantasi til mange. Som mange har. Jeg så en serie på NRK kalt trekant hvor ungdommer skulle skrive husmorsporno, og da var det ei med som ble veldig tent av voldtekt, men det betyr jo ikke at hun faktisk ville gjort det på ekte. Å bli voldtatt var tennende for henne, så det er jo, eller jeg synes det er lett å skille mellom hva som er virkelig og ikke. Og jeg vil si at det man ser på porno er ikke ekte. Men det tok meg lang tid til å skjønne, eller jeg skjønnte jo at det var et manus og skuespill, men at det ikke er sånn det FAKTISK fungerer da. Når du er med en person du er bare glad i og som du bare vil kose deg med, så er det jo ikke sånn.»

Flere av informantene mener at det er forskjell mellom hvordan sex er på ekte og hva som ser på porno, dog har representasjonene vi møter i pornoen muligens noe å si for våre seksuelle skript og hvordan vi anvender denne kunnskapen. Marte legger til; «Det meste av heteroporno som jeg har sett er jo ganske urealistisk. Det er sånn veldig røft. Mannen tar all styringen mens damer

ligger der... Og det synes jeg jo er litt trist, fordi det som er mainstream, er jo ultimately det som former tankene og holdningene til folk.» Marte fremhever her at representasjonene har noe å si for hvordan vi danner en mening om noe, og at dersom representasjonen skaper et negativt bilde, så er det muligens det man internaliserer som del av seksuelle skript. Dette løfter videre frem bekymringer rundt hva man lærer av porno, slik introdusert i 5.2. Marte legger likevel til at: «jeg har jo merket det siste året at det har blitt mer og mer variert porno da. Porno for lesbiske damer har for eksempel blitt mye veldig bedre, det har blitt mye mer fokus på det intime og det romantiske enn det rå seksuelle. Så det finnes jo mye variert porno der ute, men du må på en måte leite ganske hardt etter det, fordi det ikke er mainstream.» Denne separasjonen løftes også frem i nyere forskning som har fokusert på feministiske pornoproduksjon for eksempel (Avramopoulou & Peano, 2016).

5.5 Skam

Skam er et tema informantene ikke ble spurt om spesifikt, men et tema som naturlig ble nevnt av alle. For flere så er skam knyttet til pornobruk og det å bli kjent med sin egen kropp. Skammen har vært med å styre handlinger og tanker både rundt seg selv, men og i forbindelse med andre mennesker. I denne delen legges det frem de ulike deler til skammen som er del av flere seksuelle skript. Herunder pornografi, det å være kvinne og kropp.

5.4.1 Skam rundt porno

Skam knyttet til pornobruk forklarer flere av informantene med at de har tidligere tenkt mye mer over hva det innebærer at «jeg» som jente eller kvinne ser på og bruker porno, og at det ikke virket helt akseptert i samfunnet vårt. Dette er en kollektiv følelse flere påpeker. Tina forklarer at hun har lært at dersom kvinner krever for mye så anses hun som løs eller feilaktig. Lise legger til i denne forståelsen at; «... det er en liten blanding av skam og det å ikke ville forstyrre noen» når hun bruker porno den dag i dag.

Dina og Nora forklarer at de ikke vil at noen skal høre de, mens de ser på porno og onanere. Det er muligens grunnet bo situasjonen forklarer de, men dog er de skamfulle, dersom noen ville sagt noe i forbindelse med pornolyder til dem. Lise nevner og at hun skammet seg over å ville se porno når hun var yngre. Der hun forteller at; «guttene pleide å si hva vi skulle søke på også kunne de le og vi skulle liksom bare se på». Hun mener derfor at det ligger mer skam knyttet til pornobruk for kvinner og spesielt også jenter som vil utforske sin egen seksualitet i

ungdomsalderen, enn det det er for menn og gutter. Dette knyttes opp mot Tina sitt utsagn i forrige kapittel der hun påpeker kjønnsforskjeller i seksuell adferd.

Skam identifiseres her som en del av det seksuelle skriptet for kvinnen (Gagnon & Simon, 2005). Skammen er med å styre manuset for seksuell handling, som for eksempel det å si tydelig hva man ønsker under sex. Den fungerer som et kulturelt scenario som gir føring for hvordan kvinnen skal oppføre seg under en seksuell handling. Her forklarer Lise at hun ikke føler skam rundt det å bruke gratis porno, helt frem til hun leser nyhetsartikler som legger frem negative sider ved pornobransjen og hva porno kan føre til. Samtidig som Tina påpeker at skammen legger føring for hvordan man kommuniserer under sexen, som en del av det mellommenneskelige skriptet for kvinnen.

Skam er videre noe vi lærer og blir sosialisert for (Gagnon & Simon, 2005). Emma og Lise påpeker at skammen kommer dersom det å se på porno eller det å ha sex, ikke ses som noe bra og fint under oppveksten. Emma mener at dersom man blir fortalt i oppveksten at det å se på porno skal være noe man gjør skjult og noe man ikke snakker om, så blir det til en skambelagt handling. Hun tenker videre at dersom vi som samfunn skal akseptere at det finnes etisk pornografi, så må det blir mer åpenhet rundt det, for å fjerne den institusjonelle skammen og stigma rundt porno. Lise er enig og legger til:

«fordi jeg vet jo at pornoindustrien er forferdelig, og jeg liker ikke standarder de setter for ungdommer ... men at man ser på porno som noe som er fyfy og noe som er skamfullt og det trenger ikke å nødvendigvis å være slik... Jeg har funnet ut masse om meg selv og hvordan jeg skal bli tilfredsstillt selv, gjennom porno og jeg skammer meg jo litt over det, men det er fordi samfunnet sier at man ikke skal se på porno.»

Tina identifiserer og et poeng rundt det visuelle til pornoen og hvordan det kan være med å skape skam for tilskuerne. «Spesielt når man ikke ser representasjoner av seg selv, eller får en forståelse av hvordan man kan bruke sin kropp når man ikke ser den representert. Hvordan fungerer det når jeg ikke kan gjøre den stillingen der, eller hvor det føles rart å gjøre det der, og hva andre ting kan man gjøre som ikke blir vist.» Representasjonene av hvordan man bruker kroppen sin under sex og hvordan den «skal» se ut kommenterer flere av informantene på.

Nora forklarer at for henne så har skam knyttet seg til spesifikke ord som har blitt brukt i oppveksten for å snakke om sex. Når hun i voksen alder har prøvd å bruke de samme ordene til å snakke om sex med partnere, har hun følte det ikke passet og at det var kleint. Vi assosierer mange følelser med ordbruk, slik at det også kan bli vevet inn i et seksuelt skript (Gagnon & Simon, 2005). Noras løsning har vært å bruke engelske ordtak istedenfor, men at hun også aktivt prøver å overkomme skammen gjennom å bruke de ordene hun har lært. Skam rundt ordene har blitt til en del av det intrapsykiske skriptet, noe Nora nærmest automatisk føler, når hun skal bruke ordene.

Representasjonen av kvinnen og hvordan seksuelle skript om kvinnen dannes har vært med å prege flere av informantenes forståelse av eget sexliv og deres pornobruk. Nora mener at «... generelt så tror jeg porno bidrar til et nedverdiggende syn på kvinner, at man blir behandlet som et objekt, siden man også blir fremstilt som et objekt.» Skam rundt orgasme, kropp, lukt og utseende er det flere av informantene som påpeker kan være med å skape en undertrykt representasjonen av kvinnens seksualitet. Foucault mener her at det ikke en aktiv undertrykkelse som skjer, men at diskursen skaper en slik undertrykkelse (Foucault, 1999).

På den andre siden trekker flere av informantene og frem de mulige positive sidene ved porno. Lise sier at «det jo også finnes fine ting. Hvis det er samtykket til og etisk fremstilt. Jeg har funnet ut masse om meg selv og hvordan jeg skal bli tilfredsstilt selv gjennom porno og jeg skammer meg jo litt over det, men det er fordi samfunnet sier at man ikke skal se på porno.» Det å bruke representasjonene til å forstå sin egen seksualitet står også sterkt forankret i seksuelle skript teorien, vi bruker seksuelle skript for å skape mening. Det å bruke representasjoner fra porno for å bli bedre kjent med seg selv er noe flere mener er en positiv måte å anvende forståelser vi får gjennom pornoen på. Dette er noe informantene i studien til Westlake med flere også fant (2023, s. 11). Hvordan de tas i bruk er igjen forankret gjennom dialog med seg selv og interaksjoner med andre.

Til slutt så viser informantenes refleksjoner av skam gjennom årene til et mulig skifte i det interpsykiske skriptet med skam. Siljes forklarer at hun ofte satt igjen med en skamfull følelse etter å ha brukt porno, men at i dag så har hun et mye bedre forhold til det. «Nå er det mye mer sånn: det var artig, det likte jeg!».

5.6 Samtykke

Når det gjelder samtykke forteller informantene hvordan de selv uttrykker samtykke og hva de tenker er viktig med samtykke. Emma forklarer at samtykke er noe; «man er enig om situasjonen, begge vet hva som skal skje». Kristin sier det er; «lærdom av å kommunisere». Alle informantene er enig i den forståelsen, at samtykke er noe som formidles og en form for enighet om noe. Det er derimot forskjeller i hvordan samtykke kommuniseres av informantene. Gjennom tidligere forskning finner vi også forskjeller i hvordan samtykke blir kommunisert (Hust et al., 2017; Willis et al., 2020).

For Emma og Ina handler det mest om «et gjensidig kroppsspråk». For andre informanter handler samtykke mer om verbale spørsmål og det å spørre om det er greit å utføre en seksuell handling. Informantene som er i parforhold legger til at det fint å spørre om samtykke til enhver tid, men at siden man kjenner hverandre veldig godt, forstår man også den andres sex språk. De danner på den måten sine egne mellommenneskelige seksuelle skript rundt samtykke i parforhold. Flere mener og at man ikke bare gi samtykke engang, men at man kontinuerlig har en samtale rundt det.

Samtykke som del av det intrapsyriske skriptet er videre noe flere av informantene har reflektert over. Hvilke følelser og tanker de har rundt samtykke. Et ønske slik nevnt her er at all seksuelle aktiviteten er samtykket til og frivillig. Dette inngår for mange av informantene i det intrapsyriske skriptet.

Ina forteller at for henne så betyr ordene hennes mye, hun mener ja når hun sier ja og nei når hun sier nei. Dina forteller at hun har vokst opp med at et nei kan også bety ja, og at ordene hennes (ja og nei) ikke alltid ble respektert for et ja eller et nei. Flere av informantene uttrykker at de tidligere har utført seksuell aktivitet, som de i dag muligens ikke ville sagt ja til, men følte at det var bare sånn det ble den gangen. Her ser vi at både ja og nei, har ført til samme handling. Man skulle anta at skriptet vil variere fra ja og nei, da de er motsetninger som ord, men informantene oppklarer at det ikke nødvendigvis er tilfelle. Dette kan derimot muligens ses i lys av kjønnsforskjeller knyttet til seksuelle skript. Det blir tydelig at språk, enkelte ord, og hvordan informantene blir møtt av andre i møte med et slikt språk er en del av det mellommenneskelige seksuelle skriptet (Gagnon & Simon, 2005). Dina poengterer her at hun ofte hører at man er en

bitch dersom man sier nei, noe Lise også poengterer tidligere i analysen, ved å si at kvinnen skal ikke spørre om for mye ellers blir hun ansett som løs.

Tina påpeker videre at det finnes et kjønnsaspekt og et maktspekt i møte med samtykke. Først så forklarer hun at man ofte kan tenkte at menn alltid vil; «deres samtykke er liksom gitt, eller de har alltid lyst til det», noe menn ikke har. I tillegg sier hun at maskulint presenterende cis-men har automatisk mer makt, ved å være fysisk sterkere enn en kvinne. Det er noe uklart her om hun mener både cis-kvinner og transkvinner, eller ikke. Uavhengig av det kan vi se at Tina mener samtykke har et seksuelt skript med makt og kjønnsforskjeller, noe også skript teorien løfter frem (Gagnon & Simon, 2005).

Videre så snakker vi i intervjuet om hvordan samtykke er representert i porno. Det blir tidlig tydelig at samtykke er noe informantene ønsker skal være en del av det mellommenneskelige skriptet og kulturelle scenario til porno, men sjeldent er noe de faktisk kan se i pornoen. Silje forklarer at representasjoner fra film og TV kan være med å skape forventninger til det mellom menneskelige skriptet når det gjelder samtykke. Noe Marte er enig i, samtidig som hun forklarer at porno er:

«en fantasi og det skal være et show, men det er jo til tider en veldig urealistisk fantasi og at det derfor er så mye misforståelser når det kommer til samtykke og det og tilfredsstillingen av noen andre. Det er der de fleste lærer om sex for første gang. Det gjorde jo jeg også når jeg så Porno første gang, så tenkte jeg at er det sånn sex skal være ja. Og så begynte jeg å ha sex selv og da innså jeg veldig fort at det er ikke sånn det er.»

Det mellommenneskelig skriptet til samtykke i pornoen er forskjellig fra det mellommenneskelige skriptet informantene anvender med partnere. En åpenbaring de fikk når de selv gikk ut og hadde sex, fremfor å bare se hvordan sex kan se ut. De nevner videre at samtykke heller ikke blir representert i spillefilmer eller andre media, slik man bruker det med en annen person. Silje trekker frem at samtykke muligens ikke har plass som en samtale i pornoen, siden det skal være «så effektivt som mulig samtale messig» både i spillefilmer, men og spesielt i pornoen. Samtykke som forhandling og samtale er på den måten ikke vist i pornoen mener kvinnene. Dette synes flere er litt dumt, siden seksuelle skript uten samtykke, skaper

forventninger som ikke blir møtt under sex med en partner. «Film og tv er jo urealistiske, så det skaper jo urealistiske ... Forutsetninger» forklarer Silje.

Marte trekker frem at samtykke også kan være synlig i hvordan man beveger seg. Samtykke kan komme til uttrykk gjennom kroppsspråk, men det er ikke alle som tolker kroppsspråk på den måten man ønsker å bli oppfattet som, sier flere av informantene. Nora forklarer at hun flere ganger har blitt tolket feil, enten at hun ikke var interessert når hun var det eller at hun blir tolket som interessert selv om hun ikke var det og følte hun kommuniserte et nei gjennom kroppsspråket hennes. Kristin poengterer her; «det å spørre om samtykke, ikke ødelegger stemningen», noe som er viktig å vite, men kanskje også å lære. Marte forklarer at hun synes «noen ganger det kan være litt skummelt å outright si nei, stopp. Da blir det en konfrontasjon og da blir det litt mer skummelt og seriøst.» Selv om samtykke er noe positivt, kan det å spørre om samtykke oppleves andreledes. Marte forklarer derimot at hun snarer liker å anvende trafikklyssystemet under seksuell aktivitet. Det kan ses som en samtykkepraksis der; «grønt er go for it, fortsett, sånn som du gjør. Gult, det er ok nå nærmer du deg grensen min, kanskje du slår litt for hardt, kanskje du penetrerer litt for hardt, så ro ned, trekk litt tilbake, men du kan fortsette. Og rødt, det er full stop, ikke gjør noe annet. Da avsluttes alt.» Det blir tydelig at det mellommenneskelige skriptet inneholder færrest former for samtykkeforståelser representert i pornoen, skildret av informantene. Dog er det noe man burde spesielt kunne anvende i møte med andre, slik Marte demonstrere gjennom trafikklyssystemet.

Det som blir tydelig videre i samtalen om samtykke, er at det synes å være noe som man burde lære om fra flere steder, men ikke nødvendigvis får det. Hvor de lærte om samtykke og hvor de ønsker at man lærer om det, varierer til dels hos informantene. Det er to stykker av informantene som lærte om samtykke fra seksualitetsundervisningen på skolen. Derimot er det flere av de, som synes det er viktig å lære om samtykke gjennom seksualitetsundervisning. I intervjuet med Ina og Emma kommer det også frem at det å lære om avvisning synes å være like viktig som samtykkepraksiser. Et få tall andre leste om det eller fikk høre om det via sosiale medier, eller nærmiljøet som venner og bekjente. Flere av kvinnene forklarer derimot at de begynte å bruke samtykkepraksiser mer aktivt, etter å ha blitt introdusert for en sexkultur der det ble sett på som en regel for seksuell aktivitet. Herunder spesielt Juicebox og BDSM miljøet, som flere av kvinnene er del av.

Noe alle informantene er enig i, er at i mainstream pornografi er det sjeldent man ser en samtale om samtykke, med mindre man søker på det spesifikt. To informanter forteller at de har kommet over noen videoer som et amatør pornostjernepar har lagt ut, hvor de forklarer deres samtykke i filmene de lager, noe hun anser som en positiv tilleggsinformasjon. På den ene siden er informantene enige om at samtykke er viktig å burde vært representert i større grad i pornoen, gjennom tilleggsinfo i teksten til videoene, som verbale spørsmål i pornoen eller kommunisert et annet sted på nettsiden.

På den andre siden viser kvinnene enighet om at porno er en form for underholdning og derfor har slike eksplisitte representasjoner av samtykke nok ikke plass i den fantasifulle pornoverdenen. Samtykke er en del av mellommenneskelige skriptet i pornografien, men dens representasjonen, baserer seg stort sett kun på det «å bare gjøre», forklarer flere av kvinnene. Det å bare gjøre, kan være samtykket til poengterer Nora og Marte, men man vet ikke med sikkerhet. Det å ikke vite med sikkerhet at det de ser er samtykket til, er igjen for mange noe de har reflektert over og noe de synes er vanskelig med pornoindustrien.

5.7 Nytelsesperspektivet

Temaer nevnt tidligere i analysen som er viktige for informantene er frivillig deltagelse i og samtykke til seksuell adferd. I dette avsnittet bygger de videre på disse temaene i form av nytelse. Nytelsesperspektivet, slik kalt her, rommer både informantenes egen nytelse de får gjennom seksuell aktivitet, som for eksempel orgasme. I tillegg til hvordan de mener nytelse er representert i pornoen og hva de mener samfunnet mener om nytelse til spesielt kvinner. Nytelse de opplever når de bruker porno blir en ny del som introduseres, mens hvordan de mener nytelse er representert i pornoen og hva samfunnet mener har vi allerede fått et innblikk i. Med det menes spesielt hvordan kvinnene forstår representasjoner av heteronormativitet og skam tidligere i analysen.

På den ene siden mener flere av informantene at nytelse i form av stønning og orgasmer kan være veldig tilgjort i pornoen. Ina synes det kan være distraherende hvor mye lyder og stønning som kvinner lager i pornoen. To av informantene skrudde også ned lyden når de ser på porno, fordi de ikke vil at noen andre skal høre. Kristin derimot skrur heller opp lyden og lukker øyne for å fantasere mer selv rundt det hun hører. Her igjen er det preferansene til kvinnene som

spiller en rolle, i hvordan de former perspektiver på nytelse. Hva som nytes og hvordan blir viktig for å forstå hvorfor nytelse er en del av de ulike seksuelle skriptnivåene.

Kristin og Dina er veldig eksplisitte i det at de ønsker å se noen nyte det de driver med i pornoen. Det kan være sensuelt eller røft, men at det er et samspill mellom menneskene, forklarer Kristin. Her legger hun til at: «Det er vanskelig å finne noe bra porno, som ikke føles ut som at noen bare gjør det for pengene eller følger et manus.» Dina formulerer dette på følgende måte: «Men tenk på måten porno er rigget. Du ser nesten aldri ansiktet til mannen. Mannen har kroppen og penisen hans, mens på jentene ser man ansiktet, øyne, bryster og vaginaen. Du ser hele kvinnen, og du ser hennes nytelse». Dina legger til at hun spoler over der mannen ofte blir suget, da det ikke gir henne noe form for nytelse. To av informantene velger grunnet denne representasjonen, videre heller amatørporno, eller følger ekte mennesker på fetlife og andre kanaler hvor folk kan legge ut bilder og historier selv. Representasjonen av nytelse føles ikke ekte nok i pornoen. Det at de ønsker å ha en ektehetsfaktor i det mellommenneskelige skriptet i pornoens representasjon av sex, kan ha mange grunner. En mulig grunn, som flere nevner selv, kan være at de ønsker å kunne skape mening med interaksjonen, altså kunne trekke ut en forståelse av det. Dette tolkes i lys av tidligere forskning som viser at vi som oftest oppsøker porno som representerer det vi faktisk tenner på i møte med sexpartnere (Gormezano et al., 2022). På den andre siden ses det også som en del av hvordan skript formes. Gagnon og Simon forklarer at dersom man finner noe man liker, vil man fortsette å bruke det skriptet (2005, s. 9).

Til tross for at flere ønsker en ektehetsfaktor, anerkjenner de at pornoens representasjon av nytelse, på mange måter ikke er ekte, siden det er skuespill eller følger et manus. Dog er det ikke alltid like åpenbart. Tina poengterer at porno kan virke ekte gjennom for eksempel: «amatørporno, for da er det faktisk ekte. Og da er det folk sine fantasier og det de liker.» Det hun mener her er at amatørporno er i stor grad folk som filmer seg selv og legger ut videoene selv, altså med eget ønske. Tina fortsetter: «Det er jo umulig å representere det helt, eller nei, er det det? Fordi de scenene som faktisk er ekte, det er jo bare kink, det er jo bare folk som har det gøy.» Tina sitt sitat illustrere at nyansene mellom hva som oppleves som ekte og ikke, har noe å si for hvordan informantene forstår nytelse representeres i pornoen. Her vil jeg argumentere for at slike representasjoner kan skape en tvetydighet i hvordan sex burde være, fremfor hvordan det er.

Det informantene derimot også vektlegger er, at porno har tilført informantene kunnskap om seg selv og ulike seksuelle praksiser som de ellers muligens ikke ville ha fått. Lise nevner at hun har blitt mer selvsikker og fått utforske med seg selv hva hun liker, som hun ikke kunne ha fått kunnskap om i like stor grad gjennom seksualitetsundervisning, foreldre eller også venner. Noe hun heller ikke mener hun burde fått gjennom de kanalene. I liknende grad forteller Dina at:

«Porno har vært så viktig for meg. Det er så sykt viktig! Jeg har hatt så mye positivt ut av det. Jeg synes at det må være greit. At man kan få så mye nyttig, fint og bra ut av pornografi. Hvorfor er det galt? Jeg forstår at det er galt, fordi folk kan bli utsatt for trafficking. Men går det an å tenke at det finnes en kvinne eller en mann som selger sex, fordi man faktisk synes at det er okay, kan vi tenke det?»

Nytelse er både viktig i forbindelse med deres intrapsyriske skript, men også hvordan det portretteres gjennom kulturelle scenarier og herunder spesielt porno. Dette påpekes også gjennom Dinas ord, et ønske om aksept for etisk porno i samfunnet.

Nytelse de får ved å se på porno beskrives hovedsakelig som orgasme. Det er det man bruker det til og det er det man ønsker å oppnå. Konsensus rundt det etableres også tidligere i oppgaven. Noen av informantene bruker leketøy som vibrator og andre bruker hendene for å stimulere kjønnsorganene. Dina er blant de som synes når kvinner med vagina spruter som orgasme er tennende, mens andre som Ina synes det bare blir rart å se. Preferansene til kvinnene er igjen viktige for hvordan de oppnår orgasmen. I tillegg til hvordan dagsformen er, og hva de har lyst å fantasere om, eller føle seg en del av. Tina forklarer dette på følgende måte:

«Jeg har funnet ut av at preferanser og det man liker endrer seg over tid, og med partnere. Så noen ting liker man skikkelig godt med en partner, men så vil man gjøre helt andre ting med en annen partner. Og noen ganger så føler jeg meg kjempe selvsikker, og tar kontrollen, og dette vil jeg gjøre, og jeg ser at du liker det. Mens andre ganger så blir jeg helt sånn betatt, eller nervøs, og jeg vil bli tatt hånd om.»

Overordnet beskrives nytelse kvinnene får med en partner, som mer meningsfull og mangfoldig, enn orgasmen de oppnår gjennom onani til porno. Dette er også noe funnene til Gormezano med fler støtter opp under (2022, s. 1212). Sexen blir ekte og ikke kun en fantasi med seg selv.

Flere av kvinnene anerkjenner derfor også en takknemlighet for pornoen og egen fantasi for å kunne onanere og utforske det seksuelle landskapet og egen kropp. Noen av informantene synes det dog er vanskelig å oppnå orgasme med en annen person, som gjør at de heller fokuserer mer på andre former for nytelse, som kos og omsorg. Dette mener Gagnon og Simon er noe spesielt knyttet til cis-kvinnens måte å onanere på, der de avviker i stor grad fra heteronormativ sex og bruker mer enn kun genitaliene til å oppnå orgasme (2005, s. 44) Mer om dette i diskusjonen lenger ned.

5.8 Identitet

Alle informantene har flere identiteter, med flere identiteter menes spesielt det å være skeiv kvinne som deltar i normbrytende seksualitet, men også deres rolleforståelser av en kvinne. Alle kvinnene har forskjellige roller de lever opp til og tar på seg. Spesielt med tanke på hvordan de skal navigere i samfunnet med de forskjellige merkelappene de har. Noen av de er tildelt fra andre, mens de selv også har valgt ut egne, som del av deres seksuelle reise blant annet. Identitet er derfor videre et stort tema for kvinnene og hvordan seksuelle skript kommer til uttrykk, men og hvordan de dannes.

Identiteter formes ifølge skriptteorien til Gagnon Simon, gjennom dannende fellesskap (Gagnon & Simon, 2005, s. 250). Fellesskapene kan oppstå gjennom for eksempel sosiale bevegelser som LHBT bevegelsen, hvor man finner sin identitet gjennom å være del av fellesskapet. De forklarer at det å bli stemplet som homofil fra utsiden, kan nå gjennom fellesskapet bli en egen identitet, hvor man velger sine egen merkelapp uavhengig av det samfunnet tilder deg (Gagnon & Simon, 2005, s. 250). Identiteten og kvinnenens rolleforståelse rundt de er spesielt knyttet til det å være kvinne på det skeive spekteret, og det delta i normbrytende seksualitet.

Informantene fikk stor plass til å snakke om sin personlige seksuelle reise og derunder spesielt hvordan de kom frem til identiteten sin. Flere ganger under intervjuet knyttet de også forståelser tilbake til det å være sånn de er. Intervjuet ble dermed også til en refleksjonsstund for hvem de er og hvor de plasserer seg.

5.8.1 Den normbrytende seksualiteten min

Gjennomgående i oppgaven omtales kvinnene som skeive, dette gjøres grunnet at det er et samlebegrep, dog har informantene mulige andre preferanser og seksuelle forståelser av seg selv, slik vi skal se på i dette avsnittet.

Nora forteller at hun begynte å skjønne mer og mer at hun var skeiv gjennom porno, fordi hun alltid så på kvinnen. Det var ikke heterosexen som var tennende, men kvinnene og hvordan de bevegde seg og så ut. Dette er videre noe også Dina påpeker. Hun forklarer at hun lenge følte hun hadde gått med en *heterouniform*, men hun skjønnte gjennom samtaler med andre at hun ser på kvinnen i pornoen og ikke mannen. Da ble det tydelig for henne at hun måtte legge fra seg heterouniformen, og leve ut sin faktiske identitet som lesbisk kvinne. Dette var både et veldig forløsende øyeblikk for Dina, men også noe hun ser på som vanskelig del av det å være skeiv. Hun forklarer at uniformen kan ses som en stereotypi i lys av klesstil, væremåter og som motsetning til det å være skeiv. Dette påpekes også i Judith Butler sin forklaring av den heteronormative matrisen (Butler, 1990).

Lise er også lesbisk, men at hun ikke egentlig liker det ordet, der hun forklarer: «Jeg er lesbisk... men jeg vil ikke si at jeg er typisk lesbisk, jeg er jo ikke noe tomboy for eksempel.» Forståelsen hennes av hennes identitet som lesbisk kvinne, slik hun forklarer, er knyttet til en stereotypi. Med det menes at hun assosierer det å være lesbisk med en viss representasjon – en tomboy. Et annet ord hun bruker for å beskrive tomboy, er maskulint. På den måten skaper heteronormativitet i det skeive miljøet en forståelse som at det er en maskulin partner og en feminin partner i et forhold. Noe Lise selv mener, er en feilrepresentasjon av hva for eksempel en lesbisk kvinne er, selv om det er slik hun forklarer det. Det er en seksuell orientering og ikke en klesstil eller væremåte. Til tross er det den forståelsen hun selv assosierer med det å være lesbisk kvinne og derfor velger hun ofte å identifisere seg som skeiv.

Nora velger også å identifisere seg som skeiv, både fordi hun anser seg selv som *hetero-passing*, og fordi skeiv, for henne innebærer en mer tvetydig forståelse. Hetero-passing er noe flere av informantene kjenner på. Tina nevner og at hun har lenge vært i et heterofilt forhold, hvor hun ofte har følt at hun «passerer som heterofil», noe hun ikke identifiserer seg som. Hetero-passing, slik informantene forklarer, betyr for dem å bli sett som heterofil, selv om de ikke er det.

Kristin forteller her at hun opplever det som slitsomt å måtte minne folk på at hun er skeiv, fordi hun er sammen med en mann, som på utsiden kan synes som et heterofiltforhold.

Tina utdyper her at; «jeg har landet på at jeg er bifil, men jeg bruker å identifisere meg mer egentlig med skjev, fordi det er, hva skal man si, mer normutfordrende. Sånn at bifil bruker jeg mer politisk, fordi det er viktig, men for meg er det ikke så viktig. Jeg liker ofte det som er et sted på spektrumet mellom feminint og maskulint, alt som er i det spennet.» Det å være skeiv er for Tina også et politisk standpunkt, noe viktig å utrykke om seg selv og for andre. «En bevisst kamp for mer synlighet» legger hun til. Her kan vi trekke inn en forståelse av hvordan identitet formes gjennom fellesskap, det å være en del av en politisk kamp er på mange måter et fellesskap ifølge Ganon og Simon (Gagnon & Simon, 2005, s. 250). Det er også en forståelse flere av informantene støtter, der det blir viktig å markere seg innenfor noe som er definert av samfunnet. Rolleforståelsen bak det å være skeiv blir synlig spesielt der informanten forklarer at ordet «lesbe» ble brukt på en nedlatende måte, noe Gagnon og Simon også fremhever i sin teori (2005, s. 238). Identiteten til informanten er på den måten formet rundt hvordan samfunnet definerer skeives roller, i en politisk og historisk kontekst.

5.8.2 Det å være kvinne

Representasjonen av kvinner og det å være kvinne skinner gjennom i flere av informantenes skildringer og fortellinger. Flere av informantene liker å bevege seg på spekteret av maskulinitet og feminitet. For Lise og Tina er denne forståelsen knyttet til for eksempel utseende og klær, mens det også innebærer andre aspekter, som det å være mer dominant i motsetning til submissiv. Marte forteller at hun har blitt møtt med mye negativitet når hun ikke har passet inn i andres forståelse av submissiv kvinne; «fordi da blir spesielt mennene veldig sånn, du er ikke sånn jeg trodde du skulle være». I tidligere forskning knyttet til representasjoner av kvinner så trekkes det frem av flere at kvinnen i pornoen ofte blir fremstilt slik, som underdanning og submissiv (Emmers-Sommer, 2023; Jenkins, 2017; Papadaki, 2017). Ina legger til her at mye av denne forståelsen av at kvinnen er submissiv og mannen er dominant, kommer fra representasjoner av filmer og populærkultur, noe hun mener er misvisende til hva det egentlig innebærer i en seksuell sammenheng. Flere av informantene, slik også illustrert gjennom Tina sitt sitat i del 5.1, viser at de velger å bryte med denne representasjonen av kvinnen i deres liv.

Derimot har denne representasjonen slik tidligere forskning også viser, påvirkning på informantenes identitet, som skeiv kvinne.

5.8.3 Den normbrytende sexen jeg har

Videre så er identiteten til flere av informantene også sterkt knyttet til det å delta i normbrytende seksualitet, gjennom BDSM eller andre miljøer. Ina er en av informantene som føler BDSM-er er en mer passende identitetsmarkør for henne. Hun nevner tidligere i analysen at hun ikke har så mye seksuell erfaring med kvinner og det å være bifil, men at hun føler seg mer hjemme i verden av BDSM. Det er flere av kvinnene som føler at BDSM og kink er en stor del av deres seksuelle identitet. Speciale og Khambatta forklarer at BDSM miljøet også sterkt knyttes til fellesskap og selvutforskning (2020, s. 341).

Tina forklarer hennes kink identitet i følgende ord:

«Jeg er jo litt over hele spektret. Og jeg vil gjerne oppleve hele spektret av livet. Både det å like forskjellige kjønn, og også like forskjellige posisjoner i sex og i lek. Så hvis jeg skal definere meg selv, så vil jeg si at det er en queer switch. Og det vil si at jeg vil gjerne både oppleve å være dominant, altså å være den aktive personen. Og å motta. Være submissiv, eller å være den som blir forført, eller den som blir tatt initiativ på. Og det kan gjerne bytte mitt i.»

Lise forklarer at det tok henne en lang stund før hun skjønnte hva BDSM egentlig kan være. Hun hadde gjennom en quiz funnet ut om bondage og ble veldig nysgjerrig på hva det var og søkte det opp på nettet hvor hun fant en del porno som inneholdt bondage scener. Det hun så var; «...at det fremstilles på en måte at den ene parten har all kontrollen. For eksempel mannen. Men det er jo ikke det som er greia. Begge to har jo det. Det tok derfor lang tid for meg å skjønne hva sex egentlig var.» Denne representasjonen er videre noe tidligere forskning også utpeker som dominant for forståelsen av hvordan BDSM representeres i kulturell scenarier, som for eksempel porno (Speciale & Khambatta, 2020; Westlake et al., 2023). På den andre siden forklarer Lise også at hun skjønnte at film er film, og at porno også har et manus, og at det var en fantasi, men likevel så tok det tid for henne å forstå forskjellen på sexen som er i porno og sexen man har med en faktisk person. Noe som viser til at sex slik skriptert er i pornoen er veldig forskjellig fra skriptet man anvender når man har sex med noen. Her spesielt fokus på hvordan BDSM sex fremstilles.

Flere av informantene nevner i forbindelse med BDSM representasjoner, at de ikke har vært veldig inviterende. Denne forståelsen av BDSM representasjon løftes også frem av Westlake med flere, hvor de forklarer dette i lys av dårlig BDSM porno og tidligere forståelse av BDSM knyttet til representasjonen (2023, s. 6). Nora, Marte, Ina og Dina forteller at representasjonen av BDSM i porno var veldig *ekstremt*. Ekstremt i den forstand at det var veldig hard knulling, kveling og nedverdiggende adferd mot både menn, men spesielt kanskje kvinner. Flere informanter nevner både representasjonene de har møtt i pornoen, men også i spillefilmer som «Fifty Shades of Grey». Informantene mener til dels at det en dårlig representasjon av BDSM og hva det innebærer, da filmen ikke følger skript BDSM aktiviteter innebærer for mange. På den andre siden nevner for eksempel Emma og at filmer som det, har ført til mer nysgjerrighet og muligens også åpenhet rundt BDSM interesse og miljøer. Denne tilnærming til utforskning gjennom å se på representasjoner av BDSM, støttes videre gjennom tidligere forskning (Træen et al., 2022; Westlake et al., 2023). Noe flere informanter også er enige i. To av informantene påpeker også at dersom pornoen er laget av bdsmere for bdsmere, så vil det muligens se anderledes ut. Ina legger til; «hvor det er betraktelig mer estetikk, uttrykk og samtaler før og i etterkant».

Ina og Tina forteller herunder også om deres egne fordommer til BDSM verdenen før de oppdaget den gjennom egne øyne. Ina sier det har vært mer avskrekkende og at hun tenkte litt mer «å de der folka», mens når hun faktisk møtte folk som praktiserer BDSM, fikk hun et annet bilde av det. Representasjonen som ligger i det kulturelle scenario av BDSM, slik formidlet for eksempel gjennom porno eller spillefilmer, forteller en annen historie til hva kink og BDSM er. Ina forteller om hennes seksuelle aksept i BDSM miljøet på følgende måte:

«Før jeg dro på et event, så trodde jeg om mine fantasier at de var de villeste og scarieste fantasiene. Det å få juling mens folk ser på for eksempel. Etter hvert så ble det bare en sånn hyggelig ting man bare gjør...Så det som var typ mørkt og skummelt, og litt scary og man følte seg litt crazy, fordi ingen andre var sånn og ingen pratet om det. Men så ble det bare trivelig etter hvert og ble helt ufarlig.»

Ina forklarer videre at hun fikk mer eierskap til det å bruke samtykke gjennom BDSM miljøet, fordi det er en etablert norm som opprettholdes og passes på. I tillegg til å kunne utforske seksuelle lyster, slik nevnt ovenfor i sitatet. Inas interpsykiske skript og hennes

mellommenneskelige skriptet ble gjennom BDSM verdenen, utvidet med alternativ, som hun tidligere ikke hadde i verktøykassen.

Tina forklarer at for henne har BDSM verdenen hun deltar i vært nærmest terapeutisk, der hun har blitt eksponert for veldig mye hun ellers ikke ville ha visst ville likt. I tillegg til å se alle typer kropper og «også aseksuelle eller demiseksuelle folk som praktiserer kink, men som ikke handler om kroppene nødvendigvis. Det handler ikke om at man *tenner på* hverandres kropper, det handler om det man *gjør* med dem». Hun mener videre at det har vært veldig sunt for henne å se dette. Dersom man ikke blir eksponert for det, «så er det vanskelig å ha det i sitt handlingsrom, eller i sin virkelighetsforståelse», forklarer hun. Tina forteller videre at hun fant en ny bestevenn i BDSM miljøet og at de ble, på kinkspråket, «lekepartnere». Lekepartnere er folk som gjør seksuelle aktiviteter sammen på en samtykkende og avtalt måte, forklarer Tina. Kink i lik grad som BDSM har et skript, hvor språk har vært en stor del av hvordan man skaper menig rundt den seksuelle adferden.

Det finnes etablerte seksuelle skript i BDSM og kink verden, derimot er det ikke nødvendigvis representert på den måten i pornografien som informantene har sett. Ina forteller at hun har sett noen få mainstream porno filmer, som både inneholdt oppvarming (foreplay) og en samtale med skuespillerne i etterkant (aftercare) av de seksuelle aktivitetene. Samtalen i etterkant syntes hun var veldig fin og betrygget henne i at det som ble gjort var samtykket til, og personene tok ansvar for hverandres velvære. «Den *Aftercaren* som er stor del av bdsm, tror jeg ikke mainstream folk eller vanilje folk vet om, i like stor grad. Det er viktig at du skal være tilgjengelig hvis du leker med noen og du skal være der for de en dag eller også en uke etterpå, for å kunne prate om det.» Ina anerkjenner at det finnes også alternative deler i mainstream pornoensskript, i lik grad som også flere av informantene. Dog er foreplay og aftercare to veldig etablerte deler i BDSM og kink kulturen og følger tydelige skript, hvor Ina kommer med eksempler ovenfor. Sjeldent snakker informantene på en altomfattende måte, men Inas utsagn viser til en del av skriptet som muligens ikke er like åpenbart for alle, noe som også støttes gjennom teorien til oppgaven (Pedersen, 2005). Et annet skript som er del av BDSM og kink verdenen er for eksempel sub-drop eller dom-drop forklarer Ina, det innebærer:

«Dom-drop som er at man får skamfulle følelser og tanker, for at du har skadet noen for eksempel. Hvor derimot sub-drop kan være at man får fysiske

reaksjoner, ofte. Hvor du føler deg forlatt og skadet. Og de tingene vet jeg om folk vet om....Det er derfor viktig å være tilgjengelig for hverandre etter man har lekt sammen. Aftercare er derfor veldig viktig».

På den måten kan vi se at BDSM som praksis i virkeligheten har mange definerte skript, som ikke nødvendigvis er likeetablerte og definerte i representasjonene i pornoen. Dog poengteres det her og at det ikke finnes nok forskning rundt dette enda (Westlake et al., 2023). Den type BDSM informantene har møtt på i mainstream porno er derimot i stor grad fokusert på dominans og underdanighet, som er en del av BDSM verden, men for mange ikke en virkelighetsrepresentasjon av hva BDSM er.

Flere informanter trekker frem Fifty Shades of Grey filmene og bøkene, der BDSM blir representert. To av informantene ønsket å trekke den frem grunnet dens etterlengtede representasjon av BDSM i «vanlig» film. Flere nevner derimot også at filmene og bøkene, for eksempel ikke tar høyde for den veletablerte samtykkekulturen eller andre deler av BDSM kulturen, som er essensielle i deres øye for å utleve BDSM på en trygg og positiv måte. Det synes at det er både positivt at populær kulturen vår omfavner BDSM på den måten for første gang i en spillefilm, men at representasjonen av det ikke var den beste. Flere var derimot enig at, noe representasjon er bedre enn ingenting. Til tross for den muligens ikke beste representasjonen av BDSM, så har den likevel bidratt til mye mer åpenhet og nysgjerrighet på BDSM og kink miljøet nevner Ina, og Emma. Dette kan også ses i utallige artiklene om Fifty Shades of Grey, studier som ble skrevet om det og ikke minst hvordan konseptet ble markedsført i klesbutikker og sexleketøybutikker.

5.9 Oppsummerende svar på forskningsspørsmålene

I denne delen av oppgaven var målet å finne frem til svar rundt: Hvilke representasjoner møter vi i pornografien og hvordan tas de i bruk? Alle informantene har gjennom deres seksuelle reise akkumulert nye forståelser og praksiser i deres sex liv, som kan ses i lys av skript teori (Gagnon & Simon, 2005). Representasjonene i pornografien ble lagt frem gjennom ulike temaer som informantene identifiserte, i tillegg til å tillegge temaene teoretiske perspektiver som støttet tolkningen. Temaene er både del av seksuelle skript, men også danner seksuelle skript. Disse er: språk, heteronormativitet, skam, samtykke, nytelse og identitet. Hvordan deler av skript og skript generelt tas i bruk er gjennom det å forstå seksuell adferd på. Informantene demonstrer denne

bruken av skript gjennom en plukk og miks tilnærming, hvor de gjør skript til sitt eget. Seksuelle skript er derfor på den måten omtalt som noe som man bruker for å forstå seksuell aktivitet i en gitt situasjon. Samtidig som kvinnene identifiserer ulike deler av seksuelle skript på de ulike nivåene, som kulturelle scenarier, mellommenneskelig skript og intrapsykisk skript.

6 Diskusjon

I denne delen av oppgaven, ønsker jeg å reflektere noe overordnet rundt funnene i analysen, problematisere skriptteori, og diskutere mulige veier videre for forskningen. Jeg ønsker også se på veien videre til pornoforskning og pornodiskusjonen i samfunnet. Herunder spesielt med tanke tilbake til de to mytene som startet tanken rundt denne oppgaven. Diskusjonen avsluttes med perspektiver på spørsmålene: Hvor skal man lære om porno og hva skal vi lære om det, fremfor av det.

6.1 Funnene

Funnene i analysen viser til ulike deler av usynlige skript som skaper en diskurs rundt porno. Herunder har jeg sett på informantenes personlige tanker, fantasier og hvordan de relaterer til seg selv. Videre så har jeg undersøkt hvilke skript som finnes i pornografien og hvordan de anvendes til å skape mening av det mellommenneskelige skriptet. For å til slutt også se hvordan representasjoner av porno gjenspeiles i kulturelle scenarier – samfunnets normer og forståelse av sex. Diskursen som dannes i lys av skript analysen fokuserer på temaer som også gjenfinnes i tidligere forskning og skript teorien.

Skript analysen av pornografi i lys av et utvalg av skeive kvinner som informanter, har vært en utrolig spennende måte å forske på porno på. De skeive kvinnene i studien som videre også kategoriseres som deltagende eller spesielt interessert i normbrytende sex, har bidratt med mange forståelser og ikke minst personlige skildringer av hvilke representasjoner de har møtt på i pornografien, og hvordan de anvender disse. Gjennomgående i analysen vises det til deler av en mer overordnet forståelse av hva som tilhører i det seksuelle skriptet, både i lys av hvordan det er representert i pornoen, men også hvordan dette synes å være i informantenes livsverdener. Dette svarer på den måten på begge forskningsspørsmål om hverandre. Jeg vil argumentere for at skript teori og en påfølgende analyse derav var passende for tematikken og datamaterialet som ble samlet inn.

Gjennom de ulike temaene så er det mellommenneskelige skriptet mest påvirket av representasjonene i pornoen. Herunder synes tidligere forskning spesielt å fokusere på mainstream porno, noe som også nevnes av flere informanter. Dog vil jeg poengtere at både informantene og jeg selv som forsker, tolker mellommenneskelige skript til noe som man også forefinder i porno. Er det derimot slik? Det mellommenneskelige skriptet er noe som brukes for å forstå seksuell adferd i møte med andre mennesker (Gagnon & Simon, 2005). På den måten blir det vi ser i pornoen snarere til en representasjon av et mellommenneskeligsript, men ikke nødvendigvis et som anvendes aktivt i møte med seksuelle partnere.

Videre så er det intrapsykiske skriptet og noe berørt av de representasjonene. Spesielt med tanke på kropp, utseende og hvordan de i pornoen beveger seg. Det intrapsykiske skriptet til informantene er og påvirket av kulturelle scenarier, der samfunnsforståelser har vært med å forme informantenes intrapsykiske skript. Herunder spesielt de vi finner igjen i overskriftene til analysen.

På den andre siden kan vi se at porno og dens representasjoner har, også bidratt til positive oppdagelser for kvinnene og gjort dem mer oppmerksom over sin egen seksualitet og hva de liker og tenner på.

I begynnelsen av analysen velger jeg legge frem en tolkning, av Træen med flere (2022) sitt begrep seksuell kompetanse, som bekreftet at informantene ses som seksuell kompetente, for å påpeke skript og gi plass i analysen til deres tolkinger. Dette kan ses som en skeivhet. Både fordi begrepet sikter til at folk generelt er veldig opptatt av å bli sett som kompetente, men og ved å være skeive kvinner som deltar i normbrytende seksualitet på forskjellige måter, så var det lett å se informantene i det lyset. Skeivheten former seg rundt deres normbrytende seksualitet, noe som ikke nødvendigvis trenger å være en sannhet. Til tross for en mulig skeivhet her, tenker jeg at informantenes ord og tolkinger beriket analysen og er på den måten også berettiget. I tillegg vil jeg argumentere for at erfaringene deres og hvordan bevisstgjøringen rundt de har skjedd, var en kompetanse alle informantene demonstrerte, og derfor ble det naturlig å se dem som seksuell kompetente.

Språk som skaper representasjoner i pornoen, er et spennende funn. Informantene er noe uenig i hvilken type kommunikasjon som utveier de andre, dog er det tydelig at de har meninger om hvordan språk brukes i pornoen. Det var derimot også noe vanskelig å skape tydelige nyanser

i diskursen her. «Det at de fleste mener», er en følelse man sitter igjen med. Noe flere også bemerker ved diskurs rundt porno (Andrews, 2012, s. 458; Paveau & Perea, 2014). I lys av dette så vil jeg argumentere for at det er behov for mer forskning, spesielt på hvordan porno titler og hvordan folk formulerer seg i pornoen. Dette kunne vært interessant å problematisere i større grad, derimot er det andre deler jeg ser informantene har et større diskusjonsrom rundt i denne oppgaven. Språk er noe som er viktig i dannelsen av skript, uten det ville vi ikke visst hvordan vi skal skape mening med den seksuelle adferden mener Pedersen (2005). Dette aspektet ved skript dannelse kommer derimot mer til uttrykk gjennom temaene informantene trekker frem.

Heteronormativitet er både en stor del av representasjonene kvinnene møter på i pornoen og hvordan diskursen er formet. Herunder nevnes både språk, men spesielt mannens væremåter ovenfor kvinnens være måter og seksuell adferd. Videre så er det flere som mener at det er mannen som fremstilles å ha kontrollen, noe også tidligere forskning viser til (Jenkins, 2017). Flere informanter ønsker å skape en distanse mellom seg selv og porno som fremstiller kvinnen i et slikt nedverdiggende eller underdanige lys. Det identifiseres også en slags stige i forbindelse med rekkefølge av seksuell adferd, i tillegg til hvordan forhold skal ha slike forløp. Den heteroseksuelle matrisen, slik introdusert til Judith Butler (2005), blir tydelig i hvordan kvinnene oppfatter andres ignoranse ovenfor disse rekkefølgene.

Skam er videre en del av seksuelle skript som identifiseres. Dette kommer derimot ikke til uttrykk gjennom pornoens representasjoner, men snarere som en følge av representasjonene (Tholander et al., 2022). En måte hvordan det skjer på er, hvordan informantene tidligere har opplevd skam ovenfor å bruke porno til onani og ut av nysgjerrighet. En annen måten er, at de skammer seg over hvordan de ser ut, når de ikke ser ut slik skuespillerne gjør i pornoen, eller kan gjøre aktiviteter slik det gjøres i pornoen. Enda en måte skam kommer frem på er, gjennom hvordan samfunnet snakker og oppdrar oss til skam rundt porno. Skam blir på den måten sett som en del av et kulturelt scenario (Gagnon & Simon, 2005). Herunder nevnes spesielt språk som avgjørende faktor. Dersom man lærer at porno kun noe negativt, så mener flere av informantene at det skaper skam rundt pornobruk. Det er derimot også fine ting med pornoen, hvorav en av informantene forteller at hun ikke lenger føler på noe skam, men snarere glede, når hun har brukt porno.

Flere informanter ønsker at *samtykke* var bedre representert i pornoen, gjennom flere forskjellige måter å vise samtykke på. De nevner at de har sett noen videoer hvor samtykke eksplisitt blir nevnt eller snakket om, som de mente var positivt. I tillegg så bruker flere av dem nettsider og betaler for porno, der de mener samtykke og etikk blir ivaretatt ovenfor skuespillerne. Informantene mener derimot, at dersom samtykke ikke blir kommunisert eksplisitt, så er det generelt vanskelig å vite om det foreligger et samtykke. De never at samtykke både kan være noe man spør om eller diskuterer, samtidig som det kan være avtaler, kroppsspråk eller bevegelser. Representasjonen av manglende samtykke, føler flere av kvinnene skaper urealistiske forutsetninger for sex, som igjen er uheldig for kulturen vår. Westlake med flere (2023) viser også gjennom deres studie at det finnes porno som inneholder samtykkepraksiser, herunder spesielt BDSM porno. Det blir tydelig at samtykke er en mer forankret norm, i det mellommenneskelige skriptet til BDSM sex. Det er dog flere informanter som stiller seg skeptisk til hvordan BDSM blir presentert i pornoen. Mer om det nedenfor. Det som synes å være tydelig her er at det mellommenneskelige skriptet til samtykke presenteres anderledes i pornoen, enn det informantene selv anvender i deres mellommenneskelige skript.

Nytelsesperspektivet er viktig for kvinnene, spesielt i forbindelse med representasjonene de møter på i pornoen. Ingen av dem ønsker å se porno der noen lider, dette kan være en måte å distansere seg fra den type pornoen på, dog velger jeg å se dette som en sannhet. Dette gjøres videre grunnet funn i tidligere forskning som viser likende tendenser (Tholander et al., 2022). Nytelse er videre noe som tematiseres i skriptteorien til Gagnon og Simon (2005). De ser på nytelse i forbindelse med onani og orgasme, der de forklarer at det er store forskjeller mellom cis-menn og cis-kvinnens tilnærming til bruk av genitalier, for å oppnå orgasme. For det første synes det å ta lengere tid inn i cis-kvinnens seksuelle reise (seksuell erfaring) for å benytte stimulasjon på genitalier for å oppnå nytelse. De mener at cis-kvinner har blant annet derfor et større ønske eller behov om «foreplay» enn det cis-menn har. Videre og muligens et viktigere poeng er at de mener cis-kvinner er mer fleksible når det gjelder seksuell nytelse (Gagnon & Simon, 2005, s. 44). Cis-kvinnens nytelsesperspektiv synes å være større enn cis-menns. Videre så forklarer de at onani for cis-kvinner, ikke synes å være formet rundt heteronormativ sex, hvor det tas i bruk andre former for stimulasjon enn penetrasjon (Gagnon & Simon, 2005, s. 44).

Hvordan dette er for transpersoner og deres opplevelse rundt kropp og genitalier, er en diskusjon jeg ikke har plass til i denne oppgaven. Videre så ble det ikke løftet opp av mine informanter som er transkvinner og derfor mener jeg det ikke ville vært riktig å trekke frem synspunkter på det her, når det ikke ble et tema i oppgaven. Det jeg derimot ønsker å fremheve her er at transpersoners opplevelser ikke skal undergraves i cis-tematikk og forståelser, og derfor trenger vi mer forskning på transpersoner.

Det som derimot kan forstås som noe mer sentralt under nytelse er det Wiedermann poengterer i motivasjonen bak det å anvende skript. Wiedermann forklarer at skript anvendes for å unngå negative utfall og for å oppnå positive utfall (2015). Dette begrunner jeg videre med at informantene også ikke ser på nytelse kun i form av orgasme, men noe mer. Det kan være andre måter å nyte sex på. I forhold til pornografi er det derimot ikke noe tvil om at orgasme er den formen for nytelse, de ønsker å oppnå.

Representasjonen av kvinnen i pornoen, beskrives av flere informanter som noe undertrykkende og nedverdiggende til dels. På den andre siden kan det være andre deler i representasjonen av kvinnen i pornoen, som de opplever som positive og lærerike, slik demonstrert i kapittelet om nytelse ovenfor. Kvinnene løfter både frem negative aspekter og positive. Træen med flere (2022) fant at skeive kvinner hyppigere enn hetero kvinner rapporterte å like BDSM og kink praksiser, mens de på andre siden rapporterte å bruke mindre porno. Noe som også gjenspeiles i denne analysen. Kvinnene hadde veldig forskjellig preferanser innenfor det å se høre, lese porno i tillegg til hvor ofte de bruker det. 2 av 9 bruker ikke porno i det hele tatt lenger og flere av de bruker ikke mainstream pornografi. Til tross for at det er vanskelig å fange opp konkret hva som menes med mainstream, så skaper informanten en forståelsesramme rundt det, som de helst ikke vil assosieres med. På den andre siden anerkjenner flere av dem og at de bruker former for mainstream porno, men at de har en bevissthet rundt det, som skaper aksept for å bruke den type pornoen. Her skjer det og en slags distansering, hvorav nytelse er i fokus, fremfor andre mulige negative utfall.

Det å være skeiv er videre en stor del av hvordan kvinnes *identitet* formes. Pedersen trekker frem at det ikke handler om å skape nye identiteter, men heller en dekonstruksjon av det vi tar for gitt (Pedersen, 2005, s. 228). Herunder har for eksempel ordet skeiv blitt i større fasinasjon innenfor populærkultur, men og blitt mer akseptert som seksuell orientering skriver

han (2005, s. 229). For flere av informantene er derimot det å være skeiv, bifil, eller lesbisk, ikke kun det de er tiltrukket av, men og en større del av deres identitet. For flere er det og knyttet til politikk og kamp om synlighet i samfunnet, kanskje spesielt også fordi flere føler på en hetero-passing. Det at de oppfattes som hetero, men ikke er det. Pedersen (2005, s. 60) påpeker her at vi har et større behov for mer komplekse verktøy i møte med identitet og roller, enn det vi muligens har hatt før, noe jeg mener informantenes refleksjoner også får frem i neste avsnitt.

Jeg valgte å fokusere en del på BDSM representasjonene informantene forteller om, blant annet fordi flere føler at det er en stor del av deres identitet. Identitet er en del av hvordan skript dannes, og spesielt kanskje gjennom mening man finner i fellesskap, ifølge Gagnon og Simon (2005, s. 250). BDSM og Juicebox miljøet blir av flere nevnt som et slik fellesskap. Noe også tidligere forskning løfter frem som en viktig del av et slikt fellesskap er, hvordan de oppleves som nærmest terapeutiske, som og nevnes av en Informant (Speciale & Khambatta, 2020, s. 342). I tillegg ønsket jeg å gi denne delen plass da det viser til en personlig del av skript dannelse, som muligens ikke har blitt presentert på den måten før. Her ønsker jeg derfor å trekke frem at det også er behov for mer forskning rundt normbrytende seksualitet, som deltagelse i BDSM og andre liknende miljøer.

6.2 Skriptteori og skeivheter

På den ene siden kan vi se at seksuelle skript teori først utviklet på 1970-tallet, har fortsatt relevans i dag, spesielt i analysen av pornografiske representasjoner og hva de innebærer.

Skript endrer seg noe gjennom tid og sted, siden det er kulturelt betinget, dog er det noen som synes å forbli noe mer stadfestet i teorien. Herunder for eksempel kjønnsforskjeller (Hust et al., 2017; Tholander et al., 2022; Træen et al., 2022; Willis et al., 2020). Kjønnsforskjellene er knyttet opp mot forståelse av heteronormativitet og tradisjonelle kjønnsroller i skriptteorien (Gagnon & Simon, 2005; Pedersen, 2005). Teorien baserer seg på å være usynlige manus som legger føring. Det tidligere forskning og også min studie viser er, derimot at man internaliserer slike skript presentert i for eksempel pornoen, som nærmest sannheter. Når disse da ikke blir møtt, kan det oppleves strevsomt. Herunder nevner informantene at det er vanskelig når noe blir presentert som ideal som man egentlig vet ikke er sant, men likevel har det en påvirkning på vår oppfattelse av oss selv og andre. Når man ser det i lys av tradisjonelle kjønnsroller og heteronormativitet, så byr skript på lite frihet og handlingsrom. Jeg vil derfor argumentere for at

skript kan oppleves innsnevrende, der man ikke blir eksponert for mer varierte forståelser av seksualitet og representasjoner derav. Dette synes spesielt viktig i forbindelse med hvordan for eksempel pornografi og Realty-TV fremstilles (Jenkins, 2017; Seabrook et al., 2017; Tholander et al., 2022).

På den andre siden så viser informantene og at ved å få mer erfaring og prøvde ulike seksuelle skript så finner man et skript som fungerer for seg selv. I analysen blir det tydelig at kvinnene bruker en strategi hvor de velger selv, hvilke skript de ønsker å anvende. Herunder var det både tidligere refleksjoner, men og refleksjoner som skjedde som del av kunnskapsbyggingen i intervjuet. Flere av dem tydeliggjør at de tidligere har vært mer tilbøyelige og anvendt skript som de i dag ikke ser som fruktbare lenger. Gagnon og Simon (2005) fremhever at skript ikke er determinerende og at pornografiske skript muligens er mer mysteriøse, enn faktisk førende for utviklingen av mellommenneskelige skript som anvendes med sex partnere. Her spesielt med tanke på samtykke praksiser og hvordan det intrapsykiske skriptet utvikler seg.

Teorien har på den måten stor verdi. Vi lærer oss hvordan noe kan gjøres og vi blir sosialisert til å forstå hva det innebærer, dog er ikke fastlåst til denne måten å gjøre det på (Gagnon & Simon, 2005). Det er videre ikke representasjonene i seg selv som undertrykker, men snarere hvordan vi forstår de som undertrykkende basert på det vi har lært (Foucault, 1999).

Den seksuelle skript analysen kan ses som en dekonstruksjon av seksuelle skript, med fokus på å se underliggende antakelser og normer som driver seksuell atferd. Ved å undersøke skript, kan forskere identifisere hvordan samfunnsbudskap og forventninger former individers forståelse av seksualitet. Skriptteorien forklarer derimot hvordan slike skript internaliseres, tilpasses og anpasses til videre bruk, som gjenspeiles i hvordan språket endrer seg (Pedersen, 2005, s. 50). Kritikkk til skriptteorien er beslektet til kritikken til diskursteori. Pedersen forklarer at den ikke kun beskriver, men også gir legitimitet til handlinger, samt at beskrivelsene hentes fra et omfattende univers av mulige beskrivelser og at de derfor aldri vil være nøytrale (2005, s. 53). Jeg kommer tilbake til denne mulige skeivheten i diskusjonen av oppgaven.

Mer generelt kan vi kritisere teorien for å være for lite oppdatert, som vises i hvordan Gagnon og Simons teori viser til lite mangfold og inkludering. Pedersen poengterer at seksualitet veves inn i en rekke sentrale dimensjoner av våre liv (Pedersen, 2005, s. 73). Dette tar oss tilbake til det som sies innledningsvis i oppgaven, det er viktig å forske på seksualitet fordi den berører

så mange deler av våre liv. Videre så ser vi mange ulike utviklinger på feltet seksualitet. Både når det gjelder feminisme, kjønn, diskurs og ikke mist pornografien.

6.3 Videre forskning

Slik observert innledningsvis så har forskningen de siste to årene spesielt fokusert mer på tematikken i oppgaven også i et samlet lys. Med det mener jeg at det har kommet mer forskning som har satt søkelyset på skeive kvinner og porno i de siste årene. Før det finner vi flere bidrag som har fokusert på tematikken, men snarer en om gangen. Det synes å være fascinerende å se at flere innenfor akademia har satt søkelyset til tematikken på den måten. Dog er det fortsatt kunnskapshull som kan fylles. I denne oppgaven ønsket jeg å nyansere bildet til pornodiskursen, samtidig som å vise til hvilke representasjoner porno gir oss og hvordan vi anvender disse. Jeg vil si at det har vist seg å være veldig vanskelig å ikke la pornodiskursen flyte ut i alt for mange retninger, slik den derimot også synes å være til en viss grad. På den andre siden argumenterer jeg for at det er mye nyttige perspektiver som identifiser her og spesielt i lys av et utvalg mennesker de fleste ikke har tilgang til. Perspektivene rundt representasjoner i pornoen og hvordan vi anvender disse er ikke nye, men de kan ses som forsterket gjennom funnene jeg gjør i skript analysen.

Både tidligere forskning og analysen viser at representasjonene i pornoen har noe å si for hvilken kunnskap vi tilegner oss og forståelser vi har til sex. Dog er de ikke altomfattende. Skriptteori har vært en måte å belyse dette på. Informantene lærte stor sett skript fra andre steder enn porno. Gjennom deres egen erfaring, i samtale med venner og partnere, gjennom deltagelse i normbrytende sex positive miljøer, andre medier og seksualitetsundervisning. Det jeg derimot vil løfte frem gjennom deres refleksjoner er at det er viktig med en bevisstgjøring rundt representasjonene og hvordan de kan påvirke oss. Påvirke oss i form av våre meninger, forståelse av, syn på et fenomen, men og oss selv og vår adferd. Hvordan skript kan skapes er derfor noe vi kan ta med fra studie, og hvordan man kan finne andre skript som passer bedre for seg selv.

I forhold til hvor skal man lære om porno og hva, så mener informantene mine, først og fremst at det er et samfunnsansvar som skal gjengis i for eksempel seksualitetsundervisningen, men for det andre også noe vi burde kunne få utforske selv. Jeg vil si at det er noe sannhet i mytene jeg startet oppgaven med. Jeg vil argumentere for at det ikke er nok til å si at de også er normer, dog demonstrerer analysen at skeive lærer om hvordan skeive har sex til en viss grad gjennom

porno. Og om de ikke lærer hvordan, så har det for flere av dem vært hvordan de forsto at de var skeive.

Myten om det er for lite fokus på kvinners nytelse i seksualitetsundervisningen, er derimot vanskeligere å si noe konkret om. Forståelsen jeg sitter igjen fra informantene mine rundt dette, er at de er opptatt av nytelse og ønsker å se kvinners nytelse representert i samfunnet, som for eksempel gjennom pornografi.

Jeg ønsker å avslutte denne diskusjonen med å si at vi må tørre å stille spørsmål til det vi blir sosialisert til, som gjør oss mer bevisste på hvordan vi navigerer i våre sosiale liv – spesielt i møte med sex.

Antall ord i oppgaven: 30 894

7 Referanser

APA stil 7

Aftenposten mener: Nei til generelt pornofilter. (2017, april 3).

<https://www.aftenposten.no/meninger/leder/i/kokjj/aftenposten-mener-nei-til-generelt-pornofilter>

Almås, E., Erheim, V., & Voll Storaas, M. (2021). BDSM. I *Store Norske Leksikon*.

<https://sml.snl.no/BDSM>

Almås, E., Jessen, R. S., & Berteussen, L. M. (2021). Heteronormativitet i Store medisinske leksikon. I *Store Norske Leksikon*. <https://sml.snl.no/heteronormativitet>

Andrews, D. (2012). Toward A More Valid Definition of “Pornography”. *The Journal of Popular Culture*, 45(3), 457–477. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5931.2012.00939.x>

Avramopoulou, E., & Peano, I. (Red.). (2016). *Porno-Graphics and Porno-Tactics: Desire, Affect, and Representation in Pornography*. Punctum Books.

<http://www.jstor.org/stable/j.ctv2s0j58c>

Berge, J. (2022, juni 28). *Sier ja til norsk porno: – Vekker åpenbart mye følelser hos folk.*

Nettavisen. <https://www.nettavisen.no/5-95-549554>

Better, A. (2014). Redefining Queer: Women’s Relationships and Identity in an Age of Sexual Fluidity. *Sexuality & Culture*, 18(1), 16–38. <https://doi.org/10.1007/s12119-013-9171-8>

Butler, J. (1990). *Gender Trouble Feminism and the subversion of idenity*. Routledge.

Crane, P. R., & Ireland, M. E. (2023). Dominants, Submissives, and Bottom-up Text Analysis: Exploring BDSM Roles Through Romantic and Erotic Narratives. *The Journal of Sex Research*, 60(4), 452–462. <https://doi.org/10.1080/00224499.2022.2111400>

- Emmers-Sommer, T. (2023). Pleasure privilege in mediated and relational contexts: Sexuality and gender. *Sex Education*, 23(4), 442–448.
<https://doi.org/10.1080/14681811.2022.2061439>
- Foucault, M. (1999). *Seksualitetens historie 1 Viljen til viten* (E. Schaanning, Overs.). Pax Forlag.
- Gagnon, J. H., & Simon, W. (2005). *Sexual Conduct* (2. utg.). AldineTransaction.
- Giddens, A. (1992). *The transformation of intimacy Sexuality, Love and Eriticism in Modern Societies*. Polity Press.
- Gormezano, A. M., Harris, E. A., Gauvin, S. E. M., Pinto, J., Van Anders, G., & Van Anders, S. M. (2022). Sexual Orientation Across Porn Use, Sexual Fantasy, and In-Person Sexuality: Visualizing Branchedness and Coincidence via Sexual Configurations Theory. *Archives of Sexual Behavior*, 51(2), 1201–1219. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02202-6>
- Haugan, A. M. (2016, mars 20). *Er porno skadelig for forholdet?* Nettavisen.
<https://www.nettavisen.no/12-95-3423203857>
- Hust, S. J. T., Rodgers, K. B., & Bayly, B. (2017). Scripting Sexual Consent: Internalized Traditional Sexual Scripts and Sexual Consent Expectancies Among College Students. *Family Relations*, 66(1), 197–210. <https://doi.org/10.1111/fare.12230>
- Jackson, S. (1999). *Heterosexuality in Question*. SAGE Publications Ltd.
<https://doi.org/10.4135/9781446217382>
- Jenkins, K. (2017). What Women are For: Pornography and Social Ontology. I M. Mikkola (Red.), *Beyond Speech: Pornography and Analytic Feminist Philosophy* (s. 0). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780190257910.003.0005>
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W., & Rasmussen, E. B. (2020). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse* (3. utg.). Universitetsforlaget.

- Korsvik, T. R. (2018). *Sex, Vold og Feminisme Hvordan voldtekt og porno ble politisk på 1970-tallet* (1. utgave). Cappelen Damm Akademisk.
- Kvale, S., & Brinkman, S. (2021). *Det kvalitative forskningsintervju* (T. M. Anderssen & J. Rygge, Overs.; 3.). Gyldendal Norsk Forlag AS 2015.
- Land, V., & Kitzinger, C. (2005). Speaking as a Lesbian: Correcting the Heterosexist Presumption. *Research on Language & Social Interaction*, 38(4), 371–416.
https://doi.org/10.1207/s15327973rlsi3804_1
- Lavigne, J. (2017). Autopornography and the struggle for the recognition of a sexual subjectivity: A theoretical analysis from Loree Erickson's testimony in *The Feminist Porn Book*. *Feminist Media Studies*, 17(5), 790–803. <https://doi.org/10.1080/14680777.2017.1283345>
- Lindtner, S. S. (2018). Trine Rygg Korsvik: Sex, vold og feminisme – hvordan voldtekt og porno ble politisk på 70-tallet. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 2(5), 434–437.
<https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2018-05-07>
- Lov om straff (straffeloven)—Kapittel 26. Seksuallovbrudd—Lovdata.* (2005). lovdata.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28/KAPITTEL_2-11#%C2%A7317
- Lovdata, L. T. (2022). *50 år siden opphevelsen av straffeloven § 213 – «homoparagrafen»—Lovdata.*
https://lovdata.no/artikkel/50_ar_siden_opphevelsen_av_straffeloven_%C2%A7_213_%C2%ABhomoparagrafen%C2%BB/3943
- Matebeni, Z. (2012). Queer(ing) porn - A conversation: Zethu Matebeni talks to Jabu C Pereira and Ignacio Rivera. *Agenda*, 26(3), 61–69.
<https://doi.org/10.1080/10130950.2012.716662>
- Neville, L. (2015). Male gays in the female gaze: Women who watch m/m pornography. *Porn Studies*, 2(2–3), 192–207. <https://doi.org/10.1080/23268743.2015.1052937>

- Noe, D. (2020). Why Women Watch Gay Porn. *The Gay & lesbian review worldwide*, 27(2), 24–26.
- Papadaki, L. (2017). Treating Pornography as a Woman and Women's Objectification. I M. Mikkola (Red.), *Beyond Speech: Pornography and Analytic Feminist Philosophy* (s. 0). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780190257910.003.0007>
- Paveau, M.-A., & Perea, F. (2014). An Object of Discourse for Studies of Pornography. <https://doi.org/10.4000/questionsdecommunication.9495>
- Pedersen, W. (2005). *Nye seksualiteter* (1. utg.).
- Pezutto, S., & Comella, L. (2020). Trans Pornography. *TSQ: Transgender Studies Quarterly*, 7(2), 152–171. <https://doi.org/10.1215/23289252-8141985>
- Potter, J. (1996). *Representing Reality Discourse, Rhetoric and Social Construction*. SAGE Publications Ltd.
- Paasonen, S. (2010). Disturbing, fleshy texts: Close looking at pornography. I *Working with Affect in Feminist Readings* (1. utg., s. 58–71). Routledge. <https://doi-org.ezproxy.uio.no/10.4324/9780203885925>
- Rolness, K. (2023). Pornografi. I *Store norske leksikon*. <https://snl.no/pornografi>
- Sandvig, A. M. (2019). *Skeive kvinner i religiøse miljøer: En studie av sosial kontroll og mestrings* [Master thesis]. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/72906>
- Seabrook, R. C., Ward, L. M., Cortina, L. M., Giaccardi, S., & Lippman, J. R. (2017). Girl Power or Powerless Girl? Television, Sexual Scripts, and Sexual Agency in Sexually Active Young Women. *Psychology of Women Quarterly*, 41(2), 240–253. <https://doi.org/10.1177/0361684316677028>

- Sex og Samfunn. (2022). *Hva inngår i dagens seksualitetsundervisning? Et dypdykk i innholdet i seksualitetsundervisningen i skolen*. <https://sexogsamfunn.no/wp-content/uploads/2022/04/Hva-inngar-i-dagens-seksualitetsundervisning-Et-dypdykk-i-innholdet-i-seksualitetsundervisningen-i-skolen.pdf>
- Speciale, M., & Khambatta, D. (2020). Kinky & Queer: Exploring the Experiences of LGBTQ + Individuals who Practice BDSM. *Journal of LGBTQ Issues in Counseling*, 14(4), 341–361. <https://doi.org/10.1080/15538605.2020.1827476>
- Synnevåg, M. (2002). *128 sider om Pornografi*. Tapir Akademisk Forlag.
- Terán, L., & Dajches, L. (2020). The Pornography “How-To” Script: The Moderating Role of Consent Attitudes on Pornography Consumption and Sexual Refusal Assertiveness. *Sexuality & Culture*, 24(6), 2098–2112. <https://doi.org/10.1007/s12119-020-09739-z>
- Tholander, M., Johansson, S., Thunell, K., & Dahlström, Ö. (2022). Traces of Pornography: Shame, Scripted Action, and Agency in Narratives of Young Swedish Women. *Sexuality & Culture*, 26(5), 1819–1839. <https://doi.org/10.1007/s12119-022-09973-7>
- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2. utg.).
- Træen, B., Fischer, N., & Kvalem, I. L. (2022). Sexual Variety in Norwegian Men and Women of Different Sexual Orientations and Ages. *The Journal of Sex Research*, 59(2), 238–247. <https://doi.org/10.1080/00224499.2021.1952156>
- van Brabandt, P. (2017). In/Egalitarian Pornography: A Simplistic View of Pornography. I M. Mikkola (Red.), *Beyond Speech: Pornography and Analytic Feminist Philosophy* (s. 0). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780190257910.003.0011>
- Westlake, B. G., Kusz, J., & Afana, E. (2023). A double-edged sword: The role of pornography in learning about BDSM. *Sex Education*, 1–15. <https://doi.org/10.1080/14681811.2023.2266808>

Wiederman, M. W. (2015). Sexual Script Theory: Past, Present, and Future. I J. DeLamater & R.

F. Plante (Red.), *Handbook of the Sociology of Sexualities* (s. 7–22). Springer

International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-17341-2_2

Willis, M., Canan, S. N., Jozkowski, K. N., & Bridges, A. J. (2020). Sexual Consent

Communication in Best-Selling Pornography Films: A Content Analysis. *The Journal of*

Sex Research, 57(1), 52–63. <https://doi.org/10.1080/00224499.2019.1655522>

Alle kilder som er brukt i denne oppgaven er oppgitt.

8 Vedlegg 1.

Intervjuguide

Del 1

1.1 Bli kjent med informanten

Veldig hyggelig at du har valgt å bli med i denne studien og ikke minst veldig tøft og spennende.

Hva tenker du er viktig for meg som samtalepartner å vite før vi trår i gang med litt spørsmål?

Har du noen ting du ikke ønsker å snakke om eller ikke ønsker å svare på er det helt i orden og vi kan gå videre til neste spørsmål eller tema.

Intervjuet er delt opp i 4 deler, hvor vi tar noen pauser når det passer seg.

1.2 "Fortelle litt om meg og oppgaven"

Del 2

2.1 Overordnede tanker om myte 1 og 2 – hvor skeive lærer om sex og kvinners nytelse

I samfunnet vårt er det en del ting som er definert, som blant annet normer – uformelle regler for å oppføre seg, bevege seg og navigere i samfunnet vårt med andre mennesker. I denne studien er jeg herunder spesielt interessert i å vite mer om normer og forståelser rundt pornografi og skeive kvinners og ikke-binæres seksualitet i sammenheng med porno.

Jeg synes det både er personlig interessant og jobber for ulike instanser som jobber for økt kunnskap om seksualitet og nytelse, noe jeg mener er veldig viktig.

2.1.1 Kan du fortelle meg litt om hva slags tanker du har rundt dette?

2.1.2 Hva fikk deg for eksempel interessert i å være med i denne forskningsprosjektet?

2.2 Personlig forståelse av seg selv

Hvis vi nå går litt per innpå deg og din forståelse av deg selv og din seksualitet.

2.2.1 Kan du fortelle meg litt om hvem du er og litt om seksualiteten din? Hva er viktig for i møte med din egen seksualitet?

- fortelle litt om meg og hvem jeg er hvis det blir naturlig

2.2.2 For å snakke litt om legning og seksualitet, hvilken legning vil du bruke som beskriver deg best mulig?

- noen muligheter; søkende eller nysjerrig, heterofil men..., bifil, BI+, panfil, åpen, ikke så opptatt av stempler (labels), lesbisk, skeiv, queer, questioning,

2.2.3 Kan du fortelle meg litt om reisen din inn i din seksualitet? Når og hvordan fant du til den du er i dag og hvem var du i forhold til når reisen startet? Er du åpen om din seksualitet med mennesker i omverden din?

2.2.4 *Oppfølging:* Hva tenker du har vært viktig, er viktig eller kan bli viktig, for å kunne bli trygg i din seksualitet?

- her håper jeg spørsmålet mitt leder informantene inn i neste tema om samtykke.

2.3 Samtykke og språk

Hvis vi nå snakket litt mer om hva som skjer før, under og etter sex med en partner, så er det viktig å snakke litt om samtykke og språk.

2.3 Hva betyr samtykke for deg? Hvilken praksis forbinder du med samtykke? Og eventuelt hvilke ord eller betegnelser forbinder du med det?

2.3.1 Hva var ditt første møte med samtykke?

2.3.2 Hva synes du er viktig/ikke viktig med samtykke?

2.3.3 Når var det du for første gang snakket med dine partnere om samtykke?

2.3.4 Hvilke måter finnes det å samtykke på? Er det lett å forstå når og hvordan man gir og får samtykke?

2.3.5 Hvor er det du lærte å kommunisere samtykke?

2.3.6 Hva liker du eller ikke med det å kommunisere samtykke? Eller synes du det er vanskelig å lære seg å kommunisere før, under og etter sex?

2.3.7 Synes du det er en forskjell på det å spørre om, det og gi samtykke til noe og det å be om å bli tatt på eller spørre om å få ta på?

2.3.8 Her også, hvem mener du har ansvaret for å spre kunnskap om hvordan man kan kommunisere samtykke?

2.3.9 Tenker du skeive kvinner har eller møter på utfordringer ved å kommunisere samtykke til sine partnere? (hvis ja, hvilke og hvorfor)

Hvis vi sporer inn litt på porno og nytelse.

2.3.10 Synes du samtykke er representert i pornografien på en god måte? Hvis ja, kan du gi noen eksempler? Hvis nei, kan du utdype litt hvorfor du mener det ikke er det?

2.3.11 Tenker du at språk en nødvendighet i pornografien?

2.4 Pornografi – åpne opp for forståelser av porno

I dagens samfunn og sosiale medier så er det mange forskjellige forståelser av hva porno er, hva det er til og hvordan man skal tolke, bruke forstå hva det er. Hvis vi starter litt mer generelt:

2.4.1 Hva tenker du om porno? Er det noe du møter eller oppsøker ofte?

2.4.2 Hva mener du er forskjellen mellom porno, erotikk, salg av sex og annen underholdning gjennom film eller sosiale medier for eksempel eller er det ingen forskjell?

2.4.3 Er det lett å skille på hva som er hva av de øvrige? Synes du det er viktig at det er et skille mellom de øvrige? Hvis, ja / nei hvorfor ja / ikke?

2.4.4 Hvilke typer porno kjenner du til? Og, hvilke av disse bruker du selv?

2.4.5 Synes du det er enkelt eller vanskelig å skille på porno og hva som er ekte sex?

2.4.6 Hva synes du om lesbisk porno? Hva legger du i forståelsen av lesbisk porno?

2.4.7 Hvilke adjektiv mener du beskriver porno best? Eks. søtt, ekkelt, fint..

Del 3 Spesifikke spørsmål knyttet til informant, porno og nytelse

3.1 personlig vinkling

3.1.1 Når var ditt første møte med porno? Hvordan vil du beskrive det møte?

3.1.2 Hva var det du tenkte når du så porno for første gang?

3.1.3 Hvordan føler du den dag i dag om dette første møte?

3.1.4 Hvilken rolle spille pornografi i ditt liv?

3.1.5 Hva tenker du om medlemskap på pornosider? Hvis ja: Hva fikk deg til å investere i et medlemskap?

3.1.6 Hvilken type porno bruker du, foretrekker du og hvilken type bruker du ikke?

3.1.7 Til hva bruker du porno?

3.1.8 Hva tenker du porno bidrar med i ditt seksual liv? Synes du det har en påvirkning?

3.1.10 Har forhold ditt til porno endret seg iltiden siden første gang du så på porno?

3.1.11 Hvilken type porno foretrekker du?

3.1.12 Hva anser du som porno og hva er noe annet enten det er kunst, film eller andre material?

3.1.13 Hva tenker du er viktig å vite om pornografi? Hva skulle du ønske noen fortalt deg om porno som du fant ut selv?

3.1.14 Hvordan føles det når du bruker pornografi?

3.1.15 Hvilke følelser sitter du igjen med etter å ha brukt porno?

3.1.16 Hva er viktig for deg når du bruker porno?

3.2 Nytelse

3.2.1 Når du har brukt porno for deg selv og din egen tid, har du oppnådd en form for nytelse?

Hvis ja, hvordan ville du beskrive den nytelsen du får? *Eks. orgasme, visuell eller annen*

stimulasjon, følelser av eufori og glede osv. Hvis nei, kan du utdype litt hva annet det gir deg en nytelse?

3.2.2 Hvilke tanker og følelser har du når den nytelsen kommer / ikke kommer? Hvilke følelser er det du får når du ikke har oppnådd en form for nytelse?

3.2.3 Kan du fortelle meg litt om hva som skal til for at nytelse kan oppnås for deg?

- *La informanten beskrive*

3.2.4 Hvis du tenker litt på hva du liker med den type pornoen du bruker og hvordan du selv liker å oppnå nytelse, samsvarer det i noe grad? Eller hvordan ville du kartlegge det du konsumerer fremfor det du selv liker?

- gjerne tegn et tankekart

3.2.5 *Videre hva tenker du er grunnen til det?*

Del 4

Avsluttende og oppsummerende tanker

Nå har vi kommet til slutten av det jeg lurer på, men kanskje det er noe mer du lurer på?

4.1. Har du lyst til å oppsummere i noen få ord hva du sitter igjen med etter samtalen vår.

4.1.2 Hvordan føler du etter å ha utypet og fortalt om din personlig reise med din seksualitet, pornografi og nytelse? Føler du eventuelt du ikke fikk utdypet nok?

Sitter du igjen med noen tanker, spørsmål eller utsagn du gjerne vil legge til intervjuet ditt?

Dersom du skulle komme på noe i etterkant enten følelser eller tanker du ikke blir kvitt er det bare ta kontakt på telefon eller mail.

Dette gjelder også samtykke ditt, du kan når som helst trekke tilbake samtykke ditt uten begrunning.

Avslutningsvis:

Hvorfor ønsket du å delta i denne studien? Noen videre spørsmål om selve studien?

9 Vedlegg 2.

Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet om pornografi?

1. Formål

Formål med denne masteroppgaven er å få et sosiologisk innblikk i et utvalg av skeive kvinner og ikke-binære som bruker porno og hvordan de forstår sin seksuell helse, med spesielt fokus på språk, kommunikasjon av samtykke, bruk av og forståelser om pornografi til eget bruk og hva de tenker om porno mer generelt.

Det er lite forskning som har blitt gjort på skeive kvinner og ikke-binære og porno her i Norge og derfor er det både spennende, men og et viktig felt å få mer kunnskap om. Dette gjelder samfunnet i sin helhet, men og instanser som seksualitetsundervisningen, organisasjoner og andre som jobber med tematikken seksuell helse for å øke kunnskap og helsetilbud for skeive kvinner og ikke-binære.

2. Prosjektansvarlig

Det er Thea-Caroline Zwahlen masterstudent i sosiologi ved Universitet i Oslo, som er prosjektansvarlig, sammen med veilederne Kjell Erling Kjellman og Cathrine Holst, som er professorer ved Universitet i Oslo. Kontaktinformasjon er oppgitt lenger ned.

3. Deltagelsen i prosjektet

Jeg har mottatt din forespørsel om å delta i denne studien grunnet din interesse i seksuelle og reproduktive helse og rettigheter enten gjennom konseptet Juicebox eller frivilligheten her i Norge, i tillegg til at du indentifiserer deg som en kvinne eller ikke-binær på det skeive spekteret.

Det er frivillig å delta i prosjektet og du kan trekke tilbake samtykke ditt når som helst, uten grunn skriftlig, via mail. Intervjuguiden vil ha x antall spørsmål og det vil bli tatt lydopptak av intervjuet. Intervjuet vil vare mellom 1 – 2 timer, med noen pauser. Intervju opptaket vil arkiveres frem til masterprosjektet er levert som er planlagt 25.05.23 og i 6 måneder etter, det vil si til prosjektslutt som er planlagt 30.11.2023. Opptaket vil bli gjort gjennom 2 opptakere, ved telefon og en ekstern lydopptaker, dette gjøres for å sikre lydfilen. Opptaket vil bli sikkerhetskopierte til en ekstern sky sikret av UiO. Det vil eksistere minst 2 lydfiler til enhver informant, med hensikt å ha kopi dersom noe skulle skje med original opptaket eller dersom informanten ønsker innsyn i opptaket.

4. Personopplysninger

Vi behandler opplysningene konfidensielt, i samsvar med personvernregelverket og basert på ditt samtykke. Det vil være kun meg ved Universitet i Oslo som har tilgang til dine

personopplysninger. Alle dine personopplysninger vil bli anonymisert og ved prosjektslutt slettet. Anonymiseringen vil gjøres fortløpende og kontaktopplysninger oppbevares på et adskilt dokumentet fra intervjudata. Det vil si at informanter for både andre navn og et tall i studien, som sikrer anonymitet. Dersom personer skulle si sitt eget navn i intervjuet vil det forbli på lydopptaket, men ikke bli skrevet ut ved transkriberingen.

Det skal ikke være mulig å bli gjenkjent gjennom datamaterialet og publikasjonen av personopplysningene nevnt nedenfor. Videre så vil det ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg, da vil personopplysningene bli slettet.

Personopplysninger som trengs for å analysere dataene og som publiseres i studien er, personers legning, filosofisk ideologi, seksuell orientering, og personers personlige opplysninger om sin seksuell helse. Det siste innebærer spørsmål som hvordan du bruker porno og hvordan du føler om det for eksempel. Dersom informantene ønsker så oppgis også hvor de ble rekruttert fra.

5. Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Prosjektansvarlig: Thea-Caroline Zwahlen, Telefon: 91645225, E-post: theacarz@student.sv.uio.no
- Prosjektansvarlige veiledere: Kjell Erling Kjellman, E-post: k.e.kjellman@sosgeo.uio.no, Cathrine Holst, E-post: cathrine.holst@sosgeo.uio.no
- Personvernombud på Universitet i Oslo for ansatte: Roger Markgraf-Bye. E-post: personvernombud@uio.no

6. Signering og samtykke

Jeg _____ samtykker til å delta i studien med følgende opplysninger;

- Personlig legning
- Filosofisk ideologi
- Seksuell orientering
- Personlig seksuell helse

Jeg _____ samtykker også til å oppgi hvor jeg ble rekruttert fra:

Dersom informanten ikke ønsker dette, forblir feltet tomt.

Andre personopplysninger som religion, funksjonsevner, politisk syn, rase eller hudfarget vil ikke tas med i studien, da dette anses som sensitiv data som ikke vil bidra til studiens formål og derfor ikke er nødvendige å oppgi.

Signatur av informant:

Signatur av forsker: